

POWIATOWA STACJA SANITARNO-EPIDEMIOLOGICZNA W ŻAGANIU
PAŃSTWOWY POWIATOWY INSPEKTOR SANITARNY W ŻAGANIU

OCENA STANU SANITARNEGO
I SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ
POWIATU ŻAGAŃSKIEGO
ZA ROK 2024

Opracowano:

w Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Żaganiu

marzec 2024

Autorzy tekstów:

Nadieżda Bembenek, Agnieszka Bergiel, Elżbieta Bieleszczuk, Żaneta Gołąb, Natalia Gudelin, Edward Górniak, Marta Horbaczewska, Andrzej Jancewicz, Małgorzata Maternowska, Alicja Maziarz, Dorota Prusaczyk, Jacek Stępień, Ewelina Tałanda, Wioletta Wiszniowska-Wąs, Tomasz Włodarczyk, Ewelina Zielińska

Fotografie:

Marta Gancarz, Żaneta Gołąb, Natalia Gudelin, Marta Horbaczewska, Małgorzata Maternowska, Alicja Maziarz, Wioletta Wiszniowska-Wąs, Tomasz Włodarczyk, Ewelina Zielińska

Grafika: Małgorzata Maternowska

Skład i opracowanie: Dorota Prusaczyk

POWIATOWA STACJA SANITARNO - EPIDEMIOLOGICZNA W ŻAGANIU

ul. Szprotawska 45a

68 - 100 Żagań

tel. (68) 477 66 00

e-mail: psse.zagan@sanepid.gov.pl

SPIS TREŚCI

I.	WSTĘP	1
II.	WPROWADZENIE	2
III.	OCENA SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ W POWIECIE ŻAGAŃSKIM ORAZ STANU SANITARNO – TECHNICZNEGO PODMIOTÓW WYKONUJĄCYCH DZIAŁALNOŚĆ LECZNICZĄ NA TERENIE POWIATU ŻAGAŃSKIEGO.....	4
	1. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych	4
	1. Zachorowania i zakażenia szerzące się drogą naruszenia ciągłości tkanek..	6
	2. Zachorowania szerzące się drogą pokarmową	7
	3. Realizacja założeń programu eradykacji zachorowań na poliomyelitis	10
	4. Choroby inwazyjne	10
	5. Zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu	11
	6. Choroby odzwierzęce	12
	7. Choroby wieku dziecięcego	13
	8. . Pozostałe jednostki chorobowe notowane w okresie sprawozdawczym ..	14
	2. Sytuacja szczepień ochronnych w powiecie żagańskim w 2024 r.....	16
	1. Realizacja „Kalendarza szczepień”	18
	2. Szczepienia przeciwko ludzkiemu wirusowi brodawczaka (HPV) w ramach Narodowej Strategii Onkologicznej na lata 2020-2030	21
	3. Szczepienia się przeciw krztuścowi dla kobiet ciężarnych	21
	4. Działania edukacyjno-informacyjne w zakresie szczepień	22
	3. Stan sanitarny podmiotów leczniczych	22
	1. Stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne	23
	2. Lecznictwo otwarte - Podmioty wykonujące ambulatoryjne świadczenia zdrowotne, ośrodki zdrowia, laboratoria, zakłady rehabilitacji	28
	3. Indywidualne i grupowe praktyki zawodowe prowadzące działalność leczniczą ..	30
	4. Udział w działaniach związanych z powodzią	32
	<i>Podsumowanie i wnioski</i>	33
IV.	STAN SANITARNO OBIEKTÓW ŻYWNOŚCIOWO- ŻYWIENIOWYCH	34
	1. Inne działania kontrolne w nadzorowanych obiektach	34
	2. Współpraca z innymi jednostkami kontrolnymi	35
	3. RASFF. System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach (Rapid Alert System for Food and Feed)	35
	<i>Podsumowanie i wnioski</i>	36
V.	WARUNKI ZDROWOTNE ŚRODOWISKA BYTOWANIA MIESZKAŃCÓW POWIATU ORAZ OCENA SANITARNA OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ	38
	1. Zwodociągowanie powiatu żagańskiego i jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi	37
	2. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej	41
	3. Rekreacja wodna	45
	4. Gospodarka nieczystościami stałymi	46
	5. Udział w przygotowaniu i zabezpieczeniu sanitarnym przebiegu imprez masowych	47
	6. Udział w działaniach kryzysowych w tym związanych z powodzią.....	47
	7. Zgłoszenia interwencyjne w zakresie higieny środowiska	47
	<i>Podsumowanie i wnioski</i>	48
VI.	ZAGROŻENIA WYSTĘPUJĄCE W ŚRODOWISKU PRACY	48
	1. Nadzór bieżący nad zakładami pracy	49
	2. Nadzór nad szkodliwymi czynnikami biologicznymi, rakotwórczymi	

i mutagennymi w środowisku pracy	50
3. Substancje i preparaty chemiczne, produkty biobójcze, prekursory narkotyków oraz produkty kosmetyczne	51
4. Działalność w zakresie zmniejszenia zagrożeń zdrowia publicznego w obszarze środków zastępczych	52
5. Choroby zawodowe	52
<i>Podsumowanie i wnioski</i>	52
VII. OCENA STANU SANITARNO-HIGIENICZNEGO PLACÓWEK OŚWIATOWO-WYCHOWAWCZYCH	53
1. Ocena stanu sanitarno-technicznego w placówkach oświatowo-wychowawczych	55
2. Ocena higieny pracy uczniów i dzieci	56
3. Opieka medyczna nad uczniami w szkołach	58
4. Zgłoszone interwencje z zakresu higieny dzieci i młodzieży	58
<i>Podsumowanie i wnioski</i>	59
XIII. Działalność w ramach nadzoru zapobiegawczego	59
<i>Podsumowanie i wnioski</i>	61
IX. DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE PROMOCJI ZDROWIA	62
1. Profilaktyka uzależnień	63
2. Profilaktyka nadwagi i otyłości	64
3. Profilaktyka chorób nowotworowych	66
4. Profilaktyka chorób zakaźnych	66
5. Profilaktyka zdrowego stylu życia	68
6. Interwencje nieprogramowe, akcje i kampanie	68
<i>Podsumowanie i wnioski</i>	70
X. Podsumowanie	71

I. WSTĘP

Szanowni Państwo!

Podsumowując działania, jakie były podejmowane przez Państwową Inspekcję Sanitarną w ubiegłym roku, przedstawiam Państwu „Ocenę stanu sanitarnego i sytuacji epidemiologicznej powiatu żagańskiego za rok 2024”. Została ona opracowana w oparciu o informacje zebrane z poszczególnych sekcji i komórek organizacyjnych Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Żaganiu.

Państwowa Inspekcja Sanitarna jest instytucją powołaną do wykonywania zadań z zakresu zdrowia publicznego. W celu zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców powiatu żagańskiego realizowaliśmy zagadnienia z zakresu profilaktyki chorób, w tym zakaźnych i zawodowych. Zajmowaliśmy się realizacją krajowych i lokalnych programów prozdrowotnych, promowaliśmy zdrowy styl życia. Dbaliśmy o bezpieczeństwo w zakresie produkcji i obrotu żywnością, jakości i sposobu żywienia. Prowadziliśmy nadzór nad warunkami pracy w zakładach pracy, nadzór nad podmiotami leczniczymi, obiektami użytku publicznego, placówkami oświatowo-wychowawczymi, nadzór sanitarny nad jakością wody do spożycia oraz wody w kąpieliskach i na basenach.

W minionym roku byliśmy świadkami katastrofalnej powodzi, która nawiedziła nasz region. Część powiatu żagańskiego została objęta stanem klęski żywiołowej. Był to czas zagrożenia epidemicznego, a w związku z tym wzmożonych działań służb sanitarnych, w tym również naszych pracowników, którzy oprócz standardowych działań byli w gotowości do podjęcia czynności związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców.

Działania te polegały m.in. na monitorowaniu zabezpieczenia dostępności wody do spożycia i niedopuszczeniu do obrotu żywności, która uległa zalaniu, a także zabezpieczeniu zapasów potrzebnych szczepionek.

W 2024 roku wprowadziliśmy szereg zmian i innowacji. Wdrożyliśmy elektroniczne narzędzia, które wspomagają nasze działania, by nasza praca lepiej służyła społeczeństwu.

Opracowanie to przedstawia działania realizowane przez pracowników Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Żaganiu i ma na celu przekazanie wiedzy na temat zdrowia publicznego wszystkim zainteresowanym oraz pozwoli na wyciągnięcie wniosków i dalszą poprawę jakości życia mieszkańców naszego powiatu.

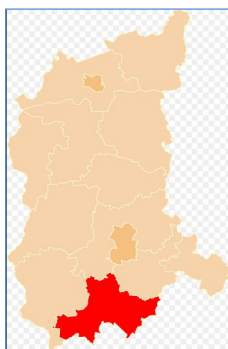
*Państwowy Powiatowy
Inspektor Sanitarny
w Żaganiu
Jacek Stępień*

II. WPROWADZENIE

Obszarem działania Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Żaganiu (PPIS) jest powiat żagański. Powiat żagański jest położony w części południowej województwa; zajmuje powierzchnię 1132 km², zamieszkiwany jest przez 73213 mieszkańców (37574 –kobiet i 35639 – mężczyzn), co stanowi 7,53 % ludności województwa lubuskiego (dane GUS z 30.06.2024r.). W miastach zamieszkuje 43409 osób, co stanowi 59,3% całej ludności powiatu. Sieć osadniczą powiatu tworzy 5 miast i 100 innych miejscowości (wsie, osady, przysiółki, kolonie, leśniczówki).

W skład powiatu wchodzi:

- gminy miejskie: Gozdnicza, Żagań
- gminy miejsko-wiejskie: Iłowa, Małomice, Szprotawa
- gminy wiejskie: Brzeźnica, Niegosławice, Wymiarki, Żagań
- miasta: Gozdnicza, Żagań, Iłowa, Małomice, Szprotawa

Źródło: <http://www.gminy.pl/powiaty/90.html>, https://pl.wikipedia.org/wiki/Powiat_żagański#/media/Plik:POL_powiat_żagański_map.svg

W 2024r. pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Żaganiu znajdowało się 1726 obiektów (ich ilość jest nieznacznie zmienna w ciągu roku). Wykonano 1467 kontroli, pobrano 487 próbek do badań.

W 2024r. wydano 500 decyzji merytorycznych, 552 decyzje w sprawie opłaty za przeprowadzone czynności kontrolne i 33 postanowienia. Wydano 20 upomnień, wystawiono 5 tytułów wykonawczych. W ramach postępowania egzekucyjnego w związku z nadzorem nad bezpieczeństwem żywności nałożono 2 grzywny o wartości 5000 zł. Nałożono 91 mandatów karnych na sumę 26500zł.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Żaganiu realizuje swoje zadania między innymi zgodnie z opracowanym pod koniec roku 2023 na podstawie wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego i Lubuskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Gorzowie Wlkp. „Planem zasadniczych zadań PSSE w Żaganiu na 2024 rok”, który zawiera zadania priorytetowe, pozostałe zadania statutowe oraz plan kontroli nadzorowanych obiektów.

W planie kontroli na rok 2024 uwzględniono częstotliwość kontroli w obiektach, po uwzględnieniu oceny ryzyka wystąpienia zagrożenia bezpieczeństwa sanitarnego (ryzyko wysokie, średnie i niskie). Na 2024 rok zaplanowano przeprowadzenie 877 kontroli, z czego wykonano 773, co stanowi 88,14% realizacji planu.

W 2024r. przeprowadzono 694 kontrole pozaplanowe, do których zalicza się kontrole sprawdzające usunięcie nieprawidłowości stwierdzonych podczas kontroli sanitarnych, jak i kontrole przeprowadzone w powiązaniu z prowadzonym postępowaniem administracyjnym, interwencyjne - na wniosek mieszkańców powiatu lub tematyczne w związku z akcjami kontrolnymi prowadzonymi przez Głównego Inspektora Sanitarnego, kontrole nad ekshumacjami, a także kontrole prowadzone w związku z występowaniem zakażeń i zachorowań

na choroby zakaźne, z postępowaniem w sprawie chorób zawodowych oraz kontrole odbiorowe przeprowadzane w związku z adaptacją pomieszczeń na prowadzenie działalności gospodarczej, czy w związku ze zgłoszeniem nowych obiektów do użytkowania.

W ciągu roku, oprócz kontroli prowadzone są także inne działania pozaplanowe, jak przeprowadzanie wywiadów epidemiologicznych w związku ze zgłoszeniami zachorowań na choroby zakaźne, wydawanie opinii sanitarnych wymaganych przepisami prawa na wnioski mieszkańców powiatu oraz podmiotów, wydawanie decyzji administracyjnych w sprawie ekshumacji szczątków ludzkich i szereg innych w zależności od napływu wniosków.

W 2024r. w trakcie kontroli prowadzono również działania edukacyjno-informacyjne obejmujące zagadnienia dotyczące prowadzonego nadzoru.

W 2024r. przyjęto 71 zgłoszeń interwencyjnych mieszkańców powiatu (23 zgłoszenia były zasadne, 27 - bezzasadnych, 19 - przekazano jednostkom poza PIS do załatwienia wg kompetencji, 2 - pozostawiono do rozpatrzenia w następnym okresie sprawozdawczym). Największa ilość zgłoszeń zasadnych (74%) dotyczyła złej jakości zdrowotnej żywności, nieodpowiednich warunków sanitarno-higienicznych zakładów żywnościowo - żywieniowych oraz środków transportu żywności. Interwencje, które okazały się zasadne (22%) dotyczyły placówek oświatowo-wychowawczych: występującej wszawicy, jak i złych warunków sanitarnych w tych obiektach. Ponadto mieszkańcy powiatu zgłaszali sprawy interwencyjne z zakresu higieny środowiska dotyczące złej jakości wody, zanieczyszczenia powietrza, nieprawidłowej gospodarki nieczystościami płynnymi, złego stanu sanitarno-higienicznego obiektów użyteczności publicznej oraz budynków mieszkalnych. Interwencje dotyczyły też złych warunków sanitarnych w pomieszczeniach pracy, niewłaściwego wdrażania programu szczepień przeciw HPV w punkcie szczepień jak i fetoru wydobywającego się z kanalizacji w szpitalu.

Rozpatrzono 7 wniosków o udostępnienie informacji publicznej. Jeden wniosek dotyczył informacji kadrowej, pozostałe - informacji w zakresie szczepień, pogryzień przez psy, nieprawidłowości w podmiotach leczniczych oraz decyzji administracyjnych wydawanych w latach 2020-2022 dot. nałożonych kwarantann. Wszystkie sprawy zostały rozpatrzone niezwłocznie po wpłynięciu wniosku, w nieprzekraczalnym terminie 14 dni.

Prowadzono również działania w zakresie oświaty i profilaktyki zdrowotnej. W roku sprawozdawczym działaniami z zakresu upowszechniania wiedzy dotyczącej promocji i ochrony zdrowia oraz zdrowego stylu życia objęto 32577 mieszkańców powiatu, co stanowi ponad 44% naszego społeczeństwa, w tym z zakresu profilaktyki i zwalczania uzależnień – 18942 osoby. Łącznie nadzorem sanitarno-epidemiologicznym oraz profilaktyką i promocją zdrowia objęto 35409 osób, czyli ok. 48% społeczeństwa powiatu żagańskiego.

Ocenę stanu sanitarnego i sytuacji epidemiologicznej za rok 2024 opracowano na podstawie wyników przeprowadzonych kontroli, pobranych do badań laboratoryjnych próbek żywności i wody, kontroli biologicznej skuteczności procesów sterylizacji, a także na podstawie zgłoszeń chorób zakaźnych i zawodowych oraz przeprowadzonych wywiadów epidemiologicznych i ich analizy.

Ocena stanu sanitarnego i sytuacji epidemiologicznej powiatu żagańskiego zawiera dane minionego roku na dzień 31.12.2024r.

III. OCENA SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ ORAZ STANU SANITARNO – TECHNICZNEGO PODMIOTÓW WYKONUJĄCYCH DZIAŁALNOŚĆ LECZNICZĄ NA TERENIE POWIATU ŻAGAŃSKIEGO

Sekcja Epidemiologii realizuje zadania w oparciu o przepisy ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi. W działalności Sekcji można wyróżnić trzy główne obszary:

1. Nadzór nad chorobami zakaźnymi i zakażeniami obejmujący szerokie działania mające na celu zwalczanie chorób zakaźnych, oparte w szczególności na sprawowaniu nadzoru epidemiologicznego polegającego na stałym, systematycznym gromadzeniu i analizowaniu informacji o zachorowaniach, jak również na sprawowaniu nadzoru indywidualnego, polegającego na analizie i interpretacji informacji o okolicznościach i skutkach zakażenia oraz podejmowaniu działań mających na celu przerwanie dróg szerzenia się choroby zakaźnej.
2. Nadzór nad wykonawstwem obowiązkowych szczepień ochronnych w podmiotach leczniczych, niepożądanymi odczynami poszczepiennymi oraz dystrybucją preparatów szczepionkowych zakupionych przez Ministra Zdrowia do tych podmiotów.
3. Bieżący nadzór nad podmiotami leczniczymi udzielającymi stacjonarnych i ambulatoryjnych świadczeń zdrowotnych oraz praktykami zawodowymi lekarzy, lekarzy stomatologów, pielęgniarek, położnych i fizjoterapeutów.

1. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych

Państwowa Inspekcja Sanitarna w oparciu o monitoring sytuacji epidemiologicznej na terenie powiatu prowadzi swego rodzaju działania statystyczne w zakresie epidemiologii chorób zakaźnych.

Poniższe opracowanie przedstawia dane statystyczne dotyczące kształtowania się sytuacji epidemiologicznej chorób zakaźnych na terenie powiatu żagańskiego z liczbą mieszkańców 73 213 w odniesieniu do roku 2024.

Wszystkie przypadki zachorowań zgłaszane do PSSE przez podmioty lecznicze zostają poddane dokładnej analizie i weryfikacji z uwzględnieniem kryteriów definicji przypadków na potrzeby nadzoru epidemiologicznego ustalonych przez PZH. W sprawozdaniach wykazywane są tylko te, które spełniają te kryteria oraz zgłoszenia pierwszorazowe. Nie podlegają zgłoszeniu zachorowania już raz wykazane w meldunkach (np. zgłoszenia wizyt kontrolnych związanych z danym zachorowaniem).

Powiatowa Stacja Sanitarно-Epidemiologiczna w Żaganiu w 2024r. zarejestrowała łącznie 1597 zachorowań na choroby zakaźne, w których 320 osób wymagało hospitalizacji, tj. ok. 20% wszystkich chorych (w 2023r.-1682 zachorowania, w tym 287 hospitalizacji). Największą grupę wszystkich zachorowań stanowiły zachorowania na COVID-19 – 408 przypadków, co stanowi ok. 26% (w 2023r. stanowiły one 39 % wszystkich zachorowań). W 2024r. przeprowadzono 720 wywiadów epidemiologicznych w związku ze zgłoszeniami zachorowań na choroby zakaźne.

Poniżej, w ujęciu tabelarycznym przedstawiono liczbę zachorowań i zapadalność na poszczególne choroby zakaźne zarejestrowane w 2024 roku w porównaniu z rokiem 2023.

Lp.	Kod wg ICD-10	Jednostka chorobowa		ROK 2024		ROK 2023	
				Liczba zachorowań	Zapadalność na 100.000	Liczba zachorowań	Zapadalność na 100.000
0	1	2		3	4	5	6
1	A02.0	Salmonelloza	zatrucie pokarmowe	9	12,29	13	17,56
2	A02.1		posocznica	0	-	0	-
3	A02.2-8		inne zakażenie pozajelitowe	0	-	0	-
4	A04.0-2	Inne bakteryjne zakażenia jelitowe (ogółem)	wywołane przez <i>E. coli</i>	1	1,37	1	1,35
5	A04.3		wywołane przez <i>E. coli</i>	0	-	0	-
6	A04.4		wywołane przez <i>E. coli</i> inną i BNO	3	4,09	0	-
7			wywołane przez <i>Campylobacter</i>	5	6,83	4	5,4
8	A04.6		wywołane przez <i>Yersinia</i>	1	1,37	0	-
9	A04.7-8		wywołane przez <i>Clostridium difficile</i>	12	16,39	10	13,5
			inne określone	1	1,37	0	-
10	A04.9		nie określone	2	2,73	0	-
11	A04	Inne bakteryjne zakażenia jelitowe u dzieci do lat 2		5	6,83	3	4,05
12	A	Inne bakteryjne zatrucia pokarmowe		0	-	0	0
13	A08.0	Wirusowe zakażenia jelitowe (ogółem)	wywołane przez rotawirusy	17	23,22	3	4,05
14	A08.1		wywołane przez norowirusy	27	36,88	2	2,7
15	A08.2-3		inne określone	15	20,49	5	6,46
16	A08.4		nie określone	25	34,15	47	63,49
17	A08.0-4	Wirusowe zakażenia jelitowe u dzieci do lat 2		26	35,51	3	4,05
18	A09	Biegunka i zapalenie	ogółem	211	288,20	175	236,4
19		żołądkowo-jelitowe BNO,	w tym u dzieci do lat 2	48	65,56	25	39,88
20	A07.1	Giardioza (lamblioza)		1	1,37	0	-
21	A31	Mikobakteriozy – inne i BNO		1	1,37	0	-
22	A37	Krzusiec		39	53,27	0	-
23	A38	Płonica (szkarlatyna)		74	101,07	55	74,29
24	A39	Meningokok	Ogółem	0	-	0	-
25	A50	Kiła	wrodzona i noworodków	0	-	0	-
26	A51		wczesna	2	2,73	0	-
27	A52		późna	0	-	0	-
28	A53		inne postacie kiły i kiła nie	2	2,73	0	-
29	wym. niżej	Choroba wywołana przez <i>Streptococcus</i>	ogółem	18	24,59	26	35,12
30	A46		róża	17	23,22	23	31,07
31	A48.3		zespół wstrząsu toksycznego	0	-	1	1,35
32	B95.0/O85		gorączka połogowa	0	-	0	-
33	B95.0/ (...)		inna określona i nie określona	1	1,37	2	2,7
34	A69.2	Borelioza z Lyme		73	99,70	68	91,86
35	A81.1;A83	Inne wirusowe zapalenia mózgu		1	1,37	0	-
34	A87.0	Wirusowe zapalenie opon mózgowych		2	2,73	0	-
35	Z20.3/Z24.	Styczność i narażenie na wściekłą /		19	25,95	18	24,31
36	B01	Ospa wietrzna		331	452,10	277	374,19
37	B06	Różyczka		0	-	0	-
38	B15	Wirusowe	typu A	2	2,73	0	-
39	B16		typu B - ostre	0	-	0	-

Lp.	Kod wg ICD-10	Jednostka chorobowa		ROK 2024		ROK 2023	
				Liczba zachorowań	Zapadalność na 100.000	Liczba zachorowań	Zapadalność na 100.000
40	B18.0-1	zapalenie wątroby	typu B - przewlekłe i BNO	2	2,73	7	9,45
41	B17.1;		typu C ostre wg def. UE	0	-	0	-
42	odpowied		typu C-przewlekłe i BNO	15	20,49	15	20,26
43	B17.0,2-8;		inne i nie określone	0	-	0	-
44	Z21	Nowo wykryte zakażenia HIV		0	-	2	2,7
45	B20-B24	AIDS-Zespół nabytego upośledzenia		0	-	0	-
46	B26	Świnka (nagminne zapalenie przyusznic)		1	1,37	6	8,1
47	A41.3	Choroba inwaz. wywoł. przez <i>Haemophilus</i>		1	1,37	1	1,35
48	wym. niżej	Choroba	Ogółem	5	6,83	5	6,75
49	B95.3/G04	wywołana	zapalenie opon mózgowych i/lub	1	1,37	0	-
50	A40.3	przez	posocznica	2	2,73	4	5,4
51	B95.3 /	<i>Streptococc</i>	inna określona i nie określona	2	2,73	1	1,35
52	G01;G04.2	Bakteryjne	w innych chorobach objętych MZ-	0	-	0	-
53	G00.2-	zapalenie	inne określone	0	-	1	1,35
54	G00.9;G04	opon	inne, nie określone	0	-	0	-
55	G03,	Zapalenie opon mózgowych i mózgu inne i nie		6	8,20	0	-
56	J10-	Grypa		181	247,22	8	10,8
57	U 07.1-	Zakażenie SARS-CoV-2 (COVID- 19)		408	557,28	655	885
58	J12.1	Zakażenie wirusem RSV		80	109,27	20	27,01

Ponadto zarejestrowano 4 zachorowania na gruźlicę , zapadalność – 5,46 (w roku 2023- 14 gruźlic).

W 2024r. kontynuowano współpracę z Powiatowym Lekarzem Weterynarii w Żaganiu.

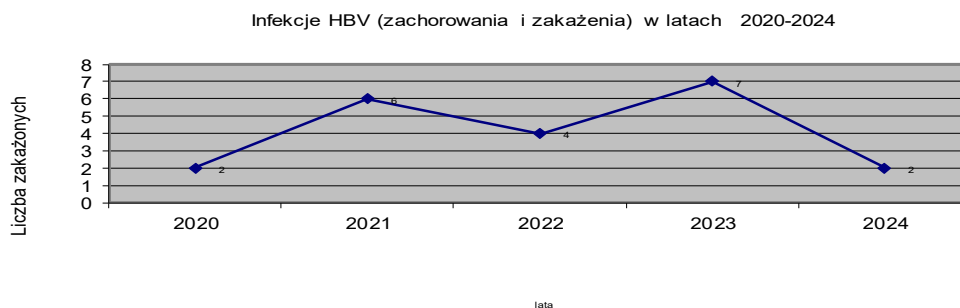
W przypadku otrzymania informacji od lekarza na podstawie druku ZLK-1 lub bezpośredniego zgłoszenia przez pokąsanego informacji o potencjalnie zainfekowanym zwierzęciu, PPIS w Żaganiu zwracał się do Powiatowego Lekarza Weterynarii o wszczęcie 15 dniowej obserwacji zwierzęcia w celu wykluczenia zachorowania na wściekliznę.

Co kwartał odbywały się wspólne spotkania z Powiatowym Lekarzem Weterynarii w Żaganiu i przedstawicielami samorządów dotyczące problematyki chorób odzwierzęcych o wysokim potencjale transmisji na ludzi, a w szczególności narażenie na wściekliznę.

1. Zachorowania i zakażenia szerzące się drogą naruszenia ciągłości tkanek

Infekcje HBV

W okresie sprawozdawczym zarejestrowano 2 przypadki zakażeń HBV, wszystkie o charakterze bliżej nieokreślonym. Zachorowaniu uległo 2 mieszkańców wsi: kobieta i mężczyzna. W przypadku mężczyzny zachorowanie miało przebieg bezobjawowy, a zakażenie wykryto w trakcie hospitalizacji związanej z innym zachorowaniem, natomiast u kobiety wystąpiły objawy dyspeptyczne. W obu przypadkach prawdopodobną drogą zakażenia były zabiegi medyczne. W związku z wykrytym zakażeniem stan chorych nie wymagał hospitalizacji.

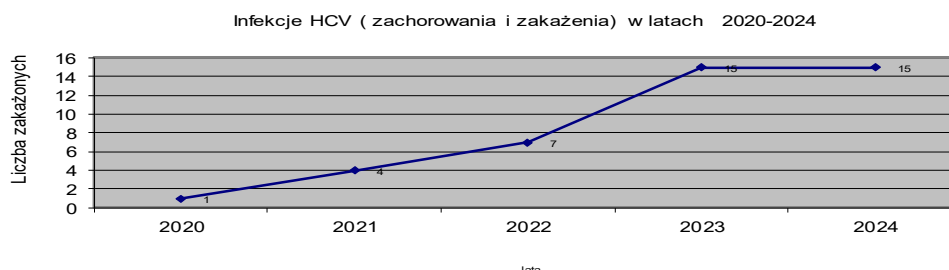

Infekcje HCV

W analizowanym okresie zarejestrowano 15 przypadków WZW typu C o charakterze bliżej nieokreślonym (w 2023 roku- 15 zachorowań).

Zachorowaniu uległo 10 kobiet - 8 mieszkanek miasta i 2 wsi oraz 5 mężczyzn: 3 z miasta i 2 ze wsi. Tylko u 6 osób przebieg choroby był bezobjawowy, a zakażenie wykryto przypadkowo w trakcie wykonanych badań. Natomiast w pozostałych 9 przypadkach zakażenie wykryto w trakcie diagnostyki związanej z objawami klinicznymi. Stan 2 chorych kobiet i 2 mężczyzn wymagał hospitalizacji. Większość osób pozostaje pod nadzorem Poradni Chorób Wątroby w Zielonej Górze, część pod nadzorem POZ.

W większości przypadków prawdopodobną drogą zakażenia były wykonywane w przeszłości zabiegi medyczne z naruszeniem ciągłości tkanek, w tym u 4 osób transfuzje krwi wykonywane przed wprowadzeniem rutynowych badań tj. przed 1993r. Chorzy najczęściej dowiadawali się o zakażeniu przypadkowo w szpitalu w trakcie badań przed zabiegiem, bądź w trakcie badań kontrolnych np. w ramach programu „Profilaktyka 40+”.

Wśród zakażeń szerzących się drogą naruszenia ciągłości tkanek nie zarejestrowano przypadków poekspozycyjnych.

2. Zachorowania szerzące się drogą pokarmową

Bakteryjne zatrucia pokarmowe

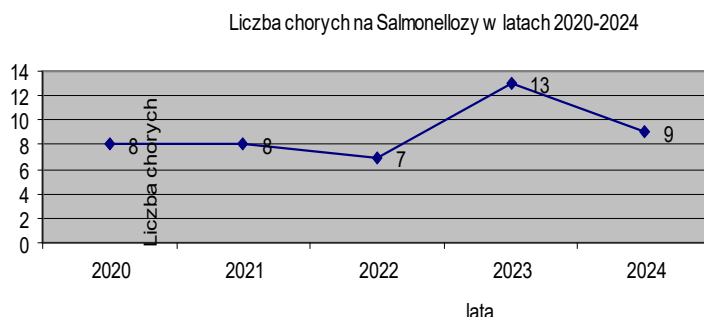
Salmonellozy

W okresie sprawozdawczym zarejestrowano 9 przypadków salmonellozy. Zatruciu uległy 4 kobiety: 3 z miasta i 1 ze wsi oraz 5 mężczyzn: 4 z miasta i 1 ze wsi. Stan 8 chorych wymagał hospitalizacji, 1 chora leczona ambulatoryjnie. Najczęstszą przyczyną zatruc była *Salmonella* Enteritidis - 7 przypadków, w 2 przypadkach nie określono serotypu.

Podczas przeprowadzanych wywiadów nie ustalono jednoznacznie źródeł zakażenia chorych. Osoby chore nie potrafiły wskazać podejrzanych posiłków i potraw spożytych w okresie 3 dni przed zachorowaniem. Wszystkie zachorowania były przypadkami 1-osobowymi w danym środowisku (brak ognisk), co jeszcze bardziej utrudniało dochodzenie, ze względu na brak możliwości ustalenia wspólnego czynnika zakażenia.

W trakcie kontaktu z chorymi szerzono oświatę zdrowotną kształtującą zachowania prozdrowotne na rzecz zwiększenia higieny osobistej oraz higieny przygotowywania posiłków. Wszystkie osoby chore (ozdrowieńcy) i osoby z kontaktu zostały objęte nadzorem epidemiologicznym - zlecono badania kału w kierunku salmonelli.

Inne bakteryjne zakażenia jelitowe i zatrucia pokarmowe

Wpłynęły 25 zgłoszenia innych bakteryjnych zakażeń jelitowych wywołanych przez:

- *E coli* biegunko twórczą – 1 przypadek
- *E coli* inną i BNO – 3 przypadki
- *Campylobakter jejuni* - 5 przypadków
- *Clostridium difficile* - 12 przypadków
- *Yersinia* – 1 przypadek
- inne określone – 1 przypadek
- inne nieokreślone – 2 przypadki.

Zachorowaniu uległo 8 mężczyzn: 5 mieszkańców miasta i 3 wsi oraz 17 kobiet, w tym 6 mieszkanki miasta i 11 wsi. Wśród chorych było 5 dzieci w wieku do lat 2.

W przypadku *Clostridium difficile* oprócz zachorowania 1 dziewczynki w wieku 3 lat i kobiety w wieku 33 lata, pozostałe przypadki dotyczyły starszych- 8 osób powyżej 70 roku życia.

W całej ww. grupie zachorowań, stan 8 chorych, w tym 5 dzieci w wieku do lat 2 wymagał hospitalizacji.

Wirusowe zakażenia jelitowe

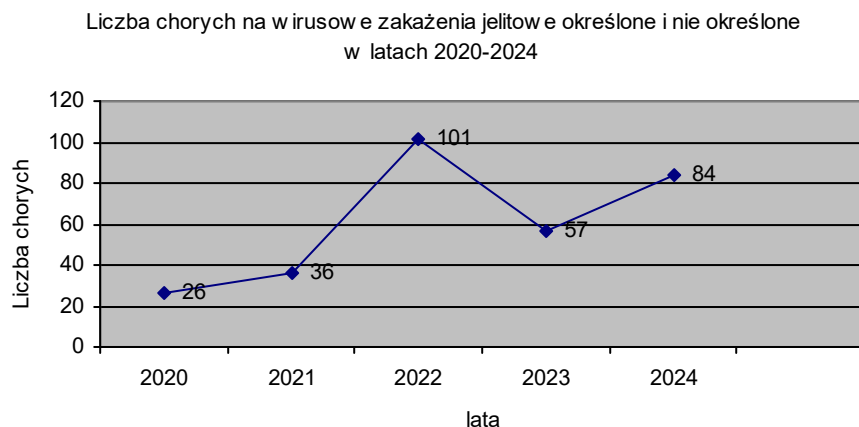
W omawianym okresie odnotowano 84 przypadki zachorowań wywołanych przez wirusy, w tym u dzieci do lat 2- 26 przypadków, co stanowi ok.31%.

W tej grupie zachorowań najczęściej wyizolowano norowirusów- 27, co stanowi ok. 32% wszystkich zakażeń wirusowych, następnie 17 przypadków rotawirusów, 15 innych przypadków określonych i 25 przypadków zakażeń wirusowych nieokreślonych. Wśród chorych było 26 dzieci do lat 2.

Stan 57 osób wymagał hospitalizacji, w tym 24 dzieci do lat 2. Pozostałe osoby leczone ambulatoryjnie.

Na wirusowe zakażenia jelitowe częściej chorowali mieszkańcy miast - 56 przypadków, co stanowi ok. 67% , niż wsi - 28 przypadków, tj. ok. 33% wszystkich zachorowań. Zachorowało 39 kobiet, co stanowi ok. 46% i 45 mężczyzn- tj. ok. 54% ogólnej liczby chorych na wirusowe zakażenia jelitowe.

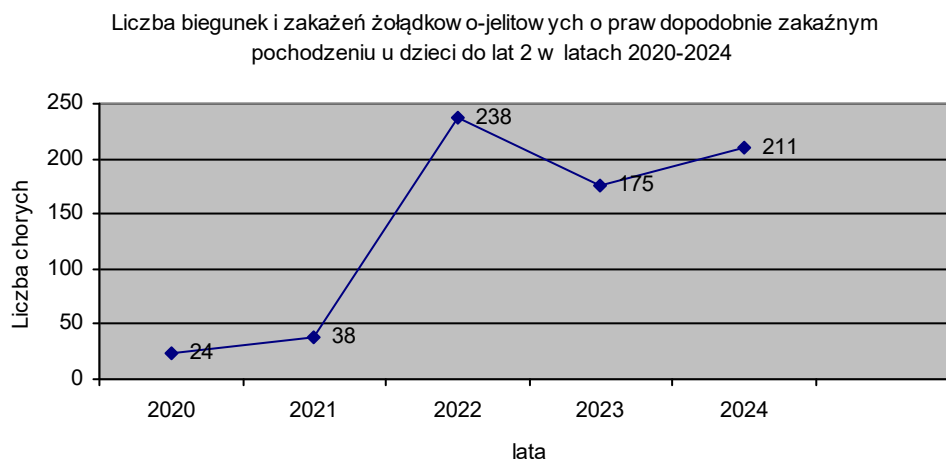

Biegunka i zapalenie żołądkowo – jelitowe BNO, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu

W okresie sprawozdawczym zanotowano 211 przypadków biegunki i zapaleń żołądkowo – jelitowych BNO, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu, w tym u dzieci do lat 2 - 48 zachorowań.

Hospitalizacji poddano 66 osób, z czego 32 osoby to dzieci do lat 2.

Zarejestrowano 109 chorych mężczyzn (ok. 52%) i 102 chore kobiety (ok. 48%). Znacznie częściej chorowali mieszkańcy miasta – 151 przypadków, co stanowi ok. 72% wszystkich biegunek.

Wirusowe zapalenie wątroby typu A

Zachorowaniu uległa 55-letnia kobieta z miasta i 33-letni mężczyzna, mieszkańiec wsi. W obu przypadkach choroba objawiła się żółtą powłoką skórnych, znacznym osłabieniem, nudnościami, u kobiety dodatkowo świądem skóry, u mężczyzny gorączką i bólami mięśniowymi. Stan obu chorych wymagał hospitalizacji w Oddziale Chorób Zakaźnych, gdzie zachorowania potwierdzono wynikami badań laboratoryjnych. W trakcie prowadzonych dochodzeń epidemiologicznych nie udało się ustalić źródła zakażenia. Mężczyzna poruszając się samochodem często korzystał z usług różnych przydrożnych punktów gastronomicznych, gdzie ewentualnie mogłoby dojść do zakażenia. Kobieta nie podała żadnego, nawet prawdopodobnego źródła zakażenia. Żadna z osób z bliskiego kontaktu z chorymi nie zachorowała.

3. Realizacja założeń programu eradykacji zachorowań na poliomyelitis

Na terenie powiatu żagańskiego brak oddziału neurologii dziecięcej, ale podobnie jak w latach ubiegłych prowadzono nadzór nad zgłaszaniem zachorowań i podejrzeń zachorowań przebiegających z objawami ostrych porażenia wiotkich u dzieci do 15 roku życia w Oddziale Dziecięcym Nowego Szpitala w Szprotawie.

Z prowadzonego monitoringu tych zachorowań sporządzane są cotygodniowe meldunki i wysyłane są do WSSE w Gorzowie Wlkp.

W okresie sprawozdawczym ww. szpital nie zgłosił przypadków ostrych porażenia wiotkich u dzieci.

4. Choroby inwazyjne

W analizowanym okresie zdiagnozowano ogólnie 24 choroby inwazyjne, w tym:

- 18 wywołanych przez *Streptococcus pyogenes*
- 5 chorób wywołanych przez *Streptococcus pneumoniae*
- 1 choroba wywołana przez *Haemophilus influenzae*.

Inwazyjna choroba wywołana przez *Streptococcus pyogenes*

Wśród zachorowań wywołanych przez *Streptococcus pyogenes* dominującą grupę stanowiły zachorowania na różę - 17 przypadków. Zachorowaniu na różę uległo 10 mężczyzn, w tym 6 mieszkańców miasta i 4 kobiet, w tym 4 mieszkanki miast (w 2023r.-26 chorych). Tylko w 1 przypadku zachorowanie potwierdzono badaniami laboratoryjnymi, pozostałe przypadki zostały zakwalifikowane jako możliwe na podstawie charakterystycznych objawów klinicznych, bez potwierdzenia badaniami laboratoryjnymi. Stan 12 osób wymagał hospitalizacji.

W okresie sprawozdawczym zarejestrowano 1 inną określoną postać choroby inwazyjnej wywołanej przez *Streptococcus pyogenes* na podstawie czynnika wyizolowanego z płynu z jamy opłucnej. Zachorowanie dotyczyło 51-letniego mężczyzny, mieszkańca miasta. Jego stan był ciężki i wymagał hospitalizacji. Hospitalizacja zakończyła się zgonem pacjenta z powodu ropniaka opłucnej.

Inwazyjna choroba wywołana przez *Streptococcus pneumoniae*

W okresie sprawozdawczym zarejestrowano 5 chorób inwazyjnych wywołanych przez *Streptococcus pneumoniae* : 2 posocznice, 1 zapalenie opon mózgowych i mózgu i 2 zachorowania inne określone.

Posocznicę zdiagnozowano u 2 mężczyzn zamieszkałych w mieście, w wieku 79 i 66 lat.

Zapalenie opon mózgowych stwierdzono u 35-letniego mężczyzny, mieszkańca wsi.

Do innych zachorowań wywołanych przez *Streptococcus pneumoniae*, zarejestrowanych przez PSSE należą choroby dotyczące układu oddechowego zdiagnozowane u 51-letniego mężczyzny, mieszkańca miasta (dodatni wynik płynu z jamy opłucnej) i 47-letniej kobiety, mieszkanki wsi (dodatni wynik badania w wydzielinie oskrzelowej).

Stan wszystkich chorych wymagał hospitalizacji. W trakcie hospitalizacji u 79-letniego mężczyzny z posocznicą doszło do zgonu.

Inwazyjna choroba wywołana przez *Haemophilus influenzae*

W roku 2024 zarejestrowano 1 chorobę inwazyjną wywołaną przez *Haemophilus influenzae*, przebiegającą pod postacią posocznicy. Zachorowała 47-letnia kobieta, mieszkanka wsi.

Chora trafiła do szpitala w stanie ciężkim, z ostrą niewydolnością oddechową. Dodatni wynik posiewu krwi potwierdził zachorowanie. Chora trafiła na oddział z powodu ostrej niewydolności oddechowej, w stanie ogólnym ciężkim, z zaburzeniami świadomości, mowy, równowagi, w utrudnionym kontakcie. Dodatkowo czynnikiem utrudniającym jej leczenie było uzależnienie od substancji psychoaktywnych. Jednak po wdrożeniu leczenia, w tym antybiotykoterapii chorą w stanie ogólnym dobrym wypisano do domu.

W okresie sprawozdawczym nie odnotowano chorób inwazyjnych wywołanych przez *Neisseria meningitidis*.

5. Zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu

W 2024r zarejestrowano 9 przypadków zapalenia opon mózgowych i/lub mózgu, w tym:

- 2 przypadki wirusowego zapalenia opon mózgowych enterowirusowe,
- 1 przypadek innego określonego wirusowego zapalenia mózgu,
- 4 przypadki zapalenia opon mózgowych inne i nieokreślone,
- 2 przypadki zapalenia mózgu inne i nieokreślone.

Wirusowe zapalenie opon mózgowych - enterowirusowe

Zachorowanie zdiagnozowano u 13-letniej dziewczynki, mieszkanki wsi i 15-letniego chłopca mieszkańca miasta. Diagnozę obok typowych objawów (silny ból głowy, sztywność karku) potwierdzono dodatnimi wynikami badań płynu mózgowo-rdzeniowego.

Dzieci hospitalizowane były w Oddziale Neurologii Dziecięcej w Nowej Soli. Po skutecznym leczeniu zostały one w stanie dobrym wypisane do domu.

Inne określone wirusowe zapalenie mózgu

Zachorowaniu uległa 42-letnia kobieta, mieszkanka wsi. Trafiła na Oddział Neurologiczny w szpitalu w Nowej Soli. Chora trafiła na oddział z utrzymującymi się silnymi bólami głowy i temp. 38 st. C. Po wykonaniu badań bakteriologicznych, w tym badania wirusologicznego płynu mózgowo-rdzeniowego metodą multiplex PCR, potwierdzono zapalenie wirusowego zapalenia mózgu wywołanego enterovirusem. Po zastosowanym leczeniu pacjentkę w stanie dobrym wypisano do domu.

Zapalenia opon mózgowych inne i nieokreślone

Zachorowaniu uległo 3 mężczyzn i 1 kobieta. Wszyscy chorzy byli mieszkańcami miasta. U chorych w wyniku posiewów płynu mózgowo-rdzeniowego, czy krwi nie wykryto czynnika chorobotwórczego, natomiast diagnozę postawiono na podstawie występujących objawów klinicznych (min. silny ból głowy, sztywność karku, osłabienie) oraz innych dodatkowych badań laboratoryjnych. Stan wszystkich chorych wymagał hospitalizacji, natomiast w przypadku 66-letniego mężczyzny był on bardzo ciężki (łącznie z utratą przytomności) i hospitalizacja zakończyła się zgonem w Oddziale Anestezjologii i Intensywnej Terapii.

Zapalenie mózgu inne i nieokreślone

Zachorował 6-letni chłopiec, mieszkaniec miasta i 40-letnia kobieta, mieszkanka wsi. Stan obu chorych był bardzo poważny. Dziecko trafiło do kliniki Neurologii i Epileptologii w Łodzi z powodu zaburzeń świadomości, równowagi, wymiotów, gorączki - 38 st. C. Stwierdzono obrzęk wszystkich płatów kory mózgowej. W pobranym do badań płynie mózgowo-rdzeniowym nie potwierdzono czynnika chorobotwórczego, a diagnozę postawiono na podstawie objawów klinicznych i dodatkowych innych badań laboratoryjnych.

Hospitalizacja kobiety zakończyła się zgonem.

6. Choroby odzwierzęce

Pokąsania przez zwierzęta

Ogólnie w 2024r. opracowano 56 pokąsań przez zwierzęta. W większości wszystkich przypadków sprawcami pokąsań były psy - 39 przypadków, następnie koty- 9 przypadków, w 2 przypadkach kuny, 2 szopy pracze, 2 zwierzęta niezidentyfikowane oraz 1 nutria i 1 wiewiórka. W stosunku do osób pokąsanych przez zwierzęta dzięki lub o nieustalonych danych wdrażane są szczepienia p/wścieklicznie.

Osoby szczepione przeciwko wścieklicznie

W analizowanym okresie przeciwko wścieklicznie zaszczepiono 19 osób (w 2023r. - 18 osób), w tym 16 przyjęło pełne szczepienie czterema dawkami szczepionki Verorab podanych w systemie ZAGRZEB. Natomiast 3 pozostałe osoby zakwalifikowane do szczepień przyjęły niepełny cykl szczepienia, tj. żołnierz zawodowy szczepiony przed misją w 2016r., teraz zaszczepiony 2 pierwszymi dawkami przypominającymi, rodzic dziecka po uzyskaniu zaświadczenia z badania zwłok kota zrezygnował z kontynuacji szczepień dziecka po 3 dawkach oraz kobieta, która po przyjęciu dwóch pierwszych dawek, z przyczyn niewiadomych nie zgłosiła się na kolejne szczepienia. W stosunku do kobiety prowadzone jest postępowanie egzekucyjne.

Pokąsania, po których nie podjęto szczepień p/wścieklicznie

W 2024r. opracowano 37 przypadków pokąsań przez zwierzęta, po których nie podejmowano szczepień p/wścieklicznie. W tych przypadkach osoby poszkodowane zostały zwolnione z obowiązku szczepień przeciwko wścieklicznie, ponieważ istniała możliwość ustalenia danych właścicieli zwierząt, które dokonały pokąsań, co pozwoliło przeprowadzić obserwację weterynaryjną tych zwierząt celem wykluczenia wściekliczny. W trakcie przeprowadzanych 15-dniowych obserwacji u żadnego z nich nie zaobserwowano niepokojących objawów wściekliczny.

Borelioza

W roku 2024 zarejestrowano 73 przypadki boreliozy, tj. 68 potwierdzonych i 5 prawdopodobnych. Część zachorowań zgłaszanych przez podmioty lecznicze nie spełniała kryteriów definicji na potrzeby nadzoru epidemiologicznego, bądź były to zgłoszenia powtarzające się, np. wizyty kontrolne, więc po weryfikacji zostały odrzucone- nie wykazywano ich w meldunku. Zachorowaniom uległo 31 mężczyzn (ok. 42%) i 42 kobiety (ok.58%). Chorowali mieszkańcy miast jak i wsi (miasto-44 przypadków, co stanowi ok.60%, wieś- 29, tj. 40%).

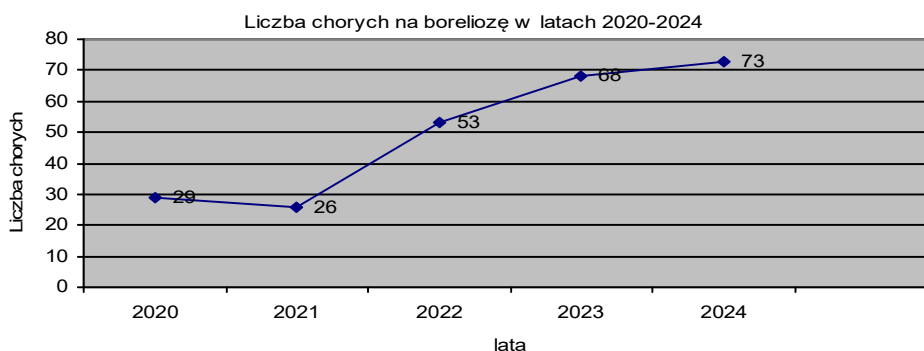
Dużą grupę chorych stanowią emeryci (34 przypadki) spędzający wolny czas w formie wypoczynku i prac na działkach ogrodowych. Zachorowało 8 dzieci w wieku 3-15 lat.

W 56 przypadkach stwierdzono rumień wędrujący, w pozostałych 17 diagnozę postawiono na podstawie objawów klinicznych (nawracające bóle i obrzęki stawów, bóle mięśni, osłabienie) potwierdzonych dodatnimi wynikami badań serologicznych w kierunku przeciwciał w klasie IgG.

Chorzy najczęściej są diagnozowani u lekarza POZ, a następnie kierowani do Poradni Chorób Zakaźnych w Zielonej Górze, gdzie pozostają pod nadzorem lekarzy specjalistów.

Stan 5 chorych wymagał hospitalizacji.

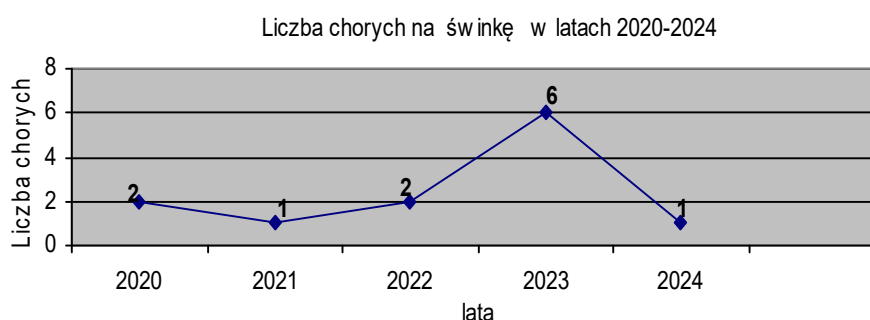
W okresie sprawozdawczym nie zarejestrowano neuroboreliozy.

7. Choroby wieku dziecięcego

Nagminne zapalenie przyusznic

W omawianym okresie zarejestrowano 1 przypadek zachorowania z powodu nagminnego zapalenia przyusznic. Zachorowała 5-letnia dziewczynka, mieszkanka wsi. Stan chorej nie wymagał hospitalizacji. Dziecko, zgodnie z kalendarzem szczepień ochronnych, poddane było szczepieniom przeciwko śwince.

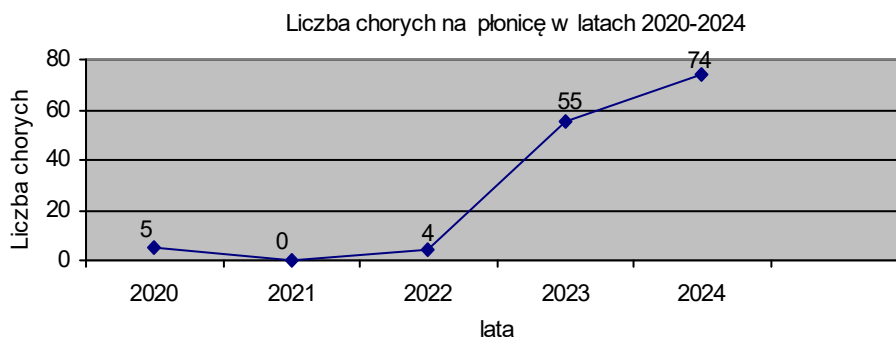
Ospa wietrzna.

W omawianym okresie odnotowano nieznaczny wzrost liczby zachorowań w stosunku do roku ubiegłego. W 2024 r. wykazano 331 osp wietrznych. Zachorowaniu uległo 138 kobiet i 193 mężczyzn, w tym 219 mieszkańców miasta, tj. ok. 66% i 112 wsi, co stanowi ok. 34% wszystkich przypadków. Zdecydowaną większość, tzn. 301 przypadków zachorowań zanotowano u dzieci do lat 14, co stanowi ok. 91% wszystkich zachorowań. Stan 2 osób: mężczyzny w wieku 35 lat i dziewczynki w wieku 3 lat, ze względu na ciężki przebieg zachorowania wymagał hospitalizacji.

Szczepieniu jedną dawką szczepionki varilix zostało poddane 1 dziecko, natomiast dwoma dawkami zaszczepiono 4 osoby. Wszystkie osoby zaszczepione pozostają w przedziale wiekowym 2-10 lat.

Płonica.

W 2024r. na terenie nadzorowanym przez PSSE w Żaganiu odnotowano 74 zachorowania na płonice, w tym 57 przypadków możliwych i 17 potwierdzonych badaniami laboratoryjnymi. Wszystkie osoby chore to dzieci w przedziale wiekowym 2-13 lat. Chorowało 30 osób płci żeńskiej oraz 44 męskiej. Większość chorych to mieszkańcy miasta – 49 osób, co stanowi 66% ogółu chorych. Stan 3-letniej dziewczynki i 4-letniego chłopca wymagał hospitalizacji.

Krztusiec

W okresie sprawozdawczym zarejestrowano 39 przypadków krztuśca, w tym 38 przypadków potwierdzonych badaniami laboratoryjnymi i 1 przypadek możliwy zdiagnozowany na podstawie objawów klinicznych. Zachorowały 22 kobiety i 17 mężczyzn, w tym 26 mieszkańców miasta i 13 wsi. Stan 5 osób chorych, w tym 3 dzieci w wieku 4 miesiące, 10 i 12 lat oraz 2 mężczyzn w wieku 18 i 74 lata wymagał hospitalizacji ze względu na uporczywy kaszel i występujące bezdechy. Po zastosowaniu leczenia i uzyskaniu poprawy pacjenci zostali wypisani do domu. Wszystkie osoby hospitalizowane oprócz 74-letniego mężczyzny były szczepione zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych.

8. Pozostałe jednostki chorobowe notowane w okresie sprawozdawczym

Grypa

W okresie sprawozdawczym zarejestrowano w sumie 181 zachorowań na grypę: 11 przypadków potwierdzonych testami molekularnymi i 170 potwierdzonych wynikami szybkiego testu antygenowego. Chorowały osoby w różnym wieku od kilku miesięcy do 76 roku życia. Ogółem zachorowaniu uległo 86 kobiet i 95 mężczyzn, w tym 116 mieszkańców miasta i 65 wsi. Większą grupę zachorowań stanowiły dzieci do 14 roku życia – 101 przypadków, co stanowi ok. 56% wszystkich zachorowań. U 34 osób w związku z powikłaniami ze strony układu oddechowego i innych przyczyn w przebiegu choroby konieczna była hospitalizacja. Hospitalizacje najczęściej dotyczyły dzieci w wieku do lat 14 – 29 przypadków co stanowi 85% wszystkich hospitalizacji. Żadne z zachorowań nie zakończyło się zgonem.

Giardioza

W okresie sprawozdawczym zarejestrowano 1 przypadek zachorowania na giardiozę. Dotyczył on 13-letniego chłopca, mieszkańca wsi. Głównym objawem choroby były przede wszystkim biegunki, bóle brzucha, wymioty, brak apetytu, a w związku z tym ubytek masy ciała. Diagnozę postawiono w oparciu o wykonane badania laboratoryjne próbki kału, w którym wykryto cysty lamblii. Przebieg choroby wymagał hospitalizacji. Nie ustalono źródła zakażenia.

Mikobakteriozy – inne i BNO

W roku 2024 zarejestrowano 1 przypadek zachorowania u 58-letniego mężczyzny, mieszkańca wsi. Stan chorego wymagał leczenia w Specjalistycznym Oddziale Gruźlicy i Chorób Płuc w Torzymiu. Pacjent wstępnie hospitalizowany w Oddziale Pulmonologicznym w Żaganiu w związku ze skargami na duszność wysiłkową, czasami spoczynkową i okresowo świszczącym oddechem.

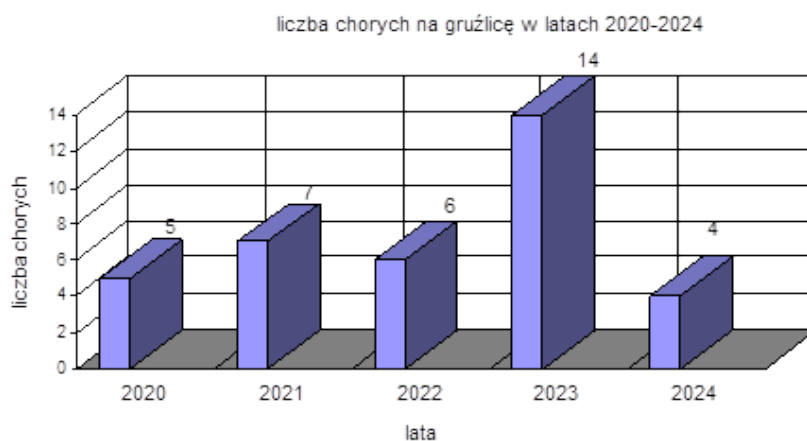
W trakcie hospitalizacji pobrano na posiew bronchoaspirat, z którego wyhodowano prątki atypowe. Po uzyskaniu wyniku chory trafił do Szpitala w Torzymiu, gdzie po badaniach w kierunku prątka atypowego uzyskano szczep *Mycobacterium avium*. Po 4 miesiącach hospitalizacji pacjenta wypisano w stanie ogólnym dobrym z kontynuacją dalszego leczenia swoistego w warunkach ambulatoryjnych.

Gruźlica

W okresie sprawozdawczym zarejestrowano 4 przypadki gruźlicy. Zachorowało 3 mężczyzn w wieku 63 i 56 lat z miasta i 1 w wieku 36 lat ze wsi oraz 30-letnia kobieta ze wsi. Nie zarejestrowano przypadków zachorowań u dzieci do lat 14. Wszystkie osoby poddane były hospitalizacji, z których 3 zakończyły się zgonem. Zgon dotyczył wszystkich 3 mężczyzn, którzy trafili do szpitala w stanie ciężkim, po utracie przytomności, skrajnie wyniszczeni, obciążeni chorobą alkoholową.

We wszystkich przypadkach diagnozę postawiono na podstawie zmian w obrazie rtg klatki piersiowej, w 3 przypadkach potwierdzono je dodatnimi wynikami bakteriologicznymi w kierunku prątków gruźlicy, natomiast w 1 przypadku nie wykonano badań, ponieważ w tym samym dniu po przetransportowaniu chorego do szpitala nastąpił jego zgon.

Osoby z kontaktu, podobnie jak osoby chore po zakończonej hospitalizacji, zostają objęte nadzorem lekarskim w Poradni Gruźlicy i Chorób Płuc w Żaganiu

Choroby przenoszone drogą płciową

W analizowanym okresie wykazano 4 przypadki zachorowań na choroby przenoszone drogą płciową: 2 przypadki kiły wczesnej i 2 przypadki innej postaci kiły i kiły nieokreślonej. Wszystkie zachorowania dotyczyły młodych mężczyzn w wieku 18, 25, 26 i 37 lat, w tym 2 mieszkańców miasta i 2 wsi. Tylko jedna z tych osób miała przygodny kontakt heteroseksualny, pozostałe 3 osoby utrzymują kontakty homoseksualne, w tym 1 ze stałym partnerem. Objawy choroby wystąpiły tylko u jednej osoby (osutka na tułowie i nadżerka w okolicy prącia), natomiast pozostałe osoby wykonały badanie w jednym przypadku ze względu na dodatnie wyniki partnera, w drugim w ramach badania kontrolnego wykonywanego co 3-4 miesiące. Kolejna osoba dowiedziała się o zakażeniu po oddaniu krwi w punkcie krwiodawstwa. Pomimo braku objawów u wszystkich zakażonych, dodatnimi wynikami badań potwierdzono kiłę. U 3 osób wdrożono leczenie w trakcie hospitalizacji, natomiast jedna osoba jest leczona ambulatoryjnie.

Zakażenia HIV i zachorowania na AIDS

W okresie sprawozdawczym nie zarejestrowano nowych przypadków zakażenia wirusem HIV, jak również zachorowań na AIDS.

Zakażenia SARS-CoV-2 (COVID-19)

Na terenie powiatu żagańskiego w okresie sprawozdawczym zarejestrowano 408 przypadków zakażeń wywołanych tym wirusem, co w porównaniu do roku wcześniejszego daje nieznaczny spadek zachorowań. W większości przypadków zachorowania miały charakter umiarkowany bądź łagodny, a ze względu na cięższy przebieg zachorowania, hospitalizacji zostało poddanych 38 osób. Żadne z zachorowań nie zakończyło się zgonem.

Zakażenia wirusem RSV

W okresie sprawozdawczym zachorowaniu uległo 80 osób, w tym 36 dzieci w wieku do lat 2. Hospitalizacji wymagał stan 48 osób, w tym 28 dzieci do lat 2. Znacznie więcej chorowało mężczyzn- 55 (69%), niż kobiet -25. Częściej chorowali mieszkańcy miasta- 52 (65%), niż wsi – 28. Najczęściej występującymi objawami u tych osób były: stany gorączkowe, kaszel, katar, wymioty, osłabienie, ale zdarzały się również biegunki oraz duszności.

2. Sytuacja szczepień ochronnych w powiecie żagańskim w 2024 r.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Żaganiu koordynuje i nadzoruje realizację obowiązkowego Programu Szczepień Ochronnych (PSO), zabezpiecza zaopatrzenie w preparaty szczepionkowe, prowadzi Rejestr Niepożądanych Odczynów Poszczepiennych (NOP), które opracowuje w Systemie Ewidencji Państwowej Inspekcji Sanitarnej (SEPIS) i wprowadza do bazy elektronicznej Nadzoru Epidemiologicznego (EpiBazy).

Przyjmowanie szczepionek i rozchód odbywa się poprzez Elektroniczny System Nadzoru nad Dystrybucją Szczepionek (ESNDS). Szczepionki dostarczane są do magazynu PSSE przez WSSE w Gorzowie Wlkp., wg zamówień, następnie przekazywane są do punktów szczepień. Dystrybucja szczepionek odbywa się z zachowaniem łańcucha chłodniczego, zgodnie z przepisami ustawy Prawo farmaceutyczne. Wszystkie punkty szczepień spełniają wymagania w zakresie przechowywania szczepionek w temperaturze od 2-8⁰C tj. preparaty przechowywane są w lodówkach z elektronicznym monitoringiem temperatury z powiadamianiem na sms do osób odpowiedzialnych.

Obowiązkowe szczepienia ochronne, finansowane ze środków publicznych, realizowane są zgodnie z obowiązującym na dany rok Programem Szczepień Ochronnych w 20 podmiotach leczniczych. Wg ilości kart uodpornienia, w roku 2024 szczepieniami objęto 12401 dzieci i młodzieży od 0-20 roku życia. Liczba niezaszczepionych z powodu uchyłania się od szczepień na dzień 31 grudnia 2024 r. wynosiła 185 dzieci. W związku z powyższym, w roku sprawozdawczym wystosowano 82 pisma edukacyjne i 9 upomnień do rodziców nie wykonujących szczepień swoich dzieci. Wystosowano również upomnienie do osoby dorosłej nie wykonującej szczepień na wściekliznę. W tej sprawie również do Wojewody Lubuskiego wysłany został wniosek o wszczęcie egzekucji administracyjnej. W 7 przypadkach, w związku z działaniami Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Żaganiu, dzieci zostały zaszczepione.

Wszyscy lekarze kwalifikujący do szczepień oraz wszystkie pielęgniarki wykonujące szczepienia ochronne posiadają wymagane kwalifikacje, zgodne z przepisami rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie obowiązkowych szczepień ochronnych (Dz.U. 2023 poz. 2077 ze zm.).

W okresie sprawozdawczym odnotowano 2 przypadki niepożądanych odczynów poszczepiennych (NOP) o stopniu łagodnym.

Zgodnie z wprowadzonym nowym rozporządzeniem, w 2024 r. składanie przez punkty szczepień w POZ-tach kwartalnych sprawozdań z zużycia preparatów szczepionkowych i kwartalnych raportów o przypadkach niewykonania szczepień ochronnych w postaci elektronicznej lub papierowej zastąpiono składaniem tylko i wyłącznie elektronicznie przez platformę e-sanepid oraz od III kwartału 2024r. zrezygnowano z kwartalnych sprawozdań z kart uodpornienia.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Żaganiu w roku 2024 odpowiedział czterokrotnie na wnioski strony o udzielenie informacji publicznej dotyczącej szczepień ochronnych.

W 2024r. przyjęto 2 zgłoszenia interwencyjne anonimowe. Interwencje dotyczyły niewłaściwego wdrażania programu szczepień przeciw HPV w punkcie szczepień (bezzasadna). jak i fetoru wydobywającego się z kanalizacji w szpitalu (zasadna).

Poniższa tabela przedstawia ilość kart uodpornienia wg roku urodzenia od 2005-2024 roku.

Rok urodzenia	Karty ogółem	Rok urodzenia	Karty ogółem	Karty dziewcząt	Rok urodzenia	Karty ogółem	Karty dziewcząt	Rok urodzenia	Karty ogółem	Karty dziewcząt
2024	329	2019	575		2014	654	323	2009	777	364
2023	365	2018	592		2013	606	301	2008	811	
2022	439	2017	698		2012	716	333	2007	788	
2021	511	2016	681		2011	648	312	2006	702	
2020	558	2015	619	314	2010	752	354	2005	580	

Na postawie kontroli oraz analizy sporządzanych corocznie sprawozdań ze szczepień ochronnych MZ-54 ocenia się, że liczba zaszczepionych dzieci i osób starszych, kształtuje się na poziomie niższym niż w poprzednich latach, odnotowywany jest znaczący wzrost liczby rodziców odmawiających obowiązkowych szczepień ochronnych swoich dzieci. Rodzice odmawiają szczepień w obawie przed ciężkimi niepożądanymi odczynami poszczepiennymi, również z powodów wątpliwości dotyczących skuteczności szczepionek albo biorą pod uwagę opinie znajomych. Poniżej przedstawiono wykonawstwo szczepień w 3 roku życia i wykonawstwo

niektórych szczepień oraz ilość NOP w latach 2022-2024 w podmiotach leczniczych kontrolowanych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Żaganiu.

1. Realizacja „Kalendarza szczepień”

Stan zaszczepienia dzieci w 3 roku życia w roku 2023 i 2024 w odniesieniu do „Kalendarza szczepień”

Rok urodzenia	Wszystkie szczepienia ^{a)}	Brak niektórych szczepień ^{b)}	Brak jakichkolwiek szczepień
2021	93,20%	6,8 %	0,0 %
2022	89,98%	8,88 %	1,14 %

a) osoby, które przeciw wszystkim chorobom uwzględnionym w „Kalendarzu szczepień” otrzymały wszystkie dawki szczepionek wymaganych w tym wieku.

b) osoby, które nie otrzymały uwzględnionych w „Kalendarzu szczepień” wszystkich dawek szczepionek wymaganych w tym wieku.

Inne, wybrane szczepienia wykonane w latach 2023- 2024

Szczepienia przeciw tężcowi profilaktycznie i po narażeniu, wg wieku (ukończone lata)

Liczba zaszczepionych/ rok	Ogółem	Wiek 0-19	Wiek 20-29	Wiek ≥ 30
2023	290	0	27	263
2024	372	3	9	360

Szczepienia przeciw ospie wietrznej w ramach szczepień obowiązkowych osób narażonych i w ramach szczepień zalecanych, wg wieku (ukończone lata)

Liczba zaszczepionych/ rok	Ogółem	Wiek 0-11	Wiek 12-19	Wiek ≥ 20
2023	97	95	0	2
2024	36	35	1	0

Szczepienia przeciw wirusowemu zapaleniu wątroby typu B w ramach szczepień obowiązkowych osób narażonych i w ramach szczepień zalecanych, wg wieku (ukończone lata)

Liczba zaszczepionych/ rok	Ogółem	Wiek 0-19	Wiek 20-29	Wiek ≥ 30
2023	34	0	1	32
2024	97	0	0	97

Szczepienia przeciw innym chorobom, w ramach szczepień obowiązkowych osób narażonych w sposób szczególny, wg wieku (ukończone lata)

Liczba zaszczepionych	Ogółem	Wiek 0- 19	Wiek 20-29	Wiek ≥ 30
Błonica	25	0	3	22
Krztusiec	29	0	3	26
Odra, świnka, różyczka	2	0	0	2
Poliomyelitis	2	0	0	2
Zakażenia Haemophilus influenzae typu B	8	0	2	6
Zakażenia Streptococcus pneumoniae	121	0	0	121

Niepożądane Odczyny Poszczepienne w latach 2023-2024

Rok	Ogółem	Kwalifikacja NOP ciężki	Kwalifikacja NOP poważny	Kwalifikacja NOP łagodny
2023	0	0	0	0
2024	2	0	0	2

W roku 2024 monitorowano stan zaszczepienia populacji mieszkańców województwa lubuskiego przeciwko krztuścowi, poliomyelitis i odrze. PPIS w Żaganiu przeprowadził analizę stanu uodpornienia przeciwko tym chorobom dzieci z powiatu żagańskiego w rocznikach 2017, 2018, 2019, 2021, 2022 i 2023 przeciwko krztuścowi, poliomyelitis i odrze, oraz w rocznikach 2009, 2010, 2011 przeciwko krztuścowi w rocznikach, co przedstawia poniższa tabela.

Stan uodpornienia przeciwko krztuścowi wg danych na dzień 31.12.2024 r.

Rok urodzenia	Liczba kart w roczniku	Szczepienie podstawowe pierwotne Liczba dzieci zaszczepionych ^{a)} / %	Szczepienie podstawowe uzupełniające Liczba dzieci zaszczepionych ^{b)} / %	Szczepienie przypominające I dawka ^{c)} / %	Szczepienie przypominające II dawka ^{d)} / %
2023	365	182/ 49,86%	170/ 46,58%	-	-
2022	439	30/ 6,83%	401/ 91,34%	-	-
2021	511	22/ 4,31%	485/ 94,91%	-	-
2019	575	4/ 0,7%	137/ 23,83%	427/ 74,26%	-
2018	592	4/ 0,68%	26/ 4,39%	556/ 93,92%	-
2017	698	2/ 0,29%	27/ 3,87%	663/ 94,99%	-
2011	648	0	3/ 0,46%	132/ 20,37%	513/ 79,17%
2010	752	0	0	46/ 6,12%	704/ 93,62%

Rok urodzenia	Liczba kart w roczniku	Szczepienie podstawowe pierwotne Liczba dzieci zaszczepionych ^{a)} / %	Szczepienie podstawowe uzupełniające Liczba dzieci zaszczepionych ^{b)} / %	Szczepienie przypominające I dawka ^{c)} / %	Szczepienie przypominające II dawka ^{d)} / %
2009	777	1/ 0,13%	4/ 0,52%	24/ 3,09%	748/ 96,27%

- a) Osoby, które jako ostatnią dawkę otrzymały trzecią dawkę szczepionki przeciw krztuścowi, zamykając cykl tzw. szczepienia pierwotnego;
- b) Osoby, które jako ostatnią dawkę otrzymały czwartą dawkę szczepionki przeciw krztuścowi, uzupełniając (kończąc) cykl szczepienia podstawowego;
- c) Osoby, które jako ostatnią dawkę otrzymały I. dawkę przypominającą szczepionki przeciw krztuścowi;
- d) Osoby, które jako ostatnią dawkę otrzymały II. dawkę przypominającą szczepionki przeciw krztuścowi.

Stan uodpornienia przeciwko poliomyelitis wg danych na dzień 31.12.2024 r.

Rok urodzenia	Liczba kart w roczniku	Szczepienie podstawowe Liczba dzieci zaszczepionych ^{a)} / %	Szczepienie uzupełniające Liczba dzieci zaszczepionych ^{b)} / %	Szczepienie przypominające ^{c)}
2023	365	162/ 44,38%	193/ 52,88%	-
2022	439	31/ 7,06%	403/ 91,80%	-
2021	511	22/ 4,31%	485/ 94,91%	-
2019	575	4/ 0,7%	131/ 22,78%	433/ 75,31%
2018	592	4/ 0,68%	26/ 4,39%	556/ 93,92%
2017	698	2/ 0,29%	27/ 3,87%	663/ 94,99%

- a) Osoby, które jako ostatnią dawkę otrzymały drugą dawkę szczepionki przeciw poliomyelitis, zamykając cykl tzw. szczepienia pierwotnego;
- b) Osoby, które jako ostatnią dawkę otrzymały trzecią dawkę szczepionki przeciw poliomyelitis, uzupełniając (kończąc) cykl szczepienia podstawowego;
- c) Osoby, które jako ostatnią dawkę otrzymały dawkę przypominającą szczepionki przeciw poliomyelitis.

Stan uodpornienia przeciwko odrze wg danych na dzień 31.12.2024 r.

Rok urodzenia	Liczba kart w roczniku	Szczepienie podstawowe Liczba dzieci zaszczepionych ^{a)} / %	Szczepienie przypominające Liczba dzieci zaszczepionych ^{b)} / %
2023	365	267/ 73,15%	-
2022	439	417/ 94,99%	-

Rok urodzenia	Liczba kart w roczniku	Szczepienie podstawowe Liczba dzieci zaszczepionych ^{a)} / %	Szczepienie przypominające Liczba dzieci zaszczepionych ^{b)} / %
2021	511	504/ 98,63%	-
2019	575	147/ 25,57%	418/ 72,7%
2018	592	29/ 4,9%	557/ 94,1%
2017	698	12/ 1,72%	636/ 91,12%

- a) Osoby, które otrzymały tylko pierwszą dawkę szczepionki przeciw odrze, stanowiącą szczepienie podstawowe;
- b) Osoby, które otrzymały tylko drugą dawkę szczepionki przeciw odrze, stanowiącą szczepienie przypominające.

2. Szczepienia przeciwko ludzkiemu wirusowi brodawczaka (HPV) w ramach Narodowej Strategii Onkologicznej na lata 2020-2030

Od początku 2024 r. trwała kontynuacja bezpłatnych szczepień przeciwko ludzkiemu wirusowi brodawczaka (HPV) w ramach Narodowej Strategii Onkologicznej na lata 2020-2030, rozpoczętych w czerwcu 2023 r., szczepienia bezpłatne przeprowadzane były u dziewcząt i chłopców w grupie 12-13 lat, w pozostałych grupach wiekowych częściowo refundowane.

Od 1 września 2024 r., zgodnie z Zaleceniami Ministra Zdrowia z dnia 12 sierpnia 2024r. dotyczących realizacji szczepień przeciw ludzkiemu wirusowi brodawczaka (HPV) w ramach powszechnego programu, do szczepień bezpłatnych wiekowo kwalifikowały się dzieci po ukończeniu 9. i do ukończenia 14. roku życia. Do otrzymania szczepionek w celu realizacji powszechnego programu szczepień przeciw HPV uprawnione zostały wszystkie podmioty POZ, które realizują szczepienia ochronne zgodnie z art. 19 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2024 r. poz. 924 ze zm.). W roku 2024 w powiecie żagańskim szczepionki przeciwko HPV otrzymało 14 punktów szczepień, w tym 313 szczepionek Gardasil9 i 67 szczepionek Cervarix.

3. Szczepienia się przeciw krztuścowi dla kobiet ciężarnych

Utworzono program bezpłatnego zaszczepienia się przeciw krztuścowi w przychodniach podstawowej opieki zdrowotnej (POZ) od 15 października 2024 roku dla kobiet ciężarnych. Szczepienie w schemacie jednodawkowym jest zalecane:

- kobietom w ciąży po ukończeniu 27. do 36. tygodnia ciąży (III trymestr ciąży) – podanie dawki szczepionki nie wymaga dodatkowych skierowań i zaświadczeń, o kwalifikacji do szczepienia decyduje lekarz POZ,
- kobietom w ciąży zagrożonej przedwczesnym porodem, po ukończeniu 20. tygodnia ciąży – o podaniu dawki szczepionki decyduje lekarz, który prowadzi ciążę.

4. Działania edukacyjno-informacyjne w zakresie szczepień

W ramach działań edukacyjno-informacyjnych w punktach szczepień w POZ-tach informowano, aby wykwalifikowany personel propagował wśród pacjentów szczepienia zalecane, zapoznawał się szerzej z dedykowanymi materiałami na temat szczepień przeciwko HPV na stronie pzh.gov.pl oraz rekomendował i zachęcał rodziców i opiekunów dzieci, do szczepienia przeciw wirusowi brodawczaka ludzkiego.

3. Stan sanitarny podmiotów leczniczych

Na koniec roku 2024 pod nadzorem sanitarnym Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Żaganiu znajdowało się 127 podmiotów leczniczych. Państwowa Inspekcja Sanitarna jako wyspecjalizowana instytucja wykonuje zadania z zakresu zdrowia publicznego, poprzez sprawowanie kontroli i nadzoru nad warunkami sanitarno-technicznymi pomieszczeń i urządzeń wykorzystywanych do udzielania kompleksowych świadczeń medycznych.

Pracownicy Sekcji Epidemiologii sprawowali nadzór nad warunkami higieniczno-sanitarnymi pomieszczeń, w których udzielane są świadczenia zdrowotne. Poddawano ocenie zgodność spełnienia wymogów określonych w przepisach prawa, sprawdzano ich funkcjonalność i stan techniczny, utrzymanie czystości powierzchni pomieszczeń, postępowanie z bielizną i odpadami medycznymi, prowadzenie procesów dekontaminacji, w tym dezynfekcji i sterylizacji. Podejmowano działania edukacyjno-informacyjne, szczególną uwagę zwracano na zastane procedury zapobiegające zakażeniom.

W 2024 roku przeprowadzono kontrole nadzоровe wynikające z planu pracy, kontrole sprawdzające usunięcie nieprawidłowości, kontrolę interwencyjną uwarunkowaną zgłoszeniem, kontrolę tematyczną w celu usprawnienia procesu sprawozdawczości i kontrolę wieloaspektową tzw. kompleksową kontrolę Szpitala.

W 2024 roku zaplanowano 108 kontroli nadzorowych w 88 obiektach zgodnie z planem zasadniczych zadań PSSE w Żaganiu. Zgodnie z harmonogramem kontroli w okresie sprawozdawczym zrealizowano 107 kontroli i 23 kontrole pozaplanowe w podmiotach leczniczych. Łącznie przeprowadzono 130 kontroli w tym 97 kontroli obiektów wysokiego ryzyka, 21 kontroli obiektów średniego ryzyka i 12 kontroli obiektów niskiego ryzyka.

W 2024 roku wydano łącznie 10 decyzji administracyjnych, w tym 2 decyzje merytoryczne, 3 decyzje administracyjne w sprawie opłat za czynności kontrolne (na kwotę 417 zł) i 5 decyzji zmieniających termin wykonania obowiązków w ramach prowadzonego postępowania administracyjnego i dotyczyły one placówek lecznictwa ambulatoryjnego w zakresie dostosowania stanu sanitarno-technicznego do obowiązujących przepisów. Powyższe decyzje dotyczyły usunięcia nieprawidłowości tj. nieprawidłowy ciąg sterylizacyjny i stan techniczny pokoi łóżkowych na oddziale.

W ramach 60 kontroli przeprowadzano następujące działania edukacyjno-informacyjne:

- Przypomniano o konieczności zgłaszania niezwłocznie, nie później jednak niż w ciągu 24 godzin od chwili powzięcia podejrzenia lub rozpoznania zakażenia chorobą zakaźną lub zgonu z powodu zakażenia chorobą zakaźną, chyba że ze względu na rodzaj zakażenia lub choroby zakaźnej właściwy Państwowy Inspektor Sanitarny postanowi inaczej. Obowiązek ten wynika z art. 27. ust. 1. ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz.U. z 2024r. poz. 924).

- Przedstawiono najważniejsze informacje dotyczące zapobieganiu występowania i namnażania pałeczek Legionella w instalacjach ciepłej wody, układach klimatyzacji w budynkach przedsiębiorstw podmiotu wykonującego działalność leczniczą.
- Omawiano podstawy prawidłowej gospodarki odpadami medycznymi (sposobu magazynowania, bezpiecznego transportu z miejsca wytworzenia do miejsca składowania, poprawnego oznakowania identyfikującego).
- Omawiano najważniejsze treści ogólnych wytycznych dla wszystkich podmiotów wykonujących procesy dekontaminacji, zwracając szczególnie uwagę w obszarze zwalniania wyrobów wysterylizowanych, bazujących wyłącznie na wskaźniku biologicznym i chemicznym typu 4 przy jednoczesnym braku potwierdzenia poprawności całego procesu archiwizowanym wydrukiem. W celu doskonalenia procesów sterylizacji i zwiększenia bezpieczeństwa dla pacjentów upoważnieni przedstawiciele PPIS Żagań rekomendowali zapoznanie się z publikacją elektroniczną „Ogólnych wytycznych dla wszystkich podmiotów wykonujących procesy dekontaminacji, w tym sterylizacji wyrobów medycznych i innych przedmiotów wielorazowego użytku wykorzystywanych przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych oraz innych czynności, podczas których może dojść do przeniesienia choroby zakaźnej lub zakażenia”.

Szczegółowe dane dotyczące liczby nadzorowanych obiektów przedstawiono w formie tabeli.

Działalność lecznicza wykonywana przez podmioty lecznicze	Wyszczególnienie			ogółem skontrolowanych w 2024r.
	stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne	szpitalne	Szpitala ogółem	1
			w tym szpitale jednodniowe	0
			w tym szpitale uzdrowiskowe	0
		Inne niż szpitalne	Zakłady opiekuńczo-lecznicze	0
			Zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze	0
			Zakłady rehabilitacji leczniczej	0
			Sanatoria	0
			Hospicja	0
			Inne	0
	Ambulatoryjne świadczenia zdrowotne		Przychodnie, ośrodki zdrowia ambulatoria z izbą chorych.	20
			medyczne laboratoria diagnostyczne	0
			Zakłady rehabilitacji leczniczej	3
		Inne ogółem	2	
		w tym uzdrowiskowe	0	
Działalność lecznicza wykonywana przez podmioty lecznicze	Indywidualne praktyki lekarskie ogółem			29
	w tym indywidualne praktyki lekarzy dentystów			29
	Indywidualne specjalistyczne praktyki lekarskie ogółem			16
	w tym indywidualne specjalistyczne praktyki lekarzy dentystów			3
	Grupowe praktyki lekarskie ogółem			2
	w tym grupowe praktyki lekarzy dentystów			2
	Indywidualne specjalistyczne praktyki pielęgniarów			8
	Grupowe praktyki pielęgniarów			1
	Inne			6
ŁĄCZNIE			88	

Kontrola urządzeń/ pobór prób

Sekcja Epidemiologii prowadzi rejestr podmiotów wykonujący działalność leczniczą korzystających z narzędzi wielokrotnego użytku poddawanych procesom sterylizacji parą wodną pod ciśnieniem.

Upoważnieni przedstawiciele PPIS w Żaganiu kontrolując podmiot leczniczy posiadający autoklaw, sprawdzają m. in. paszport techniczny urządzenia, rodzaj programu sterylizacyjnego wraz z parametrami procesu sterylizacji (temperatura, ciśnienie penetracji pary), sposób opakowania sprzętu przeznaczonego do sterylizacji, rodzaj stosowanej bariery sterylnej, typ kontrolnego wskaźnika chemicznego, daty sterylizowanych pakietów wraz z archiwizowanymi wydrukami parametrów występujących podczas całego procesu, wyniki co miesięcznych badań wewnętrznych skuteczności sterylizacji wraz z umową na przeprowadzenie tychże badań przez laboratorium mikrobiologiczne.

W ramach kontroli zewnętrznej w planowo wybranych podmiotach leczniczych pobrano próbki mikrobiologiczne Sporal A, które zostały przekazane do laboratorium w Zielonej Górze.

Z 36 urządzeń sterylizacyjnych rutynowo poddawanych kontroli, wytypowano 6 autoklawów, z których pobrano 12 próbek mikrobiologicznych i przesłano je do laboratorium. Próbek kwestionowanych nie było.

1. Stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne

W ewidencji Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Żaganiu w 2024 roku figurował 1 szpital z Zakładem Opiekuńczo – Leczniczym mieszczący się w jednym budynku oraz prowadzony przez jeden podmiot leczniczy będący przedsiębiorcą Nowy Szpital sp. z o.o. w Szprotawie. W maju 2024 r. w ramach kontroli kompleksowej skontrolowano obydwie zakłady. Szpital dysponuje ogółem 110 łózkami dla pacjentów tym;

- Oddziałem wewnętrznym z 18 łózkami
- Oddziałem pediatrycznym z 12 łózkami
- Zakładem opiekuńczo-leczniczym z 80 łózkami.

Przeprowadzono kontrolę kompleksową szpitala (sekcje PSSE w Żaganiu – Sekcja Epidemiologii, Higieny Komunalnej, Sekcja Higieny Pracy i Sekcja Bezpieczeństwa Żywności i Żywienia).

Sekcja Epidemiologii przeprowadziła 1 kontrolę planową i 2 kontrole sprawdzające wykonanie nakazów z decyzji administracyjnej z roku 2023 (decyzja została w całości wykonana) i wykonanie zaleceń. W wyniku kontroli planowej wydano 1 decyzję administracyjną na poprawę warunków technicznych (decyzja wykonana w 2024 r.)

Sekcja Bezpieczeństwa Żywności i Żywienia przeprowadziła 2 kontrole planowe i 2 kontrole sprawdzające wykonanie zaleceń (zalecenia zostały wykonane w całości w 2024 r.), nałożono 1 mandat karny na kwotę 100 zł. Ustalenia kontroli w tym zakresie ujęto w rozdziale IV niniejszego opracowania.

Sekcja Higieny Pracy przeprowadziła 1 kontrolę planową i wydała 1 decyzję administracyjną na poprawę warunków technicznych w pomieszczeniach dla pracowników (decyzja została w całości wykonana).

Nowy Szpital w Szprotawie Sp. z o. o. jest zlokalizowany w budynku wolnostojącym, wielokondygnacyjnym. Obiekt jest przystosowany dla osób niepełnosprawnych (posiada podjazd przy wejściu do szpitala, toaletę dla osób niepełnosprawnych, windę.)

W Nowym Szpitalu w Szprotawie Sp. z o. o. ogółem jest zatrudnionych 181 pracowników w tym: 60 pracowników zatrudnionych na umowę o pracę, 93 na umowę zlecenie i 58 osób zatrudnionych na kontrakcie. Badania profilaktyczne pracowników są aktualne.

Dla szpitala opracowana została ocena ryzyka zawodowego dla poszczególnych stanowisk oraz dodatkowo sporządzona została ocena ryzyka zawodowego z uwzględnieniem narażenia na szkodliwe czynniki biologiczne. Pracodawca posiada rejestr prac oraz rejestr pracowników

narażonych na szkodliwe czynniki biologiczne oraz wszystkie wymagane instrukcje i procedury postępowania ze szkodliwymi czynnikami biologicznymi.

Wszystkie substancje i mieszaniny chemiczne są przechowywane w aptece szpitalnej. Środki do dezynfekcji pobrane są z apteki i umieszczone na oddziałach. Pracodawca posiada spis stosowanych substancji chemicznych/mieszanin, dla których zapewniono aktualne karty charakterystyki. Środki chemiczne przechowywane są w miejscach i opakowaniach do tego przeznaczonych, odpowiednio oznakowanych i zabezpieczonych.

Pracownicy szpitala otrzymują środki ochrony indywidualnej posiadające stosowne certyfikaty, dodatkowo pracownikom proponowane są szczepionki.

Kontrolą kompleksową objęto następujące obszary szpitala:

- Izba przyjęć,
- Zakład Opiekuńczo-Lecniczy,
- Oddziały: Wewnętrzny, Pediatriczny
- Poradnie: Ginekologiczno-położnicza, Chirurgii Ogólnej, Gastroenterologiczna,
- Pracownia diagnostyczne: Pracownia Endoskopii
- Pracownia Rehabilitacyjna

Magazyn Odpadów Medycznych.

- Centralny magazyn bielizny czystej i brudnej,
- Magazyn rzeczy osób hospitalizowanych z toaletą i prysznicem,
- Węzły sanitarne i toalety ogólnodostępne,
- Magazyn środków czystości i dezynfekcji,
- Pomieszczenie porządkowe do czyszczenia środków transportu,
- Pomieszczenie Pro Morte,
- Stanowiska na kontener do gromadzenia odpadów komunalnych
- Teren otoczenia szpitala.
- Stan żywienia pacjentów w szpitalu na podstawie jadłospisów/posiłków.
- Ryzyko zawodowe dla poszczególnych stanowisk, rejestr czynników szkodliwych dla zdrowia występujących na stanowiskach pracy oraz karty badań i pomiarów czynników szkodliwych, pomieszczenia socjalne pracowników.

Zaopatrzenie w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi

Obiekt zaopatrywany w wodę doprowadzaną z sieci wodociągu publicznego w Szprotawie. Jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi monitorowana jest w ramach kontroli wewnętrznej przez administratora wodociągu oraz w ramach nadzoru sanitarnego przez Państwową Inspekcję Sanitarną w Żaganiu w zakresie monitoringu kontrolnego i przeglądowego pod kątem fizykochemicznym i mikrobiologicznym. Szpital nie posiada własnego ujęcia wody. Zaopatrzenie w wodę na wypadek wystąpienia jej braku w sieci wodociągowej stanowią 2 zbiorniki retencyjne wykonane ze stali nierdzewnej, mieszczące 48-godzinny zapas wody, przykryte pokrywą, zlokalizowane na poddaszu budynku szpitalnego. Prowadzone są przeglądy techniczne kotłowni i wymienników, instalacji wodociągowej wewnętrznej i CO w budynku. Woda ciepła pozyskiwana jest z kotłowni głównej szpitala, w której znajdują się 2 piece gazowe dwufunkcyjne, wymienione w 2023 roku, zaspokajające wszystkie potrzeby ciepłe obiektu. Przeprowadzane są również dwa razy w roku w ramach kontroli wewnętrznej przez administratora budynku oraz raz w roku w ramach nadzoru sanitarnego przez Państwową Inspekcję Sanitarną w Żaganiu badania w kierunku wykrycia bakterii *Legionella* sp. w ciepłej

wodzie użytkowej w instalacji budynku. Na instalacji ciepłej wody zamontowane jest urządzenie do dezynfekcji wody ciepłej, które dozuje roztwór dwutlenku chloru. Przegląd ww. urządzenia jest przeprowadzany przez uprawnioną firmę co trzy miesiące.

Pralnie/Postępowanie z bielizną szpitalną

Bielizna z poszczególnych oddziałów szpitalnych transportowana jest w workach płóciennych zbiorczych za pomocą wyznaczonego wózka z zamkniętą przestrzenią ładunkową z napisem bielizna brudna do centralnego magazynu bielizny brudnej, skąd odbierana jest przez pracownika firmy piorącej w ramach umowy. Transport bielizny brudnej przeznaczonej do prania do magazynu centralnego oraz czystej z magazynu na oddziały odbywa się z zachowaniem rozdziału godzinowego przywozu i odbioru. Pranie bielizny odbywa się w pralni zewnętrznej-usługę kompleksowego prania bielizny dla szpitala wykonuje PRAXIMA KRAKPOL Sp. z o.o. z siedzibą w Chojnowie.

Zakłady patomorfologii/prosektoria

Kontroli nie poddano prosektorium szpitalnego, ponieważ budynek jest wyłączony z użytkowania. Ciała osób zmarłych przewożone są z poszczególnych oddziałów szpitalnych do pomieszczenia „Pro Morte” znajdującego się na poziomie piwnicznym, a następnie po 2 godzinach przebywania w ww. pomieszczeniu opuszczają budynek szpitala (osobnym wyjściem) i przewożone są do chłodni poza teren szpitala specjalistycznym środkiem transportu do przewozu zwłok i szczątków ludzkich (transportem firmy „VITEX”) do prywatnej chłodni firmy „VITEX” w Szprotawie przy ul. Warszawskiej 2 (obiekt podlega stałemu nadzorowi PPIS w Żaganiu).

Postępowanie z nieczystościami

Ścieki z budynku szpitalnego odprowadzane są bezpośrednio do miejskiej sieci kanalizacyjnej. Transport odpadów odbywa się przy użyciu zamkniętych koszy przez pracownika firmy IMPEL lub pracownika szpitala. Na oddziałach szpitala prowadzona jest segregacja odpadów komunalnych na szkło, plastik, papier i zmieszane (2 mniejsze pojemniki). Odpady komunalne zmieszane trafiają do większego kontenera zbiorczego o pojemności 6500l. Pojemniki na odpady usytuowane są na terenie utwardzonym (beton). Dezynfekcję pojemników do transportu odpadów przeprowadza pracownik firmy IMPEL w pomieszczeniu przeznaczonym do mycia i dezynfekcji. Otoczenie obiektu utrzymane było w czystości. We wszystkich komórkach organizacyjnych prowadzone są na bieżąco drobne prace remontowo-konserwacyjne, wynikające z intensywnej eksploatacji i specyfiki świadczonych usług.

Procesy dekontaminacji

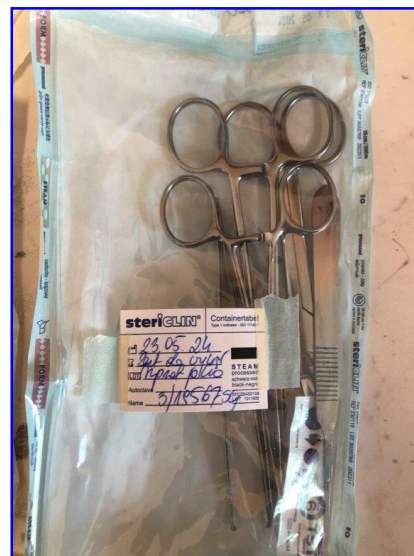
Dezynfekcja wyrobów medycznych, sprzętu, powierzchni dotykowych i bezdotykowych odbywa się zgodnie z opracowanymi procedurami. Dezynfekcja odbywa się w poszczególnych komórkach organizacyjnych szpitala. Obiekt jest zaopatrzony w pełne spektrum środków dezynfekcyjnych przeznaczonych do narzędzi wielokrotnego użycia, sprzętów i powierzchni. Szpital posiada plan stosowania preparatów dezynfekcyjnych z wyszczególnieniem przeznaczenia i okresu stosowania. Zwracano uwagę na właściwości fizyko-chemiczne substancji i mieszanin chemicznych stosowanych do dezynfekcji. Analizowano etykiety i/lub karty charakterystyki przygotowywanych roztworów i gotowych środków dezynfekcyjnych. W zastosowaniu są tylko i wyłącznie aktualne, fabrycznie zamknięte środki dezynfekcyjne. Przechowywanie wszystkich

stężonych preparatów zgodne jest z zaleceniami producenta w oryginalnych i zabezpieczonych opakowaniach do tego przeznaczonych, odpowiednio oznakowanych i dopuszczonych do obrotu zgodnie z obowiązującym prawodawstwem Unii Europejskiej. Wszystkie substancje i mieszaniny chemiczne są przechowywane w aptece szpitalnej. Na oddziałach umieszczone są tylko i wyłącznie środki do dezynfekcji z zaakceptowanego wykazu pobranego wcześniej z apteki szpitalnej. Wymiana środków dezynfekcyjnych do rąk prowadzona jest w systemie otwartym dozowników.

Procesy sterylizacji

W kontrolowanych obszarach szpitala w Szprotawie przeważają narzędzia zabiegowe i wyroby medyczne jednorazowego użycia.

W trakcie kontroli potwierdzono informacje uzyskane od szpitala, że komórka organizacyjna Poradnia Chirurgiczna wykorzystuje w niewielkich ilościach narzędzia wielokrotnego użytku. Narzędzia wielorazowego użytku z Poradni Chirurgicznej poddawane są sterylizacji w Centralnej Sterylizatorni znajdującej się na terenie Głogowskiego Szpitala Powiatowego Sp. z o.o.

Fot. Przykładowy pakiet wysterylizowany dostarczony dla Poradni Chirurgicznej

Kontrola wewnętrzna

W szpitalu zostały opracowane i obowiązują procedury higieniczne, regularnie odnawiana jest Księga Procedur Higienicznych KP-7.5-02. Kontrola wewnętrzna w zakresie realizacji przepisów ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi, wraz z oceną prawidłowości i skuteczności prowadzona jest regularnie zgodnie z przepisami przez Specjalistę ds. epidemiologicznych.

Utrzymanie czystości w kontrolowanych strefach

Sprzątanie wykonuje firma zewnętrzna, IMPEL Cleaning Sp. z o.o. z siedzibą przy ul. Ślężnej 118 we Wrocławiu, sprzęt jest oznakowany i używany odpowiednio do stref czystości mikrobiologicznej pomieszczeń.

Postępowanie z odpadami medycznymi

Postępowanie z odpadami medycznymi w szpitalu zgodne z opracowaną i wdrożoną procedurą, dostosowaną do wymagań rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 5 października 2017r. w sprawie szczegółowego sposobu postępowania z odpadami medycznymi. Odpady medyczne wytwarzane w szpitalu należą do rodzaju odpadów niebezpiecznych zakaźnych o kodzie 180103* i odpadów innych niż niebezpiecznych 180104, które zbierane są selektywnie. Sprawdzono zasady właściwej klasyfikacji odpadów medycznych oraz warunki magazynowania w obiekcie. Odpady z oddziałów odbierane są 2 x dziennie we wszystkie dni lub wg zaistniałych potrzeb, transportowane są przez przeszkolonego pracownika w szczelnie zamykanym kontenerze. Kontener do transportu odpadów medycznych przetrzymywany jest w pomieszczeniu

dezynfekcji środków transportu, mieszczącym się w piwnicy; raz dziennie podlega rutynowemu myciu z dezynfekcją.

Magazyn odpadów medycznych

Magazyn odpadów medycznych znajduje się w gotowym kontenerze medycznym, który został przystosowany zgodnie z wymogami rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 5 października 2017r. w sprawie szczegółowego sposobu postępowania z odpadami medycznymi. Zlokalizowany jest w odpowiedniej odległości od szpitala w obrębie terenu należącego do kontrolowanego obiektu. Zasilanie kontenera następuje bezpośrednio z sieci szpitalnej z rezerwowym źródłem zaopatrzenia szpitala w energię elektryczną, z agregatu prądotwórczego wyposażonego w funkcję autostartu zapewniającego odpowiedni poziom bezprzerwowego podtrzymania zasilania. Magazyn odpadów medycznych posiada niezależne wejście, które jest zabezpieczone przed dostępem osób nieupoważnionych, dostępem owadów, gryzoni oraz innych zwierząt. Odpady odbierane są zgodnie z przedstawioną umową 3 razy w tygodniu.

2. Lecznictwo otwarte - *Podmioty wykonujące ambulatoryjne świadczenia zdrowotne, ośrodki zdrowia, laboratoria, zakłady rehabilitacji*

Pod nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej Powiatu żagańskiego w 2024r. znajdowało się 29 podmiotów leczniczych udzielających ambulatoryjnych świadczeń zdrowotnych.

- 20 ośrodków zdrowia,
- 2 medyczne laboratoria diagnostyczne,
- 5 zakładów rehabilitacji leczniczej,
- 2 inne ambulatoryjne świadczenia zdrowotne: Oddział Terenowy w Żaganiu Regionalnego Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa oraz punkt pobrań materiału do badań „Diagnostyka”.

Skontrolowano 25 obiektów zgodnie z harmonogramem w tym: 3 zakłady rehabilitacji leczniczej, 2 obiekty udzielające ambulatoryjnych świadczeń zdrowotnych (Oddział Terenowy w Żaganiu Regionalnego Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa, punkt pobrań materiału do badań „Diagnostyka”), 20 Praktyk lekarza rodzinnego, w których przeprowadzono 40 kontroli (w tym 20 kontroli w zakresie szczepień ochronnych).

Zakres kontroli obejmował stan sanitarno-techniczny pomieszczeń, prowadzenie procesów dekontaminacyjnych dezynfekcji, postępowanie z bielizną medyczną i postępowanie z segregowanymi odpadami medycznymi w miejscu ich wytwarzania, w zakresie przestrzegania opracowanych i obowiązujących procedur i instrukcji zapobiegających szerzeniu się chorób zakaźnych w czasie świadczenia usług medycznych.

W okresie wzmożonej infekcyjności Grypą /RSV /Covid19 podmioty lecznicze zgodnie z bieżącą sytuacją epidemiologiczną zalecały osobom korzystającym z usług medycznych w kontrolowanych obiektach zakładanie maseczek zakrywających usta i nos.

Wielkość powierzchni pomieszczeń podmiotów leczniczych dostosowana jest do rodzaju świadczonych usług, użytkowanych urządzeń, aparatury i będącego na wyposażeniu sprzętu medycznego. Świadczenia zdrowotne wykonywane są przy użyciu sprzętu jednorazowego. Stosowana jest bielizna jednorazowego użytku w postaci: serwet, prześcieradeł papierowych lub flizelinowych podkładów, fartuchów ochronnych, które w zależności od zakażenia traktowane są jako odpad zakaźny lub komunalny. W skontrolowanych podmiotach leczniczych stwierdzono prawidłowe postępowanie z jednorazowymi narzędziami i materiałami sterylnymi, udzielanie świadczeń zdrowotnych wyłącznie w oparciu o zastosowanie jednorazowych wyrobów

medycznych. Skontrolowane materiały posiadały oznakowanie zgodnie z Ustawą z dnia 7 kwietnia 2022 r. o wyrobach medycznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1620.)

Dezynfekcja skóry, błon śluzowych, procesy mycia z dezynfekcją powierzchni dotykowych/bezdotykowych przeprowadzane są wyłącznie aktualnymi środkami, dystrybuowanymi na terenie Polski, których przechowywanie odbywa się zgodnie z rekomendacją producenta. Każdorazowo sprawdzano, czy właściwości fizyko-chemiczne stosowanych środków odpowiednio dostosowano do obszaru zastosowania. Kierujący obiektami świadczą usługi medyczne z zachowaniem standardów higienicznych, ściśle wykonując zalecenia sanitarne.

Stan sanitarny urządzeń i pomieszczeń lecznictwa otwartego

Większość obiektów utrzymana jest w dobrym stanie sanitarno-technicznym. Powierzchnie pomieszczeń wykonane są z materiałów umożliwiającą ich mycie i dezynfekcję.

Kierujący obiektami medycznymi na bieżąco, z zachowaniem standardów higienicznych, ściśle wykonują wszystkie wskazówki i zalecenia sanitarne, poddając powierzchnie pomieszczeń wraz ze sprzętem niezbędnym naprawom lub wymianom.

W gabinetach przyjęć lekarskich i w gabinetach diagnostyczno-zabiegowych wydzielono niezależne stanowiska do utrzymania higieny rąk wyposażone zgodnie z wymogami rozporządzenia. Kształt i powierzchnia pomieszczeń umożliwiają prawidłowe rozmieszczenie, zainstalowanie i użytkowanie urządzeń, aparatury i sprzętu, stanowiących jego niezbędne funkcjonalne wyposażenie.

Postępowanie z bielizną czystą i brudną

W większości podmiotów leczniczych stosowana jest jednorazowa odzież ochronna personelu medycznego, nakładana na odzież roboczą wielorazowego użycia. Odzież robocza prana jest w pralni zewnętrznej lub w pralce w wydzielonej części pomieszczenia podmiotu. Odzież robocza i odzież wierzchnia personelu przechowywana jest w szafie dwudzielnej. Stosowana bielizna jednorazowa (flizelinowe podkłady, śliniaki, serwety) niezależnie od stopnia zabrudzenia biologicznego w całości traktowana jest zgodnie z opracowaną procedurą segregacji jako odpad medyczny.

Sprzątanie pomieszczeń wykonuje zatrudniona osoba sprzątająca, przeszkolona w zakresie zachowania czystości mikrobiologicznej powierzchni. Przestrzegane są zasady zachowania czystości mikrobiologicznej powierzchni. Sprzęt wykorzystywany do sprzątania dedykowany jest dla placówki, odpowiednio opisany i przetrzymywany w pomieszczeniu magazynowo-gospodarczym.

Postępowanie z odpadami medycznymi w miejscu ich wytwarzania

W obiektach udzielających ambulatoryjnych świadczeń zdrowotnych są wytwarzane odpady medyczne o kodzie 180103* i 180104. Gospodarka z odpadami w miejscu wytwarzania jest prawidłowa tj. zachowana została segregacja na odpady komunalne i medyczne oraz dodatkowo wsparta o szczegółowo selekcjonowane odpady medyczne o ostrych końcówkach / krawędziach i o regularnych kształtach.

Odpady umieszczane są w przenośnym urządzeniu chłodniczym wyposażonym w termometr. Odpady odbierane są przez zarejestrowane firmy i utylizowane w zakładach do tego przeznaczonych.

Postępowanie z odpadami komunalnymi/ zaopatrzenie w wodę

Gospodarka śmieciowa uwzględnia zbieranie selektywne odpadów komunalnych do koszy, których zawartość jest opróżniana do pojemnika na zewnątrz budynku. Kontrolowane obiekty zaopatrywane są w wodę z wodociągów miejskich i wiejskich, będących pod nadzorem PPIS w Żaganiu, wszystkie obiekty są skanalizowane.

Przestrzegane zakazy palenia wyrobów tytoniowych, w tym palenia nowatorskich wyrobów tytoniowych i palenia papierosów elektronicznych

W kontrolowanych obiektach udzielających ambulatoryjnych świadczeń leczniczych obowiązuje zakaz palenia wyrobów tytoniowych, w tym palenia nowatorskich wyrobów tytoniowych i palenia papierosów elektronicznych. W widocznych miejscach umieszczono odpowiednie piktogramy. Nie otrzymano zgłoszenia, ani nie odnotowano podczas kontroli faktu nieprzestrzegania Ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych z dnia 9 listopada 1995 r.

Realizacja kontroli wewnętrznej

W zakresie realizacji przepisów ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi, dotyczących kontroli wewnętrznej przeprowadzanej przez kierowników podmiotów - nie stwierdzono uchybień. W trakcie każdej kontroli w obiektach, w których udzielanie świadczeń leczniczych wiąże się z przerwaniem ciągłości tkanek i błon śluzowych, poddawano analizie zapisy protokołów kontroli wewnętrznej w obszarze stosownych środków ochrony indywidualnej, opracowanych procedur wraz z oceną ryzyka.

3. Indywidualne i grupowe praktyki zawodowe prowadzące działalność leczniczą

Pod nadzorem PPIS w Żaganiu w 2024 roku znajdowało się - 97 praktyk zawodowych w tym:

- 29 indywidualnych praktyk lekarzy stomatologów,
- 30 indywidualnych specjalistycznych praktyk lekarzy
- 2 grupowe praktyki stomatologiczne
- 2 grupowe praktyki pielęgniarские
- 22 indywidualne specjalistyczne praktyki pielęgniarские,
- 12 innych praktyk zawodowych w tym: indywidualne praktyki fizjoterapeutów, ośrodki terapeutyczne, pracownie protetyczne, sklep ortopedyczny.

W praktykach zawodowych kontrolowano stan sanitarno – techniczny pomieszczeń i urządzeń stanowiących ich niezbędne wyposażenie, czystość bieżącą, prowadzenie procesów dekontaminacji w tym sterylizacji, postępowanie z bielizną medyczną, segregowanymi odpadami medycznymi, komunalnymi oraz zgodność postępowania z procedurami podczas świadczenia usług medycznych.

Procesy dekontaminacji

Wszystkie kontrolowane stanowiska do dezynfekcji narzędzi w gabinetach zabiegowych wyposażone są w prawidłowe wanny dezynfekcyjne z sitem i przykrywą, pojemnością dostosowane do ilości wsadu, z datą i podpisem osoby przygotowującej roztwór, dodatkowo wsparte o myjki ultradźwiękowe.

Zwracano uwagę na właściwości fizyko-chemiczne środków stosowanych w dekontaminacji, analizowano oznakowanie oraz karty charakterystyki. Sprawdzano przechowywanie preparatów stężonych i gotowych środków dezynfekcyjnych zgodnie z zaleceniami producenta. Dezynfekcja skóry, błon śluzowych, procesy mycia z dezynfekcją powierzchni dotykowych i bezdotykowych przeprowadzana jest wyłącznie właściwymi środkami dezynfekcyjnymi.

W wyniku czynności kontrolnych procesów dekontaminacji potwierdzono, że stanowiska do utrzymania higieny rąk w gabinetach zabiegowych wyposażone są prawidłowo w mydło antybakteryjne oraz antyseptyki do rąk.

Sprzątanie pomieszczeń w indywidualnych i grupowych praktykach przeprowadzane jest we własnym zakresie. Sprzęt do sprzątania przechowywany jest w pomieszczeniach gospodarczych (oznakowany i dedykowany osobno dla gabinetu zabiegowego).

Procesy sterylizacji

We wszystkich indywidualnych i grupowych praktykach procesy dekontaminacji prowadzące do sterylizacji prowadzone są tylko i wyłącznie na użytek własny w poprawnie zaprojektowanym Stanowisku Sterylizacji Gabinetowej.

System bariery sterylnej tworzy fabrycznie nowy rękaw papierowo-foliowy z umieszczonym fabrycznie wskaźnikiem chemicznymi przebiegu sterylizacji Typ 1 zapobiegającemu pomyleniu produktów jałowych od niejałowych, zgrzewany we własnej zgrzewarce.

Procesy sterylizacji podlegają każdorazowej weryfikacji (parametry fizyczne urządzenia) i chemicznie tj. moduły sterylizowane zawierają chemiczny wskaźnik kontrolny przebiegu procesu sterylizacji typu 4. Każdy pakiet posiada datę sterylizacji znakowaną ręcznie, poza linią zgrzewu. Pakiety przechowywane są w szufladach mebli gabinetowych z zachowaniem segregacji dla poszczególnych procedur stomatologicznych. Pakiety przechowywane są w sposób zabezpieczający przed rozszczelnieniem, rozerwaniem, czy wtórną kontaminacją.

Gabinety wyposażone są w odpowiednią ilość sprzętu medycznego jednorazowego użytku (igły, strzykawki, materiał opatrunkowy, rękawice, fartuchy ochronne, końcówki ssaka i ślinociągi - po wykorzystaniu następuje postępowanie tak jak z odpadem medycznym o kodzie 180103*.

Kontrola procesów sterylizacyjnych przez PPIS w Żaganiu

Kontrolę przeprowadza się przy użyciu tzw. wskaźnika biologicznego „Sporal A”. Liczba próbek „Sporali A” zaplanowanych do pobrania zgodnie z harmonogramem pobierania próbek na rok 2024 – 12.

Z liczby 35 urządzeń sterylizacyjnych znajdujących się w ewidencji PPIS w Żaganiu, celem sprawdzenia skuteczności procesów sterylizacyjnych zaplanowano do kontroli mikrobiologicznej 6 autoklawów, z których pobrano 12 prób mikrobiologicznych i przesłano do laboratorium. Próbek kwestionowanych nie było.

Postępowanie z bielizną czystą i brudną (odzież ochronna, odzież robocza).

W większości praktyk zawodowych stosowana jest głównie bielizna jednorazowego użycia, (jednorazowe śliniaki, serwety, flizelinowe fartuchy ochronne) z wyłączeniem fartuchów roboczych personelu. Jednorazowa odzież ochronna personelu medycznego, nakładana jest na odzież roboczą wielorazowego użycia. Gabinety wyposażone są w odpowiednią ilość indywidualnych środków ochrony osobistej: fartuchy jednorazowego użycia, maski, czepki, rękawice. Odzież robocza prana jest w pralni zewnętrznej lub w pralce w wydzielonej części

pomieszczenia podmiotu. Odzież robocza i odzież wierzchnia personelu przechowywana jest w szafie dwudzielnej.

Stosowana bielizna jednorazowa niezależnie od stopnia zabrudzenia biologicznego w całości traktowana jest zgodnie z opracowaną procedurą segregacji jako odpad medyczny.

Gospodarka odpadami medycznymi i komunalnymi

Podmioty posiadają uregulowania formalno – prawne dla prowadzenia gospodarki odpadami medycznymi oraz odpadami komunalnymi. Postępowanie z odpadami jest zgodne z instrukcjami wewnętrznymi i specyfiką udzielanych świadczeń. W przypadku indywidualnych praktyk lekarskich, gdzie podczas udzielania świadczeń zdrowotnych dominują procedury nieinwazyjne stwierdzono prawidłowe postępowanie w oparciu o zastosowanie jednorazowych wyrobów medycznych, które traktowane są jak odpady komunalne.

Kontrolowano, czy sposób postępowania z odpadami medycznymi o kodzie 18 01 03* jest zgodny z wymaganiami rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 5 października 2017r. w sprawie szczegółowego sposobu postępowania z odpadami medycznymi Szczególną uwagę zwracano na faktyczną realizację zapisów przedstawianych procedur postępowania z segregowanymi odpadami medycznymi. Sprawdzano prawidłowe identyfikowanie pojemników i worków tj. (poprawne oznakowanie kodem odpadu, nazwą wytwórcy, nr REGON, nr księgi rejestrowej, datą otwarcia i zamknięcia.), warunki sanitarno-techniczne pomieszczenia na sprawne urządzenie chłodnicze do czasowego magazynowania odpadów.

Obiekty zaopatrywane są w wodę z wodociągów publicznych, będących pod nadzorem PPIS w Żaganiu, spełniającą wymagania przydatności do spożycia pod względem bakteriologicznym i fizyko-chemicznym. Wszystkie kontrolowane obiekty są skanalizowane.

Stan sanitarno – techniczny pomieszczeń wykorzystywanych na indywidualne i grupowe praktyki zawodowe prowadzące działalność leczniczą

Kontrolowane obiekty należą w przeważającej części do obiektów komercyjnych. Pomieszczenia, w których prowadzona jest działalność są w bardzo dobrym stanie technicznym. Kształt i powierzchnia pomieszczeń umożliwia prawidłowe rozmieszczenie, zainstalowanie i użytkowanie sprzętu stanowiących jego niezbędne wyposażenie. Pomieszczenia są utrzymane w należytej czystości. W gabinetach zabiegowych stanowiska do utrzymania higieny rąk wyposażone są w umywalkę z baterią z ciepłą i zimną wodą, pojemnik z mydłem w płynie oraz antyseptyk do rąk, ręczniki jednorazowego użycia i pojemnik na zużyte ręczniki. Wszystkie urządzenia podlegają regularnym przeglądom i konserwacji – dokonywane są wpisy do paszportów technicznych. Przeglądy elektryczne unitów i konserwacje klimatyzacji prowadzone są na bieżąco.

4. Udział w działaniach związanych z powodzią

W związku z wystąpieniem powodzi na terenie powiatu żagańskiego przekazano informację do urzędów miast i gmin objętych powodzią oraz do służb działających przy usuwaniu skutków powodzi, odnośnie możliwości zaszczepienia się przeciwko tężcowi.

PPIS w Żaganiu poinformował urzędy miast i gmin objętych powodzią, że posiada do wykorzystania środki dezynfekcyjne do wody i powierzchni. Poprzez szybką wymianę informacji i wniesieniu zapotrzebowania na środki dezynfekcyjne w całości zrealizowano potrzeby w tym zakresie. Przekazano nieodpłatnie tabletki Jasol-Solid do zdezynfekowania studni z terenów

objętych powodzią oraz wydano tabletki Jasol-Solid i preparat w saszetkach Vircon do zdezynfekowania powierzchni w zakładach pracy, firmie produkującej żywność, specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym i organizacji pozarządowej. Jednocześnie przedstawiciele PPIS w Żaganiu poinstruowali jak należy prawidłowo wykonać dezynfekcję ww. środkami.

Podsumowanie i wnioski

W roku 2024 nastąpiła znaczna poprawa zgłaszalności chorób zakaźnych oraz należy podkreślić, że te choroby były zgłaszane w systemie elektronicznym. Prym wiodły tutaj placówki lekarzy rodzinnych, natomiast zgłoszenia ze szpitali są nadal przekazywane w formie papierowej. Przy dokonywaniu oceny nie bez znaczenia jest jednak fakt, że na terenie powiatu nie wystąpiły choroby zakaźne szczególnie niebezpieczne oraz nie zarejestrowano ognisk chorób zakaźnych, w tym wśród uchodźców z Ukrainy.

W 2024 roku nastąpił znaczny wzrost zachorowań na grypę z 8 w 2023 do 181 w 2024r. Fakt ten spowodowany jest nie tylko wzrostem zachorowań, ale również wprowadzeniem powszechnej diagnostyki chorób grypopodobnych szybkimi testami. Podobną tendencję wzrostową zauważono w stosunku do zachorowań RSV.

Wzrost zachorowań wystąpił również w zakresie krztuśca - z braku przypadków w 2023 r. do 39 w roku 2024 r. W skali „rok do roku” następuje tendencja spadkowa zachorowań na Covid-19. Ponadto w analizowanym okresie zarejestrowano przypadki zachorowań nienotowane w roku 2023, tj. gardioza i mykobakterioza oraz 4 przypadki kiły.

W obrębie pozostałych jednostek chorobowych liczba zgłoszeń z małymi wahaniami mieści się w normie.

W roku sprawozdawczym szczepienia były prowadzone systematycznie i zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych. W stosunku do roku 2023 odnotowano znaczący wzrost liczby rodziców niewykonujących obowiązku szczepień ochronnych swoich dzieci.

Skontrolowano wszystkie Punkty szczepień będące po nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej w Żaganiu. Przeprowadzono ogółem 20 kontroli planowych. Każdorazowo, podczas kontroli przekazywano personelowi medycznemu aktualne informacje na temat obowiązujących w zakresie szczepień przepisów prawa, szczepień zalecanych, dostępności do bezpłatnych szczepionek, przekazywano ulotki informacyjne nt. szczepień profilaktycznych przeciwko grypie, pneumokokom i wirusowi brodawczaka ludzkiego oraz zalecano:

- informować pacjentów o szczepieniach zalecanych;
- zapoznać się z zamieszczonymi na stronie internetowej szczepienia.pzh.gov.pl dedykowanymi materiałami na temat szczepień przeciwko HPV;
- przeprowadzać rozmowy z rodzicami, opiekunami, rekomendować szczepienia przeciw wirusowi brodawczaka ludzkiego, zalecane w PSO w ramach Narodowej Strategii Onkologicznej – uchwała nr 10 Rady Ministrów z dnia 4 lutego 2020 r. w sprawie przyjęcia programu wieloletniego pn. Narodowa Strategia Onkologiczna na lata 2020-2030 (M.P. z 2022 r. poz. 814 ze zm.) oraz w Zaleceniach Ministra Zdrowia dotyczących realizacji szczepień przeciw ludzkiemu wirusowi brodawczaka (HPV) w ramach powszechnego programu szczepień, obowiązujących od 1 września 2024 r.

Prowadzący działalność w zakresie udzielania świadczeń zdrowotnych realizują w terminie zalecenia pokontrolne oraz nakazy w wydanych decyzjach administracyjnych. Podmioty lecznicze, świadczące usługi medyczne przy użyciu sprzętu wielorazowego, zgodnie z wymaganiami przepisów, nadal udoskonalają ciągi technologiczne dekontaminacji poprzez unowocześnianie stosowanego sprzętu w gabinetach.

IV. STAN SANITARNY OBIEKTÓW ŻYWNOŚCIOWO- ŻYWIENIOWYCH

Do głównych zadań sekcji Bezpieczeństwa Żywności i Żywienia w Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Żaganiu, zgodnie z ustawą o Państwowej Inspekcji Sanitarnej należy: nadzór nad bezpieczeństwem żywności i żywienia zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa żywnościowego, w tym kontrola warunków produkcji, transportu, przechowywania i sprzedaży żywności (w tym suplementów diety i żywności prozdrowotnej) oraz warunków żywienia zbiorowego; kontrola warunków zdrowotnych produkcji i obrotu przedmiotami użytku, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, pobieranie próbek do badań laboratoryjnych.

W roku 2024 nadzorem sanitarnym objęto 849 obiektów, w tym: 817 zakładów żywnościowo – żywnościowych; 32 zakłady zajmujące się obrotem materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością.

Skontrolowano 343 obiekty. Przeprowadzono 695 kontroli, w tym: 188 kontroli w obiektach wysokiego ryzyka, 194 kontroli w obiektach średniego ryzyka, 77 kontroli w obiektach niskiego ryzyka.

Wystawiono 426 decyzji w sprawie opłaty za przeprowadzone czynności kontrolne. Skierowano 9 wniosków o ukaranie z powodu: rozszerzenia działalności bez złożenia wniosku do PPIS oraz prowadzenia działalności bez złożenia wniosku do PPIS

Za stwierdzone wykroczenia nałożono 94 mandaty karne, na kwotę 26500 zł.

Ogółem wydano 261 decyzji administracyjnych, w tym: 65 decyzji zatwierdzających zakłady, 195 decyzji dotyczyły poprawy stanu technicznego zakładów, zmiany terminu wykonania obowiązków bądź wykreślenia z rejestru, a także 6 decyzji dotyczących unieruchomienia działalności całego zakładu (w tym 1 obiektu z terenu zalanego wodami powodziowymi).

Powodem unieruchomienia zakładów były:

- niewłaściwy stan higieniczny i techniczny pomieszczeń urządzeń i sprzętu (w tym właściwych powierzchni dających się umyć i wydezynfekować dostosowanych do charakteru prowadzonych procesów),
- niewłaściwy sposób postępowania z żywnością, w tym jej przechowywania z zachowaniem rozdzielności,
- nieprawidłowości z zakresu zdrowia, higieny, braku odzieży i warunków jej przechowywania (w tym jej rozdzielności) dla zatrudnionego personelu, a także właściwej świadomości i szkoleń,
- brak działań z zakresu profilaktyki i nadzoru obiektów w obszarze DDD,
- brak środków dezynfekcyjnych,
- niewłaściwe postępowanie z odpadami (w tym ich segregacją, znakowaniem ich miejsc przechowywania do czasu zbycia oraz właściwym dokumentowaniem ich usuwania z obiektu),
- brak lub niewłaściwie prowadzona dokumentacja z zakresu zapewnienia bezpieczeństwa żywności,
- niewłaściwa jakość zdrowotna wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (kuchnia szkolna),
- zalanie obiektu wodami powodziowymi (restauracja).

1. Inne działania kontrolne w nadzorowanych obiektach

- Skontrolowano 3967 partii środków spożywczych pod względem aktualności terminów przydatności do spożycia oraz dat minimalnej trwałości, oceniano przy tym oceniono warunki przechowywania i magazynowania środków spożywczych trwałych i nietrwałych mikrobiologicznie.
- Sprawdzono oznakowanie, skład oraz sposób prezentacji 8 partii środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego, 36 partii suplementów diety oraz 5 partii żywności wzbogaconej, do badań pobrano – 3 próby.
- W zakresie kontroli żywności prozdrowotnej sprzedawanej „na odległość” dokonano kontroli 10 aukcji w Internecie. W przypadku 3 aukcji prowadzono postępowanie wyjaśniające.
- Skontrolowano oznakowanie 277 partii materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.
- Podczas przeprowadzonych kontroli dokonano oceny organoleptycznej 316 partii żywności (wędliny, mięso, drób i jego elementy, nabiał i jego przetwory, owoce, warzywa, wyroby ciastkarskie i cukiernicze itp.).
- W ramach systemu traceability skontrolowano pochodzenie 260 partii środków spożywczych.
- W ciastkarniach i obiektach gastronomicznych na podstawie szybkich testów oceniano jakość tłuszczu smażalniczych.
- Prowadzono kontrolę obiektów oferujących żywienie podczas wypoczynku dzieci i młodzieży.
- Podczas przeprowadzonych kontroli sanitarnych dokonano ocen 71 jadłospisów, (w szpitalu, w stołówkach szkolnych, w internatach, w stołówkach przedszkolnych, w zakładach specjalnych i wychowawczych i innych zakładach żywienia), 41% jadłospisów zostało zakwestionowanych z czego większość dotyczyła żywienia w systemie cateringowym.

2. Współpraca z innymi jednostkami kontrolnymi

- Wykonano wspólne kontrole gospodarstw rolnych z Inspekcją Ochrony Środowiska oraz Państwową Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa;
- pracownicy sekcji brali czynny udział w kontrolach akcyjnych w zakresie kontroli żywności z Ukrainy, kontrolach akcyjnych w zakresie pochodzenia warzyw i owoców, nadzoru nad wodami mineralnymi oraz sprzedaży lodów z automatów;
- przeprowadzano również wspólne kontrole produkcji domowej przetworów warzywnych i produkcji wędlin z Inspekcją Weterynaryjną;
- prowadzono działania związane z akcją powodziową (kontrole, monitoring zakładów z obszarów zagrożonych).

3. RASFF. System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach (Rapid Alert System for Food and Feed)

Zarejestrowano 102 powiadomienia. Prowadzono działania w zakresie kompetencji PPIS w Żaganiu w przypadku 14 zgłoszeń.

Ogniska zatruć pokarmowych

W roku 2024 na terenie powiatu żagańskiego nie wystąpiły ogniska zatruć pokarmowych i zatruć grzybami.

Podsumowanie i wnioski

W roku 2024 w stosunku do roku 2023 pomimo podobnej ilości zaplanowanych kontroli:

1. Przeprowadzono dodatkowo 142% kontroli nieplanowanych.
2. Zwiększył się odsetek obiektów nieskontrolowanych z różnych przyczyn (zamknięcie, likwidacja czy zawieszenie działalności).
3. Wydano więcej decyzji administracyjnych, decyzji opłatowych, skierowano więcej wniosków o ukaranie, jednak nałożono mniej mandatów karnych.
4. Pomimo poboru mniejszej ilości próbek żywności do badań laboratoryjnych, stwierdzono więcej prób kwestionowanych. Dotyczyły one żywności kwestionowanej w kierunku zanieczyszczeń mikrobiologicznych, pestycydów i oporności
5. W roku 2024 unieruchomiono różne typy zakładów: sklep, zakłady żywienia zbiorowego otwartego, zakład małej gastronomii w obiekcie ruchomym, zakład żywienia zbiorowego otwartego z terenu zalanego wodami powodziowymi, a także stołówkę szkolną z powodu niewłaściwej jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w kuchni szkolnej.
6. Kontrole tematyczne dotyczyły głównie problematyki związanej z poborem prób oraz wnioskami o zatwierdzenie zakładów, kontrolami akcyjnymi oraz sytuacją kryzysową spowodowaną powodzią na terenie powiatu żagańskiego.
7. W rejestrze zakładów pojawiły się obiekty z nowych grup tj. stołówki pracownicze, zakład w obiekcie agroturystycznym, wytwórnia tłuszczu oraz wytwórnia alkoholu.
8. Wśród 32 kontroli interwencyjnych 17 interwencji było zasadnych. Tematem interwencji był niewłaściwy stan sanitarny obiektów, niewłaściwa jakość żywności, funkcjonowanie zakładów nielegalnych oraz niewłaściwe postępowanie z żywnością; 3 sprawy przekazano do rozpatrzenia wg. właściwości do PPIS w Bolesławcu, PLW w Żaganiu, Powiatowego Inspektoratu Nadzoru Budowlanego w Żaganiu.
9. W grupie obiektów: sklepy nastąpiła znacząca zmiana w obszarze nieprawidłowości stanu sanitarnego. Wystawiono o 40% mniej mandatów karnych, choć w stosunku do roku 2023 wartość mandatu w przeliczeniu na obiekt była wyższa.
10. W obiektach żywienia zbiorowego otwartego sytuacja nie uległa poprawie (nałożono podobną ilość mandatów karnych, wydawano decyzje unieruchomienia).
11. W grupie obiektów żywienia zbiorowego zamkniętego koncentrowano się na egzekwowaniu wymagań związanych z żywieniem dzieci w placówkach oświatowych zgodnie z obowiązującym przepisem. Skontrolowano podobną ilość jadłospisów jak w roku 2023. Poprzez działania, takie jak zalecenia pokontrolne, pisma intencyjne, kontrole sprawdzające i dodatkowe działania weryfikacyjne jadłospisów wyegzekwowano zgodności z przepisem prawnym we wszystkich skontrolowanych obiektach w roku 2024.
12. Podczas kontroli w roku 2024r ocenie poddano również żywienie pacjentów w nadzorowanym szpitalu. Szpital prowadzi żywienie w systemie cateringowym. Do badań laboratoryjnych pobrano całodzienny posiłek dla diety normalnej raz oceniono jadłospis dekadowy. Stwierdzono, że żywienie pacjentów w stosunku do roku 2023 uległo poprawie tj: zwiększono stawkę żywieniową oraz poprzez wprowadzenie dodatkowego posiłku rozwiązano kwestię zbyt długiej przerwy pomiędzy posiłkami, która obecnie nie przekracza 14 godzin. Ocena teoretyczna jadłospisu dowiodła, iż poprawie uległy wcześniej kwestionowane parametry oceny tj. obecność w głównych posiłkach białka pełnowartościowego, wzrost podaży warzyw i owoców

w dziennej racji pokarmowej, co w porównaniu do roku 2023 stanowi znaczącą poprawę i świadczy o prawidłowej reakcji i zaangażowaniu nadzoru właścicielskiego na stwierdzone nieprawidłowości. Jednak wyniki badań laboratoryjnych posiłku dowiodły, iż w dalszym ciągu nie spełnia on wymagań zgodności deklarowanych przez producenta wartości, zarówno w zakresie energii, jak i składników odżywczych (białka, tłuszczu, węglowodanów) a zawartość soli jest kilkukrotnie wyższa od ilości zalecanej przez WHO. Stąd skierowano pisma intencyjne do nadzorowanego szpitala o podjęcie działań naprawczych mających na celu wyeliminowanie błędów w żywieniu pacjentów, jakie zostały stwierdzone podczas dokonanej analizy żywienia. Pisma zostały wysłane także do podmiotów zgodnie z obowiązującymi wytycznymi Ministra Zdrowia i Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp., a także organ wyższego szczebla tj. Lubuskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Gorzowie Wlkp. sprawującego nadzór merytoryczny nad PSSE Żagań.

13. W czasie powodzi prowadzono kontrolę obiektów z obszarów narażonych na zalanie wodami powodziowymi. Z 6-ciu obiektów zagrożonych, 1 obiekt unieruchomiono z powodu zalania wodami powodziowymi.

Fot. Reastauracja Figaro w Szprotawie przy ul. M. Konopnickiej 31

V. WARUNKI ZDROWOTNE ŚRODOWISKA BYTOWANIA MIESZKAŃCÓW POWIATU ORAZ OCENA SANITARNA OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ

Przedmiotem działania sekcji Higieny Komunalnej jest bieżący nadzór sanitarny nad przestrzeganiem przepisów określających wymagania dotyczące warunków higieny środowiska, w tym: jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, wód wykorzystywanych do kąpieli i rekreacji oraz innych zdrowotnych elementów środowiska bytowania człowieka tj.: kontrole przestrzegania przepisów w zakresie utrzymania należytego stanu higienicznego nieruchomości, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz środków transportu i komunikacji publicznej. Prowadzony jest nadzór sanitarny nad przedsięwzięciami lub działaniami mogącymi skutkować rozprzestrzenianiem chorób, prowadzony w ramach ustawy o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi.

Ogółem w ewidencji sekcji higieny komunalnej pod koniec roku 2024 znajdowało się 291 obiektów. Łącznie przeprowadzono 268 kontroli, wydano 160 decyzji administracyjnych merytorycznych, w tym 148 decyzji zezwalających na przeprowadzenie ekshumacji szczątków ludzkich oraz 18 decyzji w sprawie opłaty za wykonane czynności kontrolnych. Nadzorem objęte

były 23 urządzenia wodociągowe, które zaopatrywały w wodę do spożycia 99,3% wszystkich mieszkańców powiatu. W roku 2024 zaplanowano 178 kontroli nad obiektami, wykonano 169 kontroli planowanych. Liczba wszystkich wykonanych kontroli (w tym kontrole planowane, odbiorowe, sprawdzające, akcyjne, interwencyjne i tematyczne oraz kontrole terenowo - laboratoryjne stacji uzdatniania wody (SUW)) wyniosła 268. Pobrano łącznie 165 próbek wody, wydano 160 decyzji administracyjnych, wydano 2 postanowienia dotyczące prowadzonych postępowań. Opracowano 29 opinii w sprawie sprowadzenia zwłok/szczątków z zagranicy oraz 1 opinię w sprawie spełnienia wymogów sanitarnych dla lokalu przeznaczonego na aptekę.

W trakcie roku 2024 podejmowano współpracę ze Starostwem Powiatowym w Żaganiu, burmistrzami i wójtami gmin w zakresie występujących sytuacji kryzysowych na terenie powiatu (pożar złomowiska odpadów w m. Tomaszowo, gm. Żagań, powódź) oraz w zakresie przekazywania informacji dot. jakości wody przeznaczonej do spożycia z urządzeń wodociągowych na nadzorowanym terenie.

Kontynuowano współpracę z zarządcami / administratorami nieruchomości - współpraca miała charakter doraźny i polegała na podjęciu wspólnych działań kontrolnych w związku z wpływającymi do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Żaganiu zgłoszeniami interwencyjnymi. Ponadto do gmin oraz do administratorów obiektów tj. hotele, internaty, obiekty sportowe, zakłady rehabilitacyjne wystosowano pismo w sprawie zapobiegania namnażaniu się bakterii Legionella sp. w wodzie ciepłej w wewnętrznej instalacji budynków.

1. Zwodociągowanie powiatu żagańskiego i jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi

Wodociągi zbiorowego zaopatrzenia w wodę do spożycia przez ludzi

Miasto:

- 2 wodociągi publiczne o produkcji 1000-10000m³/d (Żagań, Szprotawa), które zaopatrywały 37679 osób (53,2%). Z uwagi na wielkość produkcji wody i liczby zaopatrywanej ludności podlegają raportowaniu do Komisji Europejskiej,
- 2 wodociągi publiczne o produkcji 100-1000m³/d (Gozdnica, Iłowa), które zaopatrywały 7112 osób (10,03%).

Wieś :

- 12 wodociągów publicznych o produkcji 100-1000m³/d, które zaopatrywały 22660 osoby (32,0%),
- 7 wodociągów publicznych o produkcji <100m³/d, które zaopatrywały 3414 osób (4,81%).

Jednostkami odpowiedzialnymi w roku 2024 za jakość wody dostarczanej do odbiorców na terenie powiatu żagańskiego były:

- Żagańskie Wodociągi i Kanalizacje Sp. z o.o. w Żaganiu,
- Gozdnicke Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. o.o. w Gozdnicy,
- Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Iłowej,
- Szprotawskie Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o.o. w Szprotawie,
- Miejski Zakład Gospodarki Komunalnej w Małomicach,
- Gminny Zakład Usługowy w Brzeźnicy gm. Brzeźnica,
- Samorządowy Zakład Komunalny w Niegosławicach gm. Niegosławice,

- Gmina Wymiarki.

W roku 2024 prowadzony był monitoring jakości wody w systemie WODA- EXCEL. Dokonywano kwartalnej aktualizacji bazy danych: wodociągów, ujęć głębinowych, stacji uzdatniania, zbiorników wyrównawczych, stref zaopatrzenia, punktów pobierania próbek wody oraz okresowej i obszarowej oceny jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi z nadzorowanych urządzeń wodociągowych. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny Żaganiu na bieżąco wydawał oceny jakości wody pochodzącej z nadzorowanych urządzeń i informował administratorów oraz jednostki samorządowe o jej jakości. W analizowanym okresie PPIS w Żaganiu wydał 7 decyzji administracyjnych, w tym: 1 decyzję o braku przydatności wody do spożycia pod względem bakteriologicznym z uwagi na stwierdzone przekroczenie parametru bakteriologicznego liczby *Escherichia coli* na wodociąg publiczny w Tomaszowie gm. Żagań, 6 decyzji o warunkowej przydatności w zakresie bakteriologicznym na stwierdzone przekroczenia parametru bakteriologicznego liczby bakterii grupy coli na wodociągi: w Borowem gm. Iłowa, w Gościeszowicach gm. Niegosławice, w Siecieborzycach gm. Szprotawa, w Chichach gm. Małomice, w Chotkowie, w Jabłonowie gm. Brzeźnica. Decyzje administracyjne stwierdzające warunkową/brak przydatności wody do spożycia otrzymały rygor natychmiastowej wykonalności. Obowiązki ujęte w decyzjach zostały wykonane w roku 2024. W zakresie przeprowadzonych badań realizowanych w ramach monitoringu przeglądowego parametrów grupy B przekroczenia wartości/stężeń nie stwierdzono. Stężenie fluorków w wodzie w miejscowościach zwodociągowanych występuje w dolnych granicach normy od 0,11mg/l do 0,36mg/l.

Na terenie powiatu żagańskiego z 23 urządzeń wodociągowych zaopatrywanych w wodę odpowiedniej jakości zgodnych z wymogami zawartymi w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U z 2017r., poz. 2294) (stan na 31.12.2024 r.) korzystało – 70865 osób.

Tabela. Ocena zaopatrzenia ludności w wodę do spożycia korzystających z urządzeń zbiorowego zaopatrzenia o niekwestionowanej jakości (stan na dzień 31.12. 2024 r).

Gmina	Liczba ludności w gminie	Liczba ludności korzystająca z wodociągów	Ludność korzystająca z wody o niekwestionowanej jakości		% ludności gminy korzystającej z wody o niekwestionowanej jakości
			Liczba	%	
m. Żagań	22 208	22 208	22 208	100	100
m. Gozdnicza	2 688	2 688	2 688	100	100
m-w Szprotawa	18 328	18 313	18 313	100	99,9
m-w. Iłowa	6 158	6 112	6 112	100	99,3
w .Niegosławice	4 278	4 276	4 276	100	99,9
w. Żagań	7 108	6 670	6 670	100	93,8
m-w. Małomice	4 987	4 984	4 984	100	99,93
w. Brzeźnica	3 555	3 555	3 555	100	100
w. Wymiarki	2 086	1 989	1 989	100	95,3
Powiat	71 396	70 865	70 865	100	99,3

Tabela. Ocena jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w zależności od wydajności urządzeń wodociągowych na terenie powiatu (stan na dzień 31.12.2024r).

Powiat żagański		Liczba urządzeń dostarczających wodę						Liczba ludności (w tys.)				
		według ewidencji w danym roku	w tym skontrolowa nych	odpowiadaja ca wymaganio m	nieodpowiadają cą wymaganiom mikrobiologiczn ym	nieodpowiadającą wymaganiom fizyko-chemicznym	nieodpowiadającą wymaganiami dla substancji promieniotwórczych	zaopatrywanej w wodę odpowiadającą wymaganiom	objętej brakiem przydatności wody w zakresie wymagań bakteriologicznych	zaopatrywanej w wodę nieodpowiadającą wymaganiom fizyko-chemicznym	zaopatrywanej w wodę nieodpowiadającą wymaganiami dla substancji promieniotwórczych	
0		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
A. Wodociągi zbiorowego zaopatrzenia w wodę - ogółem		1	23	23	23	0	0	0	70, 865	0,000	0,000	0,000
Wodociągi o produkcji [m³/d]	≤100	2	7	7	7	0	0	0	3, 414	0,000	0,000	0,000
	101–1000	3	14	14	14	0	0	0	29, 772	0,000	0,000	0,000
	1001–10000	4	2	2	2	0	0	0	37, 679	0,000	0,000	0,000
	10001– 100000	5	0	0	0	0	0	0	0	0,000	0,000	0,000
	>10000	6	0	0	0	0	0	0	0	0,000	0,000	0,000
B. Inne podmioty zaopatrujące w wodę		7	0	0	0	0	0	0	0,000	0,000	0,000	

* rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017r.,poz. 2294).

W okresie sprawozdawczym przeprowadzone zostały modernizacje Stacji Uzdatniania Wody na wodociągach publicznych w Siecieborzycach, w Dzikowicach, w Borowinie gm. Szprotawa administrowanych przez Szprotawskie Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o.o. w Szprotawie ze środków współfinansowanych przez Unię Europejską na operacje typu „Gospodarka wodno-ściekowa” w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem, ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycji w energię odnawialną i w oszczędzanie energii” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Koszt całkowity modernizacji wyniósł ok. 3 mln złotych. W związku z powyższym PPIS w Żaganiu wydał 4 oceny higieniczne na materiały i wyroby stosowane do uzdatniania i dystrybucji wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, jakie zostały zamontowane ww. wodociągach. W celu zapewnienia konsumentom wody bezpiecznej dla zdrowia w sytuacji stwierdzenia warunkowej, czy braku przydatności wody do spożycia producenci niezwłocznie podejmowali działania naprawcze zaakceptowane przez Burmistrza Miasta/Wójta Gminy mające na celu poprawę jakości wody, informowali odbiorców o jej zanieczyszczeniu, a także zapewniali mieszkańcom zastępcze źródło. Działania naprawcze podejmowane przez producentów polegały głównie na dezynfekcji i płukaniu sieci oraz urządzeń uzdatniających wodę. Podejmowane przez administratorów skuteczne działania naprawcze pozwalały na szybką poprawę jej jakości. Mieszkańcy miejscowości niezwodociągowanych w powiecie żagańskim w Gminie Niegosławice, w Gminie Łłowa, w Gminie Szprotawa, w Gminie Wymiarki, w Gminie wiejskiej Żagań w wodę do spożycia zaopatrują się z własnych indywidualnych studni przydomowych, które nie objęte są nadzorem sanitarnym. Stała (ciągła) dezynfekcja wody do spożycia prowadzona była na wodociągach publicznych: w Borowem gm. Łłowa, w Gozdnicy, w Jabłonowie, w Brzeźnicy, w Chotkowie gm. Brzeźnica, w Rudawicy gm. Żagań. Okresowe i doraźne dezynfekcje wody prowadzone były na wodociągach: w Żaganiu, w Jeleninie, w Dietrzychowicach, w Marysinie, w Miodnicy, w Chrobrowie gm. Żagań, w Szprotawie, w Dzikowicach, w Borowinie gm. Szprotawa, w Łłowej, w Szczepanowie gm. Łłowa, Jabłonowie, w Brzeźnicy, w Chotkowie

gm. Brzeźnica, w Gościeszowicach gm. Niegosławice. W 2024 roku na terenie powiatu żagańskiego, podobnie jak w latach ubiegłych nie odnotowano chorób i zatruc związanych ze spożyciem wody.

W sprawie informacji o jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w zakresie prowadzonego nadzoru sanitarnego wydano ogółem: 21 komunikatów.

- 1 komunikat dot. braku przydatności wody do spożycia przez ludzi pod względem bakteriologicznym z wodociągu publicznego w Tomaszowie gm. Żagań,
- 1 komunikat zmieniający brak przydatności/ na przydatność wody do spożycia przez ludzi z ww. wodociągu,
- 6 komunikatów dot. warunkowej przydatności wody do spożycia pod względem bakteriologicznym z wodociągów publicznych: w Borowem gm. Iłowa, w Gościeszowicach gm. Niegosławice, w Siecieborzycach gm. Szprotawa, w Chichach gm. Małomice, w Chotkowie, w Jabłonowie gm. Brzeźnica,
- 6 komunikatów zmieniających warunkową przydatność/ na przydatność wody do spożycia przez ludzi z ww. wodociągów.
- 7 komunikatów przy wydawaniu ocen o jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi z uwagi na stwierdzone przekroczenia parametrów fizykochemicznych manganu, żelaza, jonu wodoru (pH).

Staroście Powiatu Żagańskiego przekazano „Roczną ocenę zaopatrzenia ludności powiatu żagańskiego w wodę do spożycia - za rok 2023.”

Wniosków dotyczących derogacji /odstępstw w roku 2024 – nie wydawano.

W pierwszym kwartale roku 2024 został uruchomiony moduł higieny środowiska – bezpieczeństwo zdrowotne wody w systemie SEPIS polegający na przeprowadzeniu ręcznej migracji danych do wykazów systemów zaopatrzenia w wodę oraz powiązaniu z nimi strefy zaopatrzenia w wodę i poszczególnych obiektów, które są raportowane w ramach systemu wymiany informacji w zakresie bezpieczeństwa zdrowotnego wody – System Monitoringu Jakości Wody Przeznaczonej do Spożycia przez Ludzi (Woda-Exel). Docelowo moduł będzie nowoczesnym systemem wymiany informacji organów PIS w zakresie bezpieczeństwa zdrowotnego wody.

2. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej

W zakres działań sekcji Higieny Komunalnej wchodzi nadzór sanitarny nad obiektami użyteczności publicznej tj. zakładami świadczącymi usługi fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu, odnowy biologicznej, zakładami świadczącymi więcej niż jedną usługę, hotelami, pensjonatami i innymi obiektami noclegowymi, terenami rekreacyjnymi, ustępami publicznymi i ogólnodostępnymi, dworcami autobusowymi i kolejowymi, zakładami pogrzebowymi, środkami transportu drogowego do przewozu ludzi oraz innymi obiektami użyteczności publicznej, a także nadzór sanitarny nad przygotowaniem i zabezpieczeniem sanitarnym imprez masowych, postępowaniem ze szczątkami i zwłokami ludzkimi m.in. w zakresie ekshumacji oraz transportu zwłok i szczątków ludzkich, stanu sanitarnego cmentarzy, działalność opiniotwórcza i interwencyjna o tematyce związanej z zagrożeniami dla zdrowia człowieka oraz ocena aktualnej sytuacji w zakresie realizacji ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.

W 2024 roku na terenie powiatu żagańskiego przeprowadzono 164 kontrole w obiektach użyteczności publicznej, spośród ujętych w ewidencji 266 obiektów tj. 61,7 %.

Kontrolą objęto:

- ustępy publiczne i ogólnodostępne - skontrolowano 1 z 3 znajdujących się w ewidencji.
- pływalnie – skontrolowano 2 z 2 znajdujących się w ewidencji.
- placówki zapewniające całodobową opiekę - skontrolowano 1 z 1 znajdujących się w ewidencji.
- noclegownie i domy dla bezdomnych - skontrolowano 1 z 1 znajdujących się w ewidencji.
- obiekty hotelarskie i inne obiekty świadczące usługi hotelarskie - skontrolowano 4 z 9 znajdujących się w ewidencji.
- zakłady fryzjerskie - skontrolowano 39 z 76 znajdujących się w ewidencji.
- zakłady kosmetyczne - skontrolowano 53 z 57 znajdujących się w ewidencji.
- studia tatuażu - skontrolowano 6 z 7 znajdujących się w ewidencji.
- zakłady odnowy biologicznej – skontrolowano 4 z 10 znajdujących się w ewidencji.
- inne zakłady, w których świadczone są łącznie więcej niż jedna z usług fryzjerskich, kosmetycznych, odnowy biologicznej i tatuażu - skontrolowano 6 z 7 znajdujących się w ewidencji.
- dworce PKP i PKS - skontrolowano – 1 z 1 znajdujących się w ewidencji.
- tereny rekreacyjne – skontrolowano 5 z 10 znajdującego się w ewidencji.
- cmentarze - skontrolowano 14 spośród 47 znajdujących się w ewidencji.
- domy przedpogrzebowe i zakłady pogrzebowe - skontrolowano 6 z 11 znajdujących się w ewidencji
- inne obiekty użyteczności publicznej - skontrolowano 20 spośród 22 znajdujących się w ewidencji.

W 2024 r. żaden z obiektów nie został oceniony niedostatecznie, natomiast ocenę bardzo dobrą uzyskały łącznie 22 zakłady: 11 kosmetycznych, 8 fryzjerskich, 1 odnowy biologicznej i 2 obiekty świadczące łącznie więcej niż jedna z usług fryzjerskich, kosmetycznych i odnowy biologicznej. Jeden z obiektów tj. kaplica na Cmentarzu Komunalnym w Chichach uległ poprawie po wykonaniu obowiązków nałożonych w decyzji administracyjnej na stan techniczny. Również skontrolowane pomieszczenia w budynkach przynależnych do stadionów sportowych w Żaganiu, Łłowej i Szprotawie uległy poprawie w zakresie stanu sanitarno-technicznego i sanitarno-higienicznego wraz z otoczeniem poprzez przeprowadzone remonty. Nadal prowadzone jest postępowanie administracyjne w sprawie poprawy stanu technicznego powierzchni ścian i sufitów w przejściu podziemnym w dojściach do peronów przy budynku PKP w Żaganiu. Z ewidencji obiektów PIS usunięto jeden podmiot – placówkę zapewniającą całodobową opiekę dla osób starszych - CORDA w Szczepanowie, która zakończyła swoją działalność. W odniesieniu do roku poprzedniego wzrosła liczba obiektów przeznaczonych do kontroli i liczba przeprowadzonych kontroli sanitarnych. Wzrost liczby obiektów związany jest z sukcesywnym tworzeniem się nowych obiektów zaliczanych do obiektów użyteczności publicznej.

Noclegownie i domy dla bezdomnych: podczas kontroli sanitarnej Schroniska dla osób bezdomnych w Lutynce wydano jedno zalecenie dotyczące opracowania i wdrożenia procedury postępowania na wypadek skażenia sieci ciepłej wody bakteriami *Legionella* sp. oraz założenie i prowadzenie rejestru pomiaru temperatury ciepłej i zimnej wody w sieci budynku.

Obiekty hotelarskie ogółem: dodano do ewidencji jeden obiekt hotelarski nowo powstały w m. Łłowa. W trakcie kontroli sanitarnej w jednym z hoteli wydano zalecenie przeprowadzenia badań w zakresie wykrycia bakterii *Legionella* w ciepłej wodzie użytkowej i zostało ono wykonane – administrator hotelu przedłożył wyniki badań (brak skażenia sieci bakterią *Legionella*).

Obiekty hotelarskie ogółem i inne obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie: dodano do ewidencji jeden obiekt hotelarsko - robotniczy nowo utworzony w m. Wiechlice. Kontrole sanitarne nie wykazały uchybień sanitarno-technicznych i nie wydano decyzji administracyjnych, ani nie nałożono grzywien.

Zakłady fryzjerskie: stan sanitarno-higieniczny w obiektach podczas kontroli oceniany był od dostatecznego po bardzo dobry. W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono jedynie uchybienie sanitarno-higieniczne w jednym zakładzie. Stwierdzona nieprawidłowość to brak aktualnego orzeczenia lekarskiego o zdolności do wykonywania prac, przy wykonywaniu których istnieje możliwość przeniesienia zakażenia lub choroby zakaźnej na inne osoby przez jedną z osób wykonujących usługi - nieprawidłowość została usunięta.

W tej grupie obiektów wydano również zalecenia dla 3 zakładów tj.:

1. Poinformowano o utworzeniu i wdrożeniu procedury zawierającej zasady utrzymania czystości i porządku pomieszczeń, mycia i dezynfekcji narzędzi i pomieszczeń, postępowania z bielizną czystą i brudną oraz postępowania z odpadami.
2. Wskazano na umieszczenie instrukcji higienicznego mycia rąk przy stanowisku do mycia rąk.
3. Pouczono o przechowywaniu wszystkich narzędzi i przyborów w zamkniętych pojemnikach lub zamkniętych szafkach.
4. Wskazano na codzienną wymianę rozrobionego roztworu dezynfekującego przy braku pasków testowych od producenta płynu do badania aktywności roztworu.
5. Pouczono o przestrzeganiu i postępowaniu zgodnie z procedurą zawierającą zasady utrzymania czystości i porządku pomieszczeń, mycia i dezynfekcji narzędzi i pomieszczeń, postępowania z bielizną czystą i brudną oraz postępowania z odpadami.
6. Wskazano na umieszczenie płynu do dezynfekcji rąk przy stanowisku do mycia rąk.
7. Pouczono o przechowywaniu wszystkich pelerynek (wielorazowych i jednorazowych) w zamkniętych pojemnikach lub zamkniętych szafkach.
8. Zalecono zwiększenie temperatury prania bielizny wielorazowej do 60 stopni C.

Zakłady kosmetyczne: w wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono uchybienia sanitarno-higieniczne w jednym zakładzie. Stwierdzone nieprawidłowości to:

1. Wybrane materiały i czyste narzędzia przechowywane były w otwartych pojemnikach i przybornikach, co naraża je na wtórne zanieczyszczenie.
2. Właścicielka nie stosuje dodatkowych testów chemicznych wewnątrz torebek papierowo-foliowych z narzędziami do procesu sterylizacji, nie przeprowadza kontroli biologicznej procesów sterylizacji w autoklawie raz na kwartał oraz nie prowadzi ewidencji kontroli procesów sterylizacji w autoklawie.
3. Podkłady przechowywane są w otwartym pojemniku, co naraża je na wtórne zanieczyszczenie. - nieprawidłowości zostały usunięte.

Wydano zalecenia dla 3 zakładów kosmetycznych tj.:

- Nakazano przedstawić wynik z przeprowadzonej kontroli biologicznej (Sporal A/testy ampułkowe) procesu sterylizacji w autoklawie zakładowym w ciągu 2 tygodni od dnia odebrania protokołu z kontroli sanitarnej (dla dwóch zakładów) - zalecenie wykonane.
- Wskazano na przeprowadzanie kontroli biologicznej procesów sterylizacji w autoklawie raz na kwartał (dla dwóch zakładów) - zalecenie wykonane.

- Pouczono, aby dodatkowe testy chemiczne do kontroli sterylizacji w autoklawie umieszczać w każdym pakiecie z zapakowanymi narzędziami (dla jednego zakładu).
- Pouczono, aby przed procesem sterylizacji narzędzia poddawać dezynfekcji przy użyciu środków przeznaczonych do dezynfekcji narzędzi (dla jednego zakładu).

Zakłady tatuażu: w wyniku przeprowadzonych kontroli w tej grupie obiektów nie stwierdzono uchybień sanitarno-technicznych i sanitarno-higienicznych. Wszystkie obiekty oceniono w skali dobrego stanu sanitarno-higienicznego.

Zakłady odnowy biologicznej: do ewidencji dodano jeden obiekt – nowo powstały gabinet masażu w Dzikowicach. W tej grupie brak nieprawidłowości i zaleceń.

Inne zakłady, w których są świadczone łącznie więcej niż jedna z usług: fryzjerskich, kosmetycznych, tatuażu i odnowy biologicznej: wyniku przeprowadzonych kontroli w tej grupie obiektów nie stwierdzono uchybień sanitarno-technicznych i sanitarno-higienicznych.

Tereny rekreacyjne: tej grupie obiektów dokonano wykreślenia jednego obiektu – placu zabaw, który został zlikwidowany przez administratora. W 2024 r. przeprowadzono planowane kontrole sanitarne placów zabaw: skontrolowano 4 administratorów, a w tym 8 placów zabaw. Kontrole ww. obiektów w zakresie sanitarno-higienicznym nie wykazały nieprawidłowości. Podczas kontroli wydano 3 zalecenia dotyczące zabezpieczenia piaskownic na placach zabaw w porze nocnej przed dostępem zwierząt oraz w czasie ich nieużytkowania. Na jednym z kontrolowanych placów zabaw wydano także 1 zalecenie na przeprowadzenie kontroli w zakresie stanu technicznego urządzeń znajdujących się na placu zabaw i ewentualne ich odnowienie z uwagi na zaobserwowane ślady zużycia. Przyjęto 1 zgłoszenie interwencyjne w zakresie złego stanu technicznego i sanitarnego placu zabaw położonego przy Wspólnocie Mieszkaniowej przy ul. Długiej w Żaganiu – przeprowadzono kontrolę sanitarną interwencyjną, która wykazała, że plac zabaw był częściowo zaśmiecony (stwierdzono kilka odpadów zalegających głównie w okolicy pojemnika na odpady komunalne przy placu zabaw). Administrator placu zabaw na następny dzień po kontroli dokonał uprzątnięcia i wyrównania nawierzchni placu zabaw.

Cmentarze: w tej grupie obiektów została przeprowadzona kontrola sanitarna Cmentarza Komunalnego w Chichach, która wykazała w pomieszczeniu kaplicy nieprawidłowości dotyczące stanu technicznego powierzchni ścian. Wszczęto postępowanie i wydano decyzję administracyjną nakazującą usunięcie uchybień. Administrator cmentarza wykonał nakazy decyzji i usunął nieprawidłowości, co wykazała kontrola sprawdzająca. Na pozostałe skontrolowane obiekty w tej grupie w roku sprawozdawczym nie wydawano decyzji, ani nie stwierdzono nieprawidłowości.

Domy przedpogrzebowe: do tej grupy wliczono zakłady pogrzebowe w liczbie 8 oraz 3 kostnice. Podczas kontroli planowanych sprawdzono 6 obiektów z 11 znajdujących się w ewidencji, natomiast 3 obiekty skontrolowano podczas przeprowadzania ekshumacji szczątków. Kontrole sanitarne w tej grupie obiektów nie wykazały nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarno-technicznego, sanitarno-higienicznego oraz w zakresie postępowania ze zwłokami. Nie zarejestrowano skarg i nie wydawano zaleceń.

Inne obiekty użyteczności publicznej: w skład tej grupy zaliczają się: baseny kąpielowe sezonowe niespełniające definicji pływalni, poczekalnie, stacje paliw i MOP-y, prosektorium, obiekty sportowe, miejsca okazjonalnie wykorzystywane do kąpeli, kąpieliska, apteki, perony, ogrzewalnie dla osób bezdomnych, transport pogrzebowy.

W roku sprawozdawczym powstały dwa MOP-y Niegosławice przy drodze ekspresowej S3 w Zimnej Brzeźnicy.

Obiekty sportowe - w okresie sprawozdawczym przeprowadzono kontrolę 3 stadionów sportowych: w Szprotawie, w Żaganiu i w Iłowej. Kontrole nie wykazały uchybień, natomiast wydano 2 zalecenia dla obiektu w Żaganiu i Szprotawie na przeprowadzenie badań w kierunku wykrycia bakterii Legionella w ciepłej wodzie użytkowej i przedstawienie wyników badań PPIS w Żaganiu. Dokonano również kontroli sanitarnej Hali sportowej w Szprotawie, która wykazała nieprawidłowości w stanie sanitarno-higienicznym – wszczęto postępowanie administracyjne.

Perony – w 2023r. wydano prolongatę decyzji administracyjnej z 2021r. jako kontynuacja postępowania w sprawie poprawy stanu sanitarno-technicznego powierzchni ścian i sufitów w przejściu podziemnym w dojściach do peronów przy budynku PKP w Żaganiu – w roku sprawozdawczym postępowanie administracyjne nadal pozostaje w toku.

3. Rekreacja wodna

W roku 2024 r. na terenie powiatu żagańskiego funkcjonowało 1 kąpielisko nad zalewem w Małomicach. Obiekt został skontrolowany przed sezonem oraz w trakcie sezonu kąpielowego. Kąpielisko w miejscowości Gryżyce nie zostało uruchomione. Na podstawie badań wykonanych przez administratora kąpieliska w ramach kontroli wewnętrznej oraz w ramach nadzoru sanitarnego prowadzonego przez przedstawicieli PPIS w Żaganiu wydano łącznie 4 bieżące oceny o jakości wody do celów kąpielowych oraz 1 ocenę sezonową. Wydano także 2 opinie sanitarne: 1 dot. uchwały Rady Miejskiej w związku z utworzeniem kąpieliska nad zalewem w Małomicach oraz 1 dot. uchwały Rady Gminy w związku z utworzeniem kąpieliska Gryżyce. Stan sanitarny skontrolowanego kąpieliska w Małomicach nie budził zastrzeżeń, nieprawidłowości nie stwierdzono, natomiast kąpielisko Gryżyce nie zostało utworzone.

Na terenie powiatu żagańskiego w sezonie kąpielowym działał 1 sezonowy basen kąpielowy w Szprotawie oraz baseny stelażowe: w Gozdnicy i nowo uruchomione w m. Żagań. Zlikwidowano baseny stelażowe w m. Iłowa. Identycznie jak w roku ubiegłym funkcjonowały 2 kryte pływalnie: w obiekcie Arena w Żaganiu oraz w hotelu Pałac Wiechlice w Wiechlicach, funkcjonujące przez cały rok. Z uwagi na przekroczenia parametrów tj. Pseudomonas aeruginosa oraz chloroform w wannie jacuzzi nr 2 na pływalni „Arena” w Żaganiu wyłączono urządzenie z użytkowania do czasu uzyskania parametrów bakteriologicznych zgodnych z rozporządzeniem. Po przeprowadzeniu działań naprawczych (spust wody z niecki, płukanie filtrów, mycie i dezynfekcja rynien spustowych) przez administratora obiektu i przesłaniu sprawozdań z badań próbek wody pobranych w ramach kontroli wewnętrznej stwierdzających brak przekroczeń, wydano ocenę jakości wody do celów kąpielowych. Wydano 1 decyzję opłatową.

Na pływalni Wiechlice stwierdzono przekroczenia parametrów fizykochemicznych tj. chloroform i chlor wolny. Po przeprowadzeniu działań naprawczych (usunięcie awarii dozownika chloru, zabiegi filtracyjne) przez administratora obiektu i przesłaniu sprawozdań z badań próbek wody pobranych w ramach kontroli wewnętrznej stwierdzających brak przekroczeń wydano ocenę jakości wody do celów kąpielowych. Wydano 1 decyzję opłatową. Pozostałe próbki wody pobrane do badania do celów kąpielowych w ramach nadzoru sanitarnego spełniały wymagania mikrobiologiczne i fizykochemiczne. Użytkownicy pływalni oraz sezonowych basenów kąpielowych informowani byli o jakości wody do celów kąpielowych na tablicy informacyjnej i na stronie internetowej. Próbkę wody do badań pobierane były zgodnie z wymaganiami rozporządzenia w zakresie parametrów oraz punktami pobierania, a harmonogramy pobierania próbek w ramach kontroli wewnętrznej były uzgadnianie z PPIS w Żaganiu. Łącznie na pływalniach i basenach sezonowych przeprowadzono 5 kontroli (4 planowane, 1 pozaplanowa). Pobrano 4 próbki wody do celów kąpielowych (4 próbki planowane) dot. basenów sezonowych. Nie nakładano mandatów karnych.

W okresie sprawozdawczym pobrano 19 próbek wody ciepłej użytkowej w kierunku *Legionella* sp., (2 próbka z krytej pływalni Pałacu Wiechlice w Wiechlicach, 11 z pływalni krytej „Arena” w Żaganiu, 2 próbki z Powiatowego Domu Dziecka w Szprotawie oraz 4 próbki w Nowym Szpitalu w Szprotawie. Wszystkie próbki ciepłej wody użytkowej pobrane z ww. obiektów spełniały wymagania mikrobiologiczne w zakresie parametru *Legionella* sp.

W roku sprawozdawczym przeprowadzono działania edukacyjno-informacyjne w zakresie profilaktyki *Legionelli* sp. w 94 obiektach. Poruszane zagadnienia dotyczyły utrzymywania właściwej temperatury wody ciepłej w instalacji wewnętrznej, unikaniu stagnacji wody oraz okresowej dezynfekcji wylewów w celu zabiegania rozwojowi bakterii *Legionella* sp. oraz przeprowadzaniu regularnych badań w kierunku wykrycia ww. bakterii w instalacji ciepłej wody. Przeprowadzono kontrole sanitarne tematyczne w 4 zakładach rehabilitacji w powiecie żagańskim, w których wykonywane są zabiegi hydroterapii, w zakresie zapobiegania namnażaniu się bakterii z rodzaju *Legionella* sp. w wewnętrznych instalacjach wodnych.

4. Gospodarka nieczystościami stałymi

Przedstawiciele PPIS w Żaganiu w trakcie przeprowadzanych kontroli zwracali uwagę na właściwe postępowanie w zakresie gospodarki odpadami stałymi komunalnymi oraz niebezpiecznymi, które powstają w obiektach świadczących usługi z naruszeniem ciągłości tkanek tj. salony kosmetyczne lub tatuażu. Wszystkie obiekty posiadały deklaracje lub umowy na odbiór odpadów komunalnych i niebezpiecznych (w przypadku ich wytwarzania) przez uprawnioną firmę. Odpady komunalne wywożone są przez specjalistyczne firmy na składowisko odpadów w Marszowie, natomiast odpady niebezpieczne przekazywane są do miejsca ich unieszkodliwienia. W roku sprawozdawczym wydano 3 opinie: 2 opinie w sprawie zmiany regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Wymiarki oraz gminy Gozdnicza, 1 opinie dotyczącą zmiany uchwały w sprawie określenia szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów.

5. Udział w przygotowaniu i zabezpieczeniu sanitarnym przebiegu imprez masowych

W roku 2024 wydano 6 opinii w sprawie organizacji imprezy masowej, które dotyczyły: Festiwalu Japońskiej Motoryzacji JAPFEST 2024 w Tomaszowie, 32 Festiwalu Grup Śpiewaczych „Ziemia i Pieśń” w Szprotawie, Szprotawskich Magdalenek w Szprotawie, Iłowa Beats Festival 2024, Jarmarku Michała w Żaganiu oraz Jarmarku św. Mikołaja w Żaganiu.

6. Udział w działaniach kryzysowych w tym związanych z powodzią

W 2024 roku w związku z pożarem złomowiska w m. Tomaszowo przeprowadzono kontrole wodociągu publicznego w ww. miejscowości, a także z uwagi na nieznaczne przekroczenia węglowodorów i naftalenu w badanych próbkach gleby pobranych (z terenu zlokalizowanego w pobliżu obiektu, na którym doszło do pożaru) przez WIOŚ w Zielonej Górze, pobrano w ramach nadzoru sanitarnego do badania z wodociągu publicznego w Tomaszowie 2 próbki wody w kierunku parametrów sumy wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA). W pobranych próbkach nie stwierdzono przekroczeń badanego parametru i wydano ocenę jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Przeprowadzono również działania pozaplanowe w związku z sytuacją powodziową w powiecie.

W powiecie żagańskim pobrano łącznie do badania 12 próbek wody do spożycia ze studni przydomowych w miejscowości Buczek, Kopanie gm. Szprotawa oraz miejscowości Gryżyce gm. Żagań (tereny zagrożone podsiąkami). W związku z wynikami badań próbek wody z ww. studni w m. Kopanie i Buczek (przekroczone parametry mikrobiologiczne) wydano ocenę o nieprzydatności wody do spożycia w tych studniach dla Gminy Szprotawa i przeprowadzono kontrolę oraz działania edukacyjno-informacyjne polegające na poinformowaniu mieszkańców o nie spożywaniu wody ze studni przydomowych oraz sprawdzeniu dostarczania wody do spożycia mieszkańcom przez Gminę Szprotawa. Również pobrane próbki wody ze studni przydomowych w m. Gryżyce, gm. Żagań wykazały przekroczenia mikrobiologiczne w 4 studniach z 6 pobranych. Wobec tego PPIS w Żaganiu wydał ocenę o nieprzydatności wody do spożycia w 4 studniach z przekroczonymi parametrami i zobowiązał Gminę Żagań do przeprowadzenia dezynfekcji ww. studni, poinformowania użytkowników studni i przeprowadzenia ponownych badań wody ze studni.

7. Zgłoszenia interwencyjne w zakresie higieny środowiska

Do sekcji Higieny Komunalnej w 2024r. wpłynęło ogółem 24 zgłoszeń interwencyjnych w tym 5 anonimowych. Problematyka zgłoszeń dotyczyła nieodpowiedniej jakości wody do spożycia w wodociągach oraz zanieczyszczenia wód powierzchniowych, podziemnych i gleby; zanieczyszczenia powietrza, niewłaściwej gospodarki nieczystościami płynnymi, nieodpowiedniego stanu sanitarno – technicznego budynków mieszkalnych i posesji oraz stanu sanitarnego otoczenia człowieka, nieodpowiedniego stanu sanitarno-technicznego obiektów użyteczności publicznej, nadmiernego hałasu oraz nielegalnie prowadzonej działalności gospodarczej w domu, odoru ze składowiska odpadów, z rozdrobnionej starej nawierzchni drogi, obecności szczurów na posesji, oraz złego stanu budynków gospodarczych.

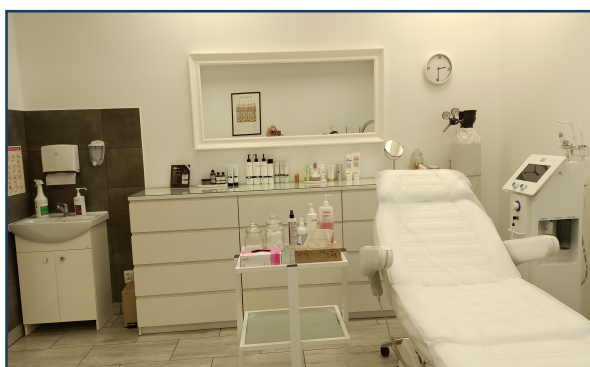
7 zgłoszeń było bezzasadnych, 16 przekazano do załatwienia według właściwości, a 1 - zostało wycofane przez osobę zgłaszającą.

Podsumowanie i wnioski

- Poziom bezpieczeństwa w zakresie funkcjonowania obiektów użyteczności publicznej przedstawiał się na dobrym poziomie podobnie jak w poprzednim roku sprawozdawczym.
- Na terenie powiatu żagańskiego nie wydano decyzji o braku przydatności wody do kąpieli oraz nie wystosowano mandatów karnych.
- Właściciele i administratorzy pływalni prowadzili badania wody w ramach kontroli wewnętrznej zgodnie z wymaganiami przepisów prawnych.
- W roku sprawozdawczym w okresie letnim otwarto nowy basen sezonowy stelażowy w Żaganiu, co świadczy o tym, że lokalne władze zapewniają bezpieczne tereny i miejsca do rekreacji.
- Mieszkańcy miasta zaopatrywani byli w wodę do spożycia z 23 wodociągów zbiorowego zapotrzebowania wodę. Oceniając prowadzony nadzór sanitarny wody przeznaczonej do spożycia przez PPIS w Żaganiu należy stwierdzić, że jakość wody dostarczanej dla mieszkańców powiatu żagańskiego jest bezpieczna dla zdrowia.
- W roku sprawozdawczym pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej w Żaganiu prowadzili działania edukacyjno-informacyjne polegające na edukowaniu właścicieli i zarządców budynków, w których wytwarzany jest aerozol wodno-powietrzny o prowadzeniu działań mających na celu zapobieganie namnażaniu bakterii Legionella w instalacji wewnętrznej ciepłej wody oraz przeprowadzaniu badań w celu wykrywania ww. bakterii. Ponadto prowadzono również działania edukacyjno-informacyjne w innych obiektach użyteczności publicznej takie jak: informowano o przeprowadzaniu regularnych przeglądów wentylacji i klimatyzacji w pomieszczeniach lokalu użytkowego, o utworzeniu procedury zawierającej zasady utrzymania czystości i porządku pomieszczeń, postępowanie z bielizną czystą i brudną i DDD, o przestrzeganiu przepisów dotyczących zakazu palenia papierosów w obiekcie, o zagrożeniach wynikających z następstw korzystania z solarium, o wypracowaniu procedur i mechanizmów postępowania w przypadku pogorszenia jakości wody oraz wystąpienia awarii systemu zaopatrzenia w wodę.

Fot. Salon kosmetyczny „Błogosfera” Żagań

Fot. Gabinet Masażu i Odnowy Biologicznej Deila Dzikowice

VI. ZAGROŻENIA WYSTĘPUJĄCE W ŚRODOWISKU PRACY

Przedmiotem działań sekcji Higieny Pracy w 2024 r. były zagadnienia związane między innymi:

- z bieżącym nadzorem sanitarnym zakładów pracy, utrzymaniem należytego stanu sanitarno-higienicznego zakładów pracy, a zwłaszcza ochroną pracowników narażonych na działanie szkodliwych i uciążliwych czynników występujących w środowisku pracy

- z nadzorem nad przestrzeganiem przepisów przez producentów, importerów, osoby wprowadzające do obrotu, stosujące lub eksportujące substancje chemiczne, ich mieszaniny,
- z nadzorem nad przestrzeganiem przepisów przez podmioty wprowadzające do obrotu prekursory kategorii 2 i 3,
- z nadzorem nad zakazem wytwarzania i wprowadzania do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych,
- z nadzorem nad przestrzeganiem przepisów dotyczących wprowadzania do obrotu, udostępniania produktów biobójczych i kosmetycznych,
- z prowadzeniem postępowań administracyjnych w sprawie chorób zawodowych, wydawaniem decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej lub decyzji o braku podstaw do jej stwierdzenia,
- z współpracą z inspekcjami i instytucjami działającymi w podobnym zakresie,
- z uczestnictwem w projekcie REACH – REF – 12 dot. importerów substancji niebezpiecznych
- z nadzorem nad warunkami pracy podczas zabezpieczania/usuwania wyrobów zawierających azbest
- z udzielaniem porad i informacji w zakresie narażenia na radon w pomieszczeniach oraz związanych z narażeniem na radon zagrożeń dla zdrowia
- z prowadzeniem promocji zdrowia w zakładach pracy na terenie powiatu żagańskiego. Podczas każdej przeprowadzonej kontroli sanitarnej informowano pracodawców o całkowitym zakazie palenia tytoniu w miejscu pracy.

1. Nadzór bieżący nad zakładami pracy

W roku sprawozdawczym 2024 w ewidencji nadzorowanych obiektów w sekcji Higieny Pracy w Powiatowej Stacji Sanitarnej – Epidemiologicznej w Żaganiu znajdowały się 194 zakłady, w których pracę wykonywało 5835 pracowników.

Najliczniejszą grupę zatrudnionych pracowników stanowią zakłady metalurgiczne, zakłady produkujące wyroby betonowe, zakłady zajmujące się produkcją wyrobów tekstylnych, pakowaniem oraz logistyką.

W roku 2024 w planie pracy sekcji Higieny Pracy przeważały następujące zakłady:

- zakłady zajmujące się produkcją metalowych wyrobów gotowych (17)
- zakłady zajmujące się produkcją wyrobów budowlanych z betonu (9)
- piekarnie, masarnie (8)
- zakłady stolarskie i tartaki (7).

W 2024 r. przeprowadzono 163 kontrole sanitarne w 123 obiektach, w tym 118 kontroli planowanych oraz 45 kontroli pozaplanowych:

- 2 kontrole interwencyjne,
- 30 kontroli sprawdzających
- 2 kontrole dotyczące chorób zawodowych
- 9 kontroli tematycznych
- 2 kontrole sanitarne.

W trakcie kontroli w 72 zakładach pracy w ramach działań edukacyjno-informacyjnych przekazywano informacje m.in. na temat badań profilaktycznych pracowników, prawidłowości wypełnianych skierowań na badania profilaktyczne pracowników, pozostawiano ulotki informacyjne na temat zakazu palenia tytoniu i papierosów elektronicznych w pomieszczeniach pracy, warunków technicznych pomieszczeń higienicznosanitarnych, wentylacji; profilaktyki

nowotworowej dodatkowo informacje na temat zmiany w rozporządzeniu o substancjach chemicznych/ mieszaninach o działaniu rakotwórczym, mutagennym i reprotoksycznym;

Ogółem wydano 44 decyzje administracyjne, w tym 22 decyzje na poprawę warunków pracy, wydano 40 decyzji w sprawie opłaty za czynności kontrolne na kwotę 6308,44 zł.

Nałożono łącznie 167 nakazów:

- 39 nakazów dotyczących niewłaściwego stanu sanitarno-technicznego pomieszczeń pracy tj. złego stanu ścian i sufitów, posadzek w halach produkcyjnych, w warsztatach, braku wentylacji,
- 36 nakazów dotyczących niewłaściwego stanu pomieszczeń sanitarnohigienicznych tj. złego stanu ścian, sufitów i podłóg,
- 11 nakazów dotyczących braku właściwego wyposażenia pomieszczeń sanitarnohigienicznych
- 15 nakazów dotyczących braku aktualnych wyników badań i pomiarów na stanowiskach pracy (hałas, pyły),
- 4 nakazy dotyczące braku lub nieprawidłowej oceny ryzyka zawodowego
- 1 nakaz w zakresie czynników biologicznych tj. braku planów, procedur i instrukcji w zakresie narażenia na szkodliwe czynniki biologiczne
- 6 nakazów dotyczących braku lub niewłaściwie prowadzonego rejestru czynników szkodliwych,
- 5 nakazów dotyczących braku lub niewłaściwie prowadzonych kart badań i pomiarów,
- 1 nakaz dotyczący niewłaściwego stanu sanitarno-technicznego innych pomieszczeń i ciągów komunikacyjnych,
- 9 nakazów w zakresie czynników rakotwórczych lub mutagennych,
- 8 nakazów w zakresie substancji chemicznych i ich mieszanin,
- 3 nakazy w zakresie nieprawidłowego oświetlenia stanowisk pracy,
- 2 nakazy w zakresie braku lub nieprawidłowych stanowiskowych instrukcji bhp,
- 2 nakazy w zakresie niewłaściwego systemu pierwszej pomocy,
- 18 nakazów dotyczących niewłaściwej wentylacji pomieszczeń higienicznosanitarnych.

W 11 skontrolowanych zakładach stwierdzono przekroczenia NDN hałasu, w jednym zakładzie pracy przekroczono stężenie zapylenia krzemionki krystalicznej – frakcja respirabilna oraz przekroczenie stężenia frakcji respirabilnej manganu i jego związków nieorganicznych oraz tlenu żelaza. W obydwu przypadkach udało się uzyskać parametry zgodne z normą higieniczną w wyniku czego poprawiono warunki pracy 15 pracowników: PKD 23 - produkcja wyrobów budowlanych z betonu oraz PKD 25 - Produkcja konstrukcji metalowych i ich części.

W roku 2024 otrzymano zgłoszenie interwencyjne dotyczące zbyt niskiej temperatury w miejscu pracy. W związku z powyższym przeprowadzono 4 kontrole stwierdzające bezzasadność zgłoszenia. W związku z ogłoszonym stanem klęski żywiołowej pozyskiwano informacje na temat powstałych szkód dotyczących zakładów pracy na terenach zalewowych. Poinformowano pracodawców o możliwości otrzymania środków do dezynfekcji pomieszczeń z Powiatowej Stacji Sanitarnej – Epidemiologicznej w Żaganiu. Na potrzeby dezynfekcji pomieszczeń zakłady, w których zostały podtopione pomieszczenia, zostały zaopatrzone w stosowne środki przez PSSE w Żaganiu.

2. Nadzór nad szkodliwymi czynnikami biologicznymi, rakotwórczymi i mutagennymi w środowisku pracy

W ewidencji Państwowej Inspekcji Sanitarnej powiatu żagańskiego znajduje się 61 zakładów pracy, w których występują szkodliwe czynniki biologiczne. W roku sprawozdawczym

skontrolowano 35 zakładów pracy, w których narażonych na występowanie szkodliwych czynników biologicznych ogółem było 610 pracowników.

W Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Żaganiu w ewidencji sekcji Higieny Pracy znajduje się 27 zakładów, w których pracownicy narażeni są na występowanie w środowisku pracy szkodliwych czynników rakotwórczych lub mutagennych. W roku 2024 skontrolowano 12 zakładów pracy, w których ogółem narażonych na czynniki rakotwórcze było 103 pracowników.

3. Substancje i preparaty chemiczne, produkty biobójcze, prekursory narkotyków oraz produkty kosmetyczne

Na nadzorowanym terenie powiatu żagańskiego występuje 89 zakładów pracy wprowadzających do obrotu substancje w postaci własnej lub jako składniki w mieszaninach oraz stosujących substancje chemiczne i ich mieszaniny, w tym: 1 producent, 12 dystrybutorów oraz 76 zakładów stosujących substancje chemiczne i ich mieszaniny.

Pracownicy sekcji Higieny Pracy w roku 2024 nie wzięli udziału w projekcie REF – 12, dotyczącym egzekwowania zgodności importowanych substancji, mieszanin i wyrobów z uwagi na fakt, iż na terenie powiatu żagańskiego nie ma importerów, którzy mogliby zostać objęci ww. projektem. Według ewidencji PSSE w Żaganiu wprowadzających do obrotu prekursory kategorii 3 jest 5 obiektów. Nie stwierdzono natomiast na terenie powiatu podmiotów wprowadzających do obrotu prekursory kategorii 2. Ogólna liczba stosujących prekursory narkotykowe – 14 podmiotów.

Na terenie powiatu żagańskiego nie ma obiektów wprowadzających do obrotu produktów biobójczych, natomiast jest 20 obiektów udostępniających na rynku produkty biobójcze. Przeprowadzono 7 kontroli w zakresie udostępniania produktów biobójczych. Nie wydano decyzji w zakresie produktów biobójczych.

W roku 2024 przeprowadzono kontrole akcyjne związane z objęciem wzmożonym nadzorem dezynfektantów i algicydów stosowanych do dezynfekcji i zabezpieczania basenów kąpielowych, a także rodentycydów i insektycydów (produkty biobójcze grupy produktowej PT 14 i 18) stosowanych do deratyzacji i dezynsekcji pomieszczeń i zabudowań, ze szczególnym naciskiem na podmioty będące wyspecjalizowanymi dostawcami powyższych produktów (sprzedaż stacjonarna i internetowa) oraz podmioty stosujące je w działalności zawodowej.

Dodatkowym zadaniem w zakresie substancji i mieszanin chemicznych było przeprowadzanie kontroli w zakresie produkcji, importu lub obrotu substancjami i ich mieszaninami w zastosowaniach budowlanych (np. cementy, betony, gipsy, kleje, farby itp.). W zakresie nadzoru nad kosmetykami do zadań organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej należy kontrola przestrzegania przepisów ustawy z dnia 4 października 2018 r. o produktach kosmetycznych (Dz.U. z 2018r., poz.2227) oraz rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1223/2009 z dnia 30 listopada 2009 r. dotyczącego produktów kosmetycznych. Na terenie powiatu żagańskiego jest 1 producent produktów kosmetycznych, niezatrudniający pracowników. W roku sprawozdawczym w ww. zakresie przeprowadzono 1 kontrolę sanitarną w zakresie pomieszczeń produkcyjnych, stosowanych etykiet, oceny dokumentacji – raportu bezpieczeństwa produktu, procedur, składu kosmetyków. Pobrano również próbki 2 kosmetyków do badań mikrobiologicznych. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

W 2024 r. przeprowadzono łącznie 4 kontrole w zakresie produktów kosmetycznych. Kontrole dotyczyły składu produktów oraz ich oznakowania. Nie stwierdzono nieprawidłowości w obiektach.

4. Działalność w zakresie zmniejszenia zagrożeń zdrowia publicznego w obszarze środków zastępczych

W 2024 r. na terenie powiatu żagańskiego nie przeprowadzono kontroli sanitarnej w zakresie wprowadzania do obrotu środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Żaganiu w roku sprawozdawczym nie otrzymał informacji o podmiotach, w przypadku których zachodziłoby podejrzenie wytwarzania lub wprowadzania do obrotu środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych.

W roku 2024 nie odnotowano zgłoszeń przypadków podejrzenia zatruc/zgonów środkami zastępczymi. W nadzorowanych zakładach pracy w ewidencji brak jest przedsiębiorców prowadzących działalność w zakresie wytwarzania, przetwarzania, przywozu, wywozu, wewnątrzwspólnotowej dostawy lub wewnątrzwspólnotowego nabycia oraz wprowadzania do obrotu nowych substancji psychoaktywnych.

5. Choroby zawodowe

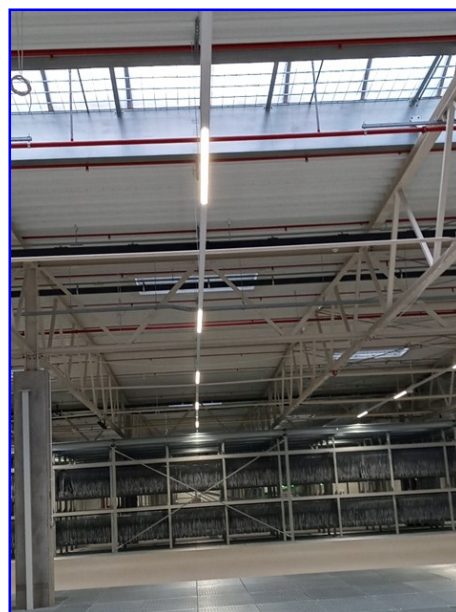
W roku 2024 wydano 6 decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej (1 - dotyczyła stwierdzenia zachorowania na boreliozę, 1 decyzja – zespół cieśni w obrębie nadgarstka, 2 decyzje - przewlekłe zapalenie ścięgna i jego pochewki, 1 decyzja – przewlekłe zapalenie nadkłykcia kości ramiennej, 2 decyzje - przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym, trwającym co najmniej 15 lat: niedowład mięśni wewnętrznych krtani z wrzecionowatą niedomykalnością fonacyjną głosi i trwałą dysfonią) oraz 1 decyzję o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej (zespół cieśni w obrębie nadgarstka).

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Żaganiu w roku sprawozdawczym otrzymał 6 zgłoszeń podejrzenia chorób zawodowych. Wystawiono 6 kart stwierdzenia chorób zawodowych. Przeprowadzono 6 postępowań.

Podsumowanie i wnioski

Na podstawie prowadzonego nadzoru można stwierdzić, że wśród pracodawców i pracowników zwiększyła się świadomość zagrożeń występujących na stanowiskach pracy oraz znajomość praw i obowiązków. Właściciele zakładów pracy wyposażają pracowników odpowiednią odzieżą roboczą i ochronną dostosowaną do wymaganych warunków pracy oraz zabezpieczają pracowników w indywidualne środki ochrony słuchu.

Fot. Hala magazynowa w Iłowej

W

Podejmują również działania zmniejszające narażenie pracowników na działanie szkodliwych czynników dla zdrowia w miejscu pracy.

Pracodawcy sukcesywnie realizują zarządzenia wynikające z nałożonych decyzji administracyjnych, co wpływa na poprawę warunków pracy, oraz warunków higienicznosanitarnych. Osoby udostępniające na rynku produkty biobójcze oraz kosmetyczne zyskali większą wiedzę dotyczącą wymagań prawnych, jakie muszą spełnić oferowane przez nich produkty.

VII. OCENA STANU SANITARNO – HIGIENICZNEGO PLACÓWEK OŚWIATOWO – WYCHOWAWCZYCH

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Żaganiu sprawuje nadzór nad placówkami oświatowo-wychowawczymi i miejscami wypoczynku dzieci i młodzieży zgodnie przepisami oraz obowiązującymi normami w zakresie:

- stanu sanitarno-higienicznego szkół i placówek oświatowo-wychowawczych,
- oceny bezpiecznych i higienicznych warunków pracy ucznia w pomieszczeniach szkolnych,
- wyposażenia pomieszczeń w odpowiednie meble i sprzęt,
- realizacji wymogów w zakresie stosowania niebezpiecznych chemicznych i ich mieszanin w pracowniach chemicznych,
- bezpieczeństwa i higieny w czasie prowadzenia zajęć wychowania fizycznego w salach gimnastycznych, na boiskach szkolnych, na placach zabaw,
- stanu sanitarno-higienicznego gabinetów profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej w szkołach, współpraca z pielęgniarkami w środowisku nauczania i wychowania,
- przebiegu miejsc wypoczynku letniego i zimowego dzieci i młodzieży.

Działalność pionu higieny dzieci i młodzieży ma na celu zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, pobytu dzieci i młodzieży w placówkach oświatowo-wychowawczych oraz letniego i zimowego wypoczynku. W minionym roku zorganizowano łącznie 16 (w 2023r.-16) - przeprowadzono 22 kontrole miejsc wypoczynku letniego i zimowego dla 667 (2023r.-615) osób. W tym zakresie prowadzono współpracę z funkcjonariuszami Komendy Powiatowej Policji w Żaganiu i przedstawicielami Kuratorium Oświaty.

Ocenie przygotowania szkół do nowego roku szkolnego 2024/2025 pod kątem zapewnienia właściwych warunków higieniczno-sanitarnych poddano 7 placówek na terenie powiatu żagańskiego, tj.: 5 szkół podstawowych samodzielnych, 2 szkoły ponadpodstawowe. W wyniku kontroli stwierdzono, że w 6 placówkach zajęcia będą prowadzone w systemie jednodzianowym, natomiast w 1 szkole podstawowej samodzielnej zajęcia dla klas I-III będą odbywać się w systemie dwuzmianowym. W 3 placówkach, tj. (2 szkołach podstawowych samodzielnych, 1 szkole ponadpodstawowej) będą wykorzystywane pomieszczenia zlokalizowane w podpiwniczeniu. Podczas kontroli zwracano uwagę na wykonane prace remontowe w pomieszczeniach szkolnych oraz prace konserwatorsko-porządkowe, które prowadzone były we wszystkich skontrolowanych obiektach.

Współpraca z dyrektorami placówek nauczania i wychowania, opieki oraz samorządami na terenie powiatu miała na celu poprawę warunków sanitarno-higienicznych oraz eliminowanie negatywnych zjawisk występujących w środowisku szkolnym i przedszkolnym.

Zamieszczano informacje na stronie edukacyjnej PSSE w Żaganiu oraz Facebooku o tematyce: Światowy Dzień Mycia Rąk, Październik miesiącem ważenia plecaków/ tornistrów,

Analiza obciążenia uczniów szkół podstawowych tornistrami/ plecakami w roku szkolnym 2024/2025, Szczepienia HPV w Szkole, Plan Lekcji, Zbliżamy się do końca roku szkolnego, a tym samym do rozpoczęcia WAKACJI!, Wszawica, Bezpieczne Ferie Zimowe, Przygotowanie Szkół Do Nowego Roku Szkolnego, Spakuj Plecak Razem z Nami, Wypoczynek Letni, Mycie Zabawek Dziecięcych.

Prowadzono działania wspólnie z dyrektorami na terenach placówek na temat noszenia przeciążonych plecaków przez uczniów. Ponadto przeprowadzono 5 kontroli przy obecności przedstawicieli organów prowadzących placówki tj. Gmina Żagań, Powiat Żagański, Gmina Niegosławice. Kontrolowano przestrzeganie ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych w placówkach. Dyrektorzy szkół brali udział w realizacji programów: „Szlanka Mleka”, „Owoce i Warzywa” oraz programów edukacyjno-profilaktycznych. W 2024r. Sekcja Higieny Dzieci i Młodzieży na terenie powiatu żagańskiego nadzorem sanitarnym objęła 90 obiektów stałych (w 2023r. - 90) oraz 16 turnusów letniego i zimowego wypoczynku (w 2023r. – 16). Przeprowadzono 126 kontroli bieżącego stanu sanitarno-higienicznego (w 2023r. - 131).

Ponadto pracownicy sekcji Higieny Dzieci i Młodzieży w roku 2024 w ramach bieżących kontroli zbierali informacje dotyczące obiektów dotkniętych powodzią. W związku z wystąpieniem podtopień na terenie placówek oświatowych (budynki, plac zabaw), przekazywane były materiały pn. „Zasady postępowania w przypadku zalania budynków użyteczności publicznej i mieszkalnych ściekami bytowymi”.

Dodatkowo w ramach prowadzonej akcji szczepień przeciwko HPV w szkołach, pracownicy sekcji przekazywali materiały informacyjne do placówek oświatowych w formie elektronicznej, a także prowadzili rozmowy telefoniczne z koordynatorami/ dyrektorami oraz rodzicami.

Tabela. Wykaz placówek stałych

LP.	Rodzaj placówki	Liczba placówek funkcjonujących	
		w 2023r.	w 2024r.
1.	żłobki/klub dziecięcy	9/1	10/1
2.	przedszkola	16	16
3.	szkoły podstawowe	29	29
4.	Szkoła branżowa I i II stopnia	1	1
5.	zespoły szkół: przedszkola, szkoły podstawowe, szkoły ponadpodstawowe	10	10
6.	gabinety profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej	29 (w tym jedna placówka posiada dwa gabinety)	30
7.	placówki wsparcia dziennego	9	7
8.	szkoły muzyczne	2	2
9.	placówka z pobytem całodobowym	5	5
10.	inne	2	2
11.	Poradnie psychologiczno-pedagogiczne	2	2
12.	Szkoły policealne	1	1
13.	Szkoły kształcenia ustawicznego	2	2

Na terenie powiatu żagańskiego w 2024 roku powstały:

- Niepubliczna Szkoła Podstawowa „Odkrywczy Talentów” dla dzieci z autyzmem w Żaganiu,
- nowy budynek Miejskiego Przedszkola Nr 6 w Żaganiu,
- nowy budynek Społecznej Szkoły Podstawowej im. Bolesława Chrobrego w Szprotawie,
- hala sportowa dla uczniów Szkoły Podstawowej w Lesznie Górnym,
- hala sportowa dla uczniów Zespołu Szkół Ogólnokształcących w Szprotawie,
- utworzono oddział żłobka Miejskiego w Małomicach.

Zlikwidowane lub wyłączone z użytku w roku 2024 zostały:

- świetlica środowiskowa w Szprotawie,
- filia Przedszkola Miejskiego Nr 6 w Żaganiu,
- filia Przedszkola Miejskiego w Małomicach.

W roku 2024 wydano 4 opinie dotyczące spełnienia wymagań sanitarno-higienicznych dla placówek oświatowych:

- Świetlica Małomice,
- Niepubliczna Szkoła Podstawowa „Odkrywczy Talentów” dla dzieci z autyzmem w Żaganiu,
- Niepubliczna Szkoła Branżowa i Szkoła Podstawowa w Wiechlicach,
- Społeczna Szkoła Podstawowej im. Bolesława Chrobrego w Szprotawie.

1. Ocena stanu sanitarno-technicznego w placówkach oświatowo-wychowawczych

W 2024 roku przeprowadzono 126 kontroli sanitarnych, łącznie wydano 21 decyzji administracyjnych, w tym 5 nakazujących usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości, 14 decyzji zmieniających termin wykonania nakazów, 1 decyzję umarzającą i 1 decyzję zatwierdzającą utworzenie żłobka w Małomicach. Wyegzekwowano ogółem 8 decyzji, w tym 6 z lat ubiegłych. Wydano łącznie 9 decyzji płatniczych. W trakcie przeprowadzonych kontroli sanitarnych placówek oświatowo-wychowawczych stwierdzono nieprawidłowości sanitarno-higieniczne, w związku z tym wydano 5 decyzji administracyjnych, które nakładały obowiązek:

- zapewnienia właściwego natężenie oświetlenia w 2 szkołach podstawowych;
- poprawy stanu sanitarno-technicznego nawierzchni boiska szkolnego;
- zapewnienia w sanitariatach dostępu do bieżącej ciepłej wody przy umywalkach;
- zapewnienia pielęgniarstwa w żłobku.

W wyniku wydanych decyzji administracyjnych i prowadzonych kontroli sanitarnych poprawę stanu sanitarno-technicznego stwierdzono w następujących placówkach:

- w 1 żłobku zapewniono pielęgniarstwo,
- w 1 szkole zapewniono właściwe oświetlenie elektryczne w dwóch pomieszczeniach do nauki oraz w sali zabaw; a także doprowadzono do należytego stanu technicznego nawierzchnię boiska szkolnego;
- w 1 szkole zapewniono wentylację w 4 pomieszczeniach do nauki, w gabinecie pielęgniarstwa szkolnej oraz w sanitariacie przeznaczonym dla osób niepełnosprawnych;

- w 1 szkole zabezpieczono grzejniki centralnego ogrzewania przed elementem grzewczym w sali oddziału przedszkolnego;
- w 1 szkole doprowadzono do należytego stanu sanitarno-higienicznego powierzchnię sufitu w jednym pomieszczeniu;
- w 1 szkole zapewniono dobry stan techniczny powierzchni boiska szkolnego.

Dodatkowo w szkole ponadpodstawowej przeprowadzono generalny remont sali gimnastycznej. W innych szkołach odnawiano ściany i sufity w pomieszczeniach do nauki, w pomieszczeniach administracyjnych, w ciągach komunikacyjnych, w sanitariatach i blokach żywieniowych.

Stan sanitarny sal gimnastycznych i boisk sportowych:

Oceną objęto 32 placówki tj. 21 szkół samodzielnych podstawowych, 8 zespołów szkół, 1 szkołę branżową, 2 szkoły muzyczne. Skontrolowano 16 sal gimnastycznych, 6 hal sportowych, 10 sal rekreacyjno-zastępczych oraz 25 szkolnych boisk sportowych (2 placówki nie posiadają infrastruktury do prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego – 2 szkoły muzyczne).

Stan sanitarny piaskownic i placów zabaw

W ramach kontroli bieżących skontrolowano ogółem 14 placów zabaw w przedszkolach, w 8 żłobkach i 1 klubie dziecięcym oraz w 18 szkołach podstawowych. Jednym z elementów kontroli przeprowadzanej w ramach bieżącego nadzoru było sprawdzenie czy w piaskownikach wymieniony został piasek przynajmniej raz w okresie letnim oraz czy został on odpowiednio zabezpieczony przed zanieczyszczeniami pochodzenia zwierzęcego, w związku z tym skontrolowano: 6 piaskownic w żłobkach, 14 piaskownic w przedszkolach i 3 piaskownice w szkołach.

Podczas kontroli stwierdzono, że stan bieżącej czystości i porządku w placówkach nie budził zastrzeżeń. Kontrole na placach rekreacyjnych prowadzono w celu zapewnienia właściwego stanu sanitarno-higienicznego oraz zapobiegania szerzeniu się chorób pasożytniczych.

2. Ocena higieny pracy uczniów i dzieci

Stan sanitarny pracowni chemicznych

W czasie prowadzonych kontroli dokonywano oceny realizacji wymogów w zakresie stosowania niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych w placówkach posiadających pracownie chemiczne. Na terenie powiatu żagańskiego wśród skontrolowanych szkół (32), 10 z nich posiada gabinety chemiczne, w których stosowane są niebezpieczne substancje i preparaty chemiczne. Jest to 7 szkół podstawowych funkcjonujących samodzielnie i 3 szkoły wchodzące w skład zespołów. Zarówno w 2024r. jak i w 2023 roku nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie. W pracowniach chemicznych oraz w ich zapleczach zapewniono dostęp do bieżącej wody. W pracowniach znajdowały się aktualne spisy posiadanych substancji chemicznych oraz karty charakterystyki. Preparaty chemiczne są prawidłowo przechowywane w wydzielonych zamykanych szafach i prawidłowo oznakowane. Wszystkie gabinety chemiczne wyposażone są w apteczki do udzielania I pomocy. W widocznych miejscach umieszczano regulaminy pracowni.

Stan sanitarny pracowni komputerowych

Dokonano oceny warunków sanitarno-higienicznych w 31 (2023r. - 33) pracowniach informatycznych, tj.: w 21 pracowniach w placówkach samodzielnych podstawowych (2023r. - 22), w 7 pracowniach w szkołach wchodzących w skład zespołów (2023 r. - 9), oraz w 2 pracowniach w SOSW, 1 szkole branżowej samodzielnej. W roku sprawozdawczym nie stwierdzono nieprawidłowości w pracowniach informatycznych.

Ocena higieniczna planów lekcji

Skontrolowano 48 szkół, a ocenie pod względem higienicznej oceny rozkładów zajęć lekcyjnych poddano 24 placówki w 264 oddziałach. Nieprawidłowości stwierdzono w 42 oddziałach w 12 placówkach. Nieprawidłowości głównie wynikały z nierównomiernego rozłożenia zajęć lekcyjnych w poszczególnych dniach tygodnia. Główną przyczyną tej sytuacji wg wyjaśnień dyrektorów szkół były: dojazdy uczniów i nauczycieli do szkół oraz zatrudnianie pedagogów w kilku placówkach jednocześnie.

Dostosowanie mebli do wymagań ergonomii

Prowadzono ocenę dostosowania ławek, stolików i krzeseł do wzrostu 1196 uczniów (2023r.-953) w 31 placówkach oświatowo-wychowawczych (2023r.-23). W placówkach szkolnych sukcesywnie dokonuje się zakupu nowych mebli i sprzętu dla dzieci oraz prowadzona jest na bieżąco wymiana, bądź odnowa blatów ławek.

Ocena oświetlenia elektrycznego w pomieszczeniach

W roku 2024 przeprowadzono pomiary natężenia elektrycznego na stanowiskach pracy ucznia i nauczyciela. Ocenie poddano 1 szkołę wiejską oraz 1 szkołę miejską. Ogółem skontrolowano 10 pomieszczeń (6 sal dydaktycznych oraz 4 sale zabaw oddziału przedszkolnego), w których wykonano ogółem 100 badań w polu zadań (tj.: na 70 ławkach, 14 stolikach, 10 biurkach i przy 6 tablicach) i 246 oznaczeń fizycznych. W polu bezpośredniego otoczenia wykonano 1 badanie i 3 oznaczenia. W wyniku dokonanych pomiarów oświetlenia elektrycznego niewłaściwe natężenie oświetlenia elektrycznego stwierdzono w 2 placówkach - wydane zostały decyzje administracyjne. Decyzje dotyczyły zapewnienia właściwego natężenia oświetlenia ogółem w 4 pomieszczeniach (3 salach dydaktycznych przy tablicy i 1 sali zabaw oddziału przedszkolnego na miejscu pracy dziecka i nauczyciela).

Ocena obciążenia układu kostno-mięśniowego uczniów tornistrami/ plecakami

Analiza obciążenia tornistrami/plecakami uczniów klas I-VIII

Tabela. Ocena obciążenia uczniów plecakami/tornistrami

Rodzaj szkoły	Ogólna liczba zważonych plecaków/tornistrów	Nadmiernie przeciążone plecaki/tornistry przy 10% masy ciała ucznia		Nadmiernie przeciążone plecaki/tornistry przy 15% masy ciała ucznia	
		liczba nadmiernie przeciążonych plecaków/tornistrów	udział procentowy	liczba nadmiernie przeciążonych plecaków/tornistrów	udział procentowy
Szkoła miejska	276	164	59%	43	16%
Szkoła wiejska	223	92	41%	30	13%
OGÓŁEM	499	256	51%	73	15%

W związku ze stwierdzonymi przeciążeniami informowano uczniów o konsekwencjach nadmiernego obciążenia układu kostno-mięśniowego oraz działaniach mających na celu ich zapobieganie. Zobowiązano dyrekcje szkół do przekazania ocen uczniom oraz rodzicom, ponadto zamieszczono analizę na stronie PSSE Żagań oraz Facebook.

3. Opieka medyczna nad uczniami w szkołach

Na terenie powiatu funkcjonuje 30 gabinetów profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej w placówkach oświatowo-wychowawczych. W 21 szkołach podstawowych funkcjonujących samodzielnie, 15 gabinetów pozostaje do dyspozycji jednej szkoły, 4 gabinety zostały zapewnione w pomieszczeniach zastępczych, a 2 gabinety poza terenem placówki. W skontrolowanych zespołach, 7 placówek zapewnia gabinet do dyspozycji 1 szkoły. W 2024 roku skontrolowano 10 gabinetów (2023r.-11). We wszystkich placówkach stan sanitarno-higieniczny, techniczny oraz wyposażenie nie budziło zastrzeżeń. Wszystkie gabinety wyposażone są w umywalki do mycia rąk z doprowadzoną bieżącą ciepłą i zimną wodą, przy umywalkach znajdują się środki myjące i dezynfekujące. W szkołach podstawowych prowadzona była fluoryzacja. W ramach profilaktyki, pielęgniarce objęły uczniów przeglądami higienicznymi oraz realizowały programy zdrowotne. W 2024 roku zgłoszono 2 przypadki wystąpienia wszawicy jako zgłoszenie interwencyjne. Dyrektorzy szkół wraz z personelem medycznym i pedagogicznym podejmowali działania profilaktyczne mające na celu eliminowanie zachorowań i zaniedbań higienicznych.

4. Zgłoszone interwencje z zakresu higieny dzieci i młodzieży

W roku sprawozdawczym odnotowano 3 zgłoszenia interwencyjne anonimowe. Zgłoszenia dotyczyły odpowiednio: brudnego dywanu, toalet, objawów zatrucia w oddziale przedszkolnym – zgłoszenie bezzasadne; wysokiej temperatury w salach zabaw – zgłoszenie zasadne; występowania niskiej temperatury w placówce – zasadne. Odnotowano również 5 zgłoszeń interwencyjnych imiennych. Zgłoszenia odpowiednio dotyczyły: dwa razy niskiej temperatury w szkole – pierwsze bezzasadne drugie zgłoszenie zasadne; objawów zatrucia w klasach I-III – zgłoszenie bezzasadne; dwa razy występowania wszawicy – oba zgłoszenia zasadne.

Podsumowanie i wnioski

Na terenie powiatu żagańskiego w 2024r. oceniono stan sanitarno-higieniczny w 64 stałych placówkach oświatowo-wychowawczych, w 10 gabinetach profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej oraz w 16 miejscach zimowego i letniego wypoczynku. Sytuacja dotycząca warunków sanitarno-technicznych w placówkach nauczania i wychowania z roku na rok poprawia się, prowadzone są remonty budynków szkolnych i przedszkolnych oraz powstają nowe obiekty. Na podstawie wykonanych decyzji i przeprowadzonych kontroli sanitarnych przeprowadzano remonty w placówkach oświatowych. Dyrektorzy placówek prowadzili w szerokim zakresie działania mające na celu poprawę warunków sanitarno-higienicznych i technicznych poprzez wykonywanie remontów.

W skontrolowanych placówkach uczniom zapewniono indywidualne szafki, w których mają możliwość pozostawiania przyborów szkolnych, zeszytów i książek (25 placówek), natomiast 4 placówki zapewniły indywidualne półki w klasach dydaktycznych.

W 2024r. pracownicy sekcji Higieny Dzieci i Młodzieży prowadzili działania edukacyjno-informacyjne dotyczące dostosowania mebli do warunków antropometrycznych uczniów i przedszkolaków; zasad prawidłowej higieny rąk, oraz prawidłowego noszenia i pakowania plecaka/tornistra szkolnego. Ponadto pozostawiano w placówkach ulotki w zakresie: profilaktyka wad postawy: ergonomia stanowisk pracy, właściwy dobór tornistra, wszawica, informację dot. zakazu palenia - co to są e-papierosy, źródła wody, plan lekcji, higiena rąk, HPV.

Fot. Sala dydaktyczna w Szkole Podstawowej im. Świętego Jana Pawła II w Miodnicy

Fot. Prowadzona akcja ważenia plecaków/tornistrów w PSP im. Jana Brzechwy w Chotkowie

VIII. DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE NADZORU ZAPOBIEGAWCZEGO

Nadzór Zapobiegawczy sprawowany przez Państwową Inspekcję Sanitarną poprzedza działania bieżącego nadzoru sanitarnego i ma na celu wyegzekwowanie spełnienia wymagań higienicznych i zdrowotnych przy realizacji inwestycji na każdym jej etapie, tj. planowania, projektowania oraz wykonania.

Na szczeblu powiatowym działania te obejmują:

- 1) uzgadnianie w zakresie wymagań higieny środowiska i ustalanie środowiskowych uwarunkowań dla przedsięwzięć;
- 2) wydawanie opinii o konieczności wykonania raportu oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko i jego zakresu;
- 3) uzgadnianie dokumentacji projektowej pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych dotyczących budowy oraz zmiany sposobu użytkowania obiektów budowlanych;
- 4) kontrole w trakcie realizacji obiektów budowlanych;
- 5) uczestniczenie w dopuszczeniu do użytkowania obiektów budowlanych;
- 6) wydawanie opinii co do zgodności z warunkami sanitarnymi określonymi przepisami Unii

Europejskiej przedsięwzięć i realizowanych inwestycji;

7) inicjowanie przedsięwzięć w dziedzinie zapobiegania negatywnym wpływom czynników i zjawisk fizycznych, chemicznych i biologicznych na zdrowie ludzi.

W 2024 r. wydano 59 opinii w sprawie ustalenia obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, w 24 opiniach wniesiono o ustalenie tego obowiązku.

Wydano 13 opinii dotyczących inwestycji przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, w tym 5 opinii negatywnych dla przedsięwzięć: fermy drobiu (2 opinie), budowy trzech obiektów inwentarskich o łącznej obsadzie 39000 szt. indyków (936DJP), eksploatacji kopaliny ze złoża, uruchomienia punktu zbierania odpadów. W powyższym zakresie analizy dokonywano pod kątem rodzaju przewidywanych do wystąpienia szkodliwości oraz uciążliwości dla środowiska i zdrowia ludzi powodowanych przez planowane przedsięwzięcia oraz zasięgu tych szkodliwości i uciążliwości w oparciu o opracowany dla nich „raport oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko”.

Dokonano 7 uzgodnień zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko, w tym 1 uzgodnienia dla projektu ogólnego oraz 6 uzgodnień dla projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Zapiniowano 15 projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w tym wydano 8 opinii negatywnych z uwagi na nie zachowanie w pełni odpowiednich standardów środowiska, co może spowodować potencjalne zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi, zmniejszenie minimalnej powierzchni biologicznie czynnej, eksploatację kruszywa w bezpośrednim sąsiedztwie istniejącej zabudowy mieszkaniowej.

W 2024 r. wydano 2 odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dotyczące projektu zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu „Osiedla Łąkowa” w Żaganiu oraz dla działki nr 34/7 w obrębie Sucha Dolna w gminie Niegosławice.

W 2024 r. wydano 7 opinii dotyczących dokumentacji projektowej, w tym 3 opinie negatywne dotyczące: technologii salonu kosmetycznego, rozbudowy z przebudową budynku wraz ze zmianą sposobu użytkowania oraz niezbędną infrastrukturą techniczną oraz technologii baru gastronomicznego. Liczba uzgodnień projektów jest niewielka, ponieważ dokumentacja większych inwestycji uzgadniana jest przez inwestorów z rzeczoznawcami ds. higienicznosanitarnych.

W 2024r. wydano 24 postanowienia dotycząc uzgodnień warunków zabudowy oraz lokalizacji inwestycji celu publicznego, w tym wydano 1 odmowę uzgodnienia projektu decyzji o warunkach zabudowy polegającej na przebudowie i zmianie sposobu użytkowania pomieszczeń usługowych na cele mieszkalne.

Uczestniczono w 23 kontrolach w związku z dopuszczeniem do użytkowania obiektu budowlanego, w tym wydano 1 opinię z zastrzeżeniami dla budowy hali myjni samochodowej wraz ze strefami autodetailingu wraz z zapleczem socjalno – biurowym i 1 opinię negatywną dla zmiany użytkowania części hali produkcyjno – magazynowej na pomieszczenia socjalne.

W 2024 r. sprzeciwów nie wniesiono.

Do ważniejszych odebranych pod względem sanitarnohigienicznym inwestycji należą:

1. Budowa boiska wielofunkcyjnego wraz z zadaszeniem o stalowej konstrukcji przy Liceum Ogólnokształcącym w Szprotawie,
2. Budowa zakładu produkcyjnego z częścią socjalno-biurową, przy ul. Przemysłowej w m. Wiechlice, gm. Szprotawa – Budynek B w zakresie kuchni i kantyny,

3. Budowa miejsca obsługi podróżnych kategorii II i III do standardu kategorii I w pasie drogowym drogi ekspresowej S3 „Niegosławice Wschód” i „Niegosławice Zachód”,
  4. Rozbudowa Zakładu NORD Systemy Napędowe polegająca na rozbudowie istniejących budynków: socjalno-biurowego, hali produkcyjnej, oraz na budowie budynku hali produkcyjnej z wydzielonym budynkiem biurowym przy hali, hali magazynowej, budynku pompowni, ze zbiornikami p.poż., wiaty magazynowej, budynku wraz z wiatą magazynową oraz na rozbudowie powierzchni utwardzonych wraz z infrastrukturą techniczną w m. Wiechlice,
  5. Nadbudowa i rozbudowa budynku przedszkola wraz z częściową rozbiórką, zagospodarowaniem terenu i infrastrukturą techniczną w ramach zadania „Budowa i wyposażenie nowego budynku przedszkola w Żaganiu”,
  6. Rozbudowa istniejącego budynku mieszkalnego o funkcję usługowo – mieszkalną – kat. I, VIII – Mikrodestylarnia,
  7. Budowa budynku handlowo – usługowego nr 5 wraz z towarzyszącą infrastrukturą techniczną i parkingiem zewnętrznym (ALDI),
  8. Przebudowa wraz ze zmianą sposobu użytkowania części hali produkcyjno – magazynowej (ILL5) na budynek socjalno biurowy,
  9. Przebudowy gabinetu rehabilitacji wraz ze zmianą sposobu użytkowania lokalu mieszkalnego na gabinet rehabilitacji w Gozdnicy,
  10. Budowa zmiana sposobu użytkowania części budynku B Szkoły Podstawowej na oddział przedszkolny.
  11. Budowa sali sportowej przy szkole podstawowej w Lesznie Górnym.
- Ilość odbiorów wynika z liczby decyzji o pozwoleniu na budowę wydawanych przez organy budowlane delegujących organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej do uczestnictwa w odbiorach poprzez narzucenie Inwestorom obowiązku uzyskania pozwolenia na użytkowanie.

Podsumowanie i wnioski

W opiniowanej dokumentacji występują nieprawidłowości dotyczące wymagań higienicznych i zdrowotnych, pomimo stosowania coraz lepszych rozwiązań technicznych i technologicznych. W związku z tym, wydawane opinie zawierały wytyczne oraz zalecenia, jakie należy uwzględnić przy realizacji nowych obiektów budowlanych pod względem higienicznosanitarnym.

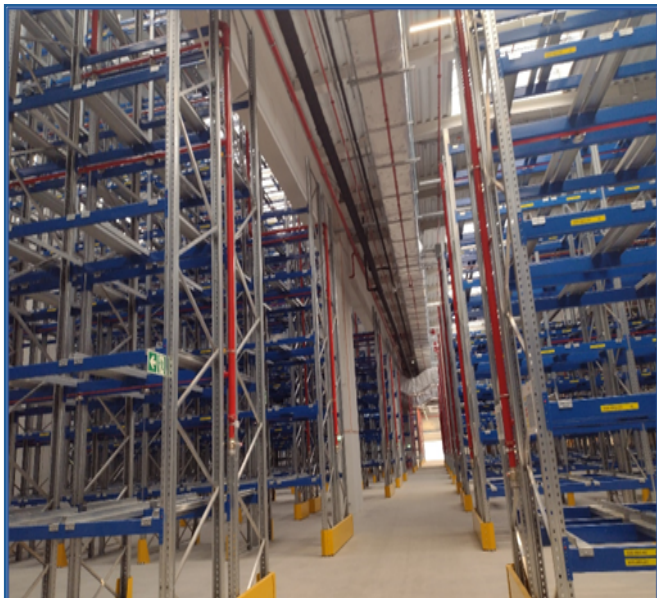
Inwestorzy sukcesywnie stosują się do ewentualnych zaleceń sanitarnych.

Widoczny jest znaczny wzrost liczby napływających wniosków dotyczących ustalenia obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko jak i dotyczących opiniowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, a co za tym idzie zwiększyła się liczba wydanych opinii w tych zakresach.

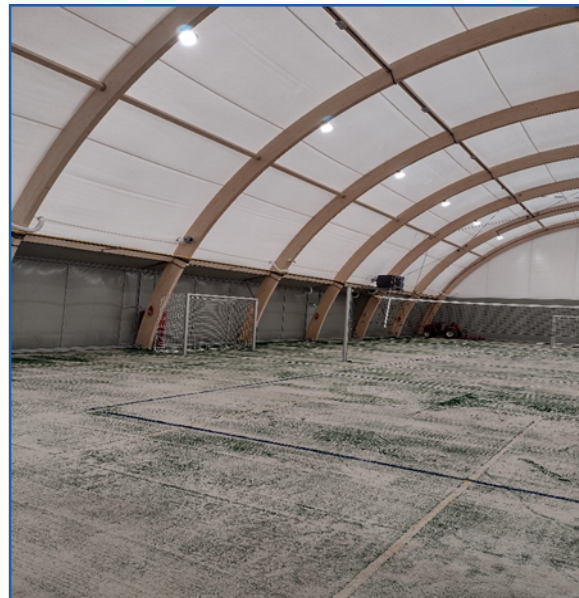
Realizacja zadań w stosunku do lat poprzednich utrzymana jest na tym samym poziomie.

W 2024r. w trakcie kontroli odbiorowych oraz opiniowania dokumentacji projektowej prowadzono działania edukacyjno-informacyjne w zakresie profilaktyki *Legionelli sp.* w instalacjach wodnych w budynkach, przekazano także informacje dotyczące bieżącej konserwacji i konieczności prowadzenia regularnych przeglądów wentylacji w obiekcie oraz prawidłowego utrzymania systemu wentylacji i klimatyzacji w obiekcie.

Fot. Rozbudowa Zakładu NORD Systemy Napędowe

Fot. Budowa boiska wielofunkcyjnego wraz z zadaszeniem o stalowej konstrukcji przy Liceum Ogólnokształcącym w Szprotawie

IX. DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE PROMOCJI ZDROWIA

Podstawowe działania sekcji Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej wynikają z zapisów ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej i Narodowego Programu Zdrowia. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Żaganiu inicjuje, koordynuje i nadzoruje działalność oświatowo – zdrowotną w celu ukształtowania odpowiednich postaw i zachowań zdrowotnych, a w szczególności:

- wytycza kierunki przedsięwzięć zmierzające do zaznajamiania społeczeństwa z czynnikami szkodliwymi dla zdrowia;
- popularyzuje zasady higieny racjonalnego żywienia;
- pobudza aktywność społeczną do działań na rzecz własnego zdrowia;
- ocenia działalność oświatowo – zdrowotną prowadzoną przez szkoły i inne placówki oświatowo – wychowawcze;

Działania podejmowane w 2024 roku wynikały z:

- ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej;
- Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025;
- zaleceń Ministerstwa Zdrowia oraz Światowej Organizacji Zdrowia.

W realizacji zadań, partnerami Państwowej Inspekcji Sanitarnej w Żaganiu były organizacje i instytucje, w szczególności:

- Główny Inspektor Sanitarny;
- Ministerstwo Zdrowia;
- Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gorzowie Wlkp.;
- Starostwo Powiatowe w Żaganiu;
- Komenda Powiatowa Policji w Żaganiu;
- Powiatowa Straż Pożarna w Żaganiu;
- Urząd Miasta w Żaganiu;
- Urząd Gminy w Żaganiu;
- Urząd Miejski w Szprotawie;

- Urząd Miejski w Łowej;
- Urząd Miejski w Gozdnicy;
- Urząd Miejski w Małomicach;
- Urząd Gminy w Niegostawicach;
- Urząd Gminy w Brzeźnicy;
- Urząd Gminy w Wymiarkach;
- Placówki oświatowe z terenu powiatu żagańskiego, w tym przedszkola, szkoły podstawowe oraz ponadpodstawowe, Specjalne Ośrodki Szkolno - Wychowawcze;
- Krajowe Centrum ds. AIDS
- Placówki zdrowia
- Żagański Pałac Kultury;
- lokalne media.

Główne obszary działania to:

1. Profilaktyka uzależnień.
2. Profilaktyka nadwagi i otyłości.
3. Profilaktyka chorób nowotworowych.
4. Profilaktyka chorób zakaźnych.
5. Profilaktyka zdrowego stylu życia w tym higieny.

Wszystkie obszary działania realizowane były w ramach interwencji programowych, tj. programy profilaktyczne i nieprogramowych tzn. obejmujących różne przedsięwzięcia, akcje, działania promujące zdrowie. W ramach koordynacji i monitorowania programów prozdrowotnych przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Żaganiu w 2024 r., pracownicy Sekcji Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej przeprowadzili 62 wizytacje w placówkach oświatowych. Realizację programów w szkołach oceniono pozytywnie. Wszystkie wizytowane szkoły podejmowały działania zgodne z założeniami programowymi oraz wykazywały dodatkowe inicjatywy w zakresie profilaktyki zdrowotnej.

Łącznie odbiorcami wszystkich działań prozdrowotnych organizowanych, inicjowanych i koordynowanych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego na terenie powiatu żagańskiego w 2024 r. było ok. 45 tys. osób wliczając w to zasięgi w mediach społecznościowych.

Działania wg podziału na poszczególne obszary

1. Profilaktyka uzależnień

Profilaktyka używania środków psychoaktywnych

W szkołach ponadpodstawowych powiatu żagańskiego realizowano kolejną edycję profilaktycznego programu w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych „ARS, czyli jak dbać o miłość?” Program adresowany jest do uczniów szkół średnich, a jego celem jest pogłębienie wiedzy na temat konsekwencji używania substancji psychoaktywnych m. in. alkoholu, narkotyków, czy papierosów. W roku szkolnym 2023/2024 w programie udział wzięła 1 szkoła średnia (160 uczniów).

Dla uczniów szkół podstawowych organizowano zajęcia z wykorzystaniem alkogogli, w celu uświadomienia młodzieży jak alkohol i inne środki psychoaktywne zaburzają zmysły, pole widzenia, równowagę, koordynację i zmiany w ocenie odległości.

W zakresie działań informacyjno-edukacyjnych związanych z nowymi narkotykami tzw. dopalaczami organizowano zajęcia oraz prowadzono dystrybucję materiałów edukacyjnych w placówkach edukacyjnych.

Zamieszczano informacje na stronie internetowej oraz w mediach społecznościowych.

Profilaktyka palenia tytoniu

Program Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu w Polsce, w ramach którego w placówkach oświatowych powiatu Żagańskiego realizowano następujące programy profilaktyczne:

- „Czyste powietrze wokół nas”, którego celem jest zwiększenie u dzieci wiedzy na temat szkodliwości i skutków palenia tytoniu, zwiększenie ich wrażliwości na szkodliwość wdychania dymu tytoniowego oraz wzrost kompetencji rodziców w zakresie ochrony dzieci przed ekspozycją na dym tytoniowy. Udział w realizacji programu wzięło 80 dzieci z 5 placówek.

Z okazji obchodów „Światowego Dnia Rzucania Palenia” w 2024 r., który miał na celu promowanie zdrowego stylu życia wolnego od tytoniu przeprowadzono działania informacyjno-edukacyjne w uruchomionych punktach: w centrum Żagania oraz Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Żaganiu. Zamieszczono również posty tematyczne w mediach społecznościowych oraz informację na stronie internetowej PSSE w Żaganiu.

W ramach obchodów „Światowego Dnia Bez Tytoniu” w 2024 r. na stronie internetowej stacji umieszczono informację na temat dotyczący obchodzonego święta oraz zorganizowano punkt informacyjno-edukacyjny w PSSE w Żaganiu i Liceum Ogólnokształcącym w Szprotawie. Przeprowadzono warsztaty dla uczniów szkoły podstawowej w Długiem.

Zamieszczono posty tematyczne w mediach społecznościowych.

Fot. Punkt informacyjno-edukacyjny w PSSE Żagań

Fot. Punkt informacyjno-edukacyjny w PSSE Żagań

2. Profilaktyka nadwagi i otyłości

W szkołach podstawowych powiatu żagańskiego realizowano XVI edycję ogólnopolskiego programu edukacyjnego „Trzymaj Formę!”. Głównym celem programu jest trwałe kształtowanie prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży szkolnej i ich rodzin poprzez promocję zasad aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety. Program adresowany jest do uczniów klas V-VIII.

W roku szkolnym 2023/2024 udział wzięło 18 szkół podstawowych i 2 Specjalne Ośrodki Szkolno-Wychowawcze łącznie ok. 2100 uczniów oraz rodziców. W ramach realizacji programu prowadzono zajęcia edukacyjne dla uczniów, prowadzono dystrybucję materiałów informacyjno-edukacyjnych do szkół, koordynowano ogólnopolski konkurs Wiedzy o Zdrowym Stylu Życia „Trzymaj Formę!”. Koordynowano umieszczanie sprawozdań w bazie elektronicznej z realizacji programu w roku szkolnym 2023/2024.

Fot. Warsztaty w SSP w Szprotawie

Fot. Post na FB- koordynacja konkursu wiedzy TFI

3. Profilaktyka chorób nowotworowych

W ramach profilaktyki chorób nowotworowych realizowano następujące programy:

Wojewódzki Program Profilaktyki Nowotworowej

Program ma na celu zmniejszenie liczby zachorowań na nowotwory poprzez propagowanie profilaktyki pierwotnej wśród ogółu społeczeństwa i młodzieży szkolnej, zapobieganie chorobom nowotworowym przez podniesienie świadomości w zakresie dbania o własne zdrowie, udział w badaniach profilaktycznych zapobiegającym powstawaniu i rozwojowi chorób nowotworowych. Realizacja przebiega w formie zajęć edukacyjnych prowadzonych przez pracowników sekcji Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej PSSE w Żaganiu. Podczas zajęć edukacyjnych wykorzystywanych jest wiele form realizacji – prezentacja multimedialna stworzona na potrzeby programu, film, instruktaż. Dzięki współpracy ze Starostwem Powiatowym w Żaganiu, uczestnicy zajęć mają możliwość ćwiczeń na modelu do nauki wykrywania zmian nowotworowych w obrębie klatki piersiowej. Prowadzona jest dystrybucja materiałów informacyjno-edukacyjnych będących wyposażeniem programu. W celu dotarcia do jak najszerszego grona odbiorców prowadzone są również działania w terenie, które polegają na organizacji stoisk informacyjno – edukacyjnych, dystrybucji ulotek, czynnym udziale pracowników w biegach, np.: Bieg Dobry jak Chrobry w Szprotawie, Bieg w Piżamie w Zespole Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Henrykowie.

Zasięg programu to ok. 3 tys. osób – uczniowie i społeczność lokalna.

Fot. Warsztaty w ZSTiL w Żaganiu

Fot. Bieg Dobry jak Chrobry

Program edukacyjny „Wybierz życie – pierwszy krok” przeznaczony dla uczniów szkół ponadpodstawowych, dotyczący profilaktyki raka szyjki macicy, którego celem głównym jest zmniejszenie występowania raka szyjki macicy i umieralności na tę chorobę. Program uczy odpowiedzialności za zdrowie swoje i najbliższego otoczenia poprzez m.in. regularne wykonywanie badań. W powiecie żagańskim w roku szkolnym 2023/24 realizowany był przez uczniów 7 szkół. Ogółem realizacją programu objęto 580 uczniów oraz ok 600 mieszkańców powiatu. Przeprowadzono dystrybucję materiałów edukacyjnych będących wyposażeniem programu.

Program edukacyjny z zakresu profilaktyki raka czerniaka „Znamie! Znam je?” skierowany jest do uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych. Zamierzeniem programu jest upowszechnienie wśród młodzieży wiedzy o nowotworach złośliwych takich jak nowotwory skóry, czerniak. Program prezentuje skuteczne metody zabezpieczania się przed tym groźnym nowotworem. W roku szkolnym 2023/24 program realizowało 10 szkół podstawowych i 7 ponadpodstawowych. Edukacją objęto 650 uczniów. Prowadzono działania edukacyjne dot. uświadamiania na temat ryzyka związanego z nadmiernym narażeniem na promieniowanie słoneczne. Prowadzono dystrybucję materiałów do szkół.

4. Profilaktyka chorób zakaźnych

Program edukacyjny „Podstępne WZW” - przeznaczony jest dla uczniów szkół ponadpodstawowych i jest odpowiedzią na wciąż pojawiające się przypadki zakażeń HAV, HBV i HCV. Jednym ze sposobów przeciwdziałania tej sytuacji jest podnoszenie poziomu wiedzy pozwalającej na rozpoznawanie i unikanie narażenia na zakażenia, podejmowanie działań profilaktycznych, a także umożliwiających rozpoznanie zakażenia i przez to zapobieganie jego dalszemu rozprzestrzenianiu się.

Realizacja programu w roku szkolnym 2023/24 przebiegła w 6 szkołach podstawowych i 7 ponadpodstawowych. Edukacją objęto 1100 osób.

Działania dot. programu szczepień przeciwko HPV

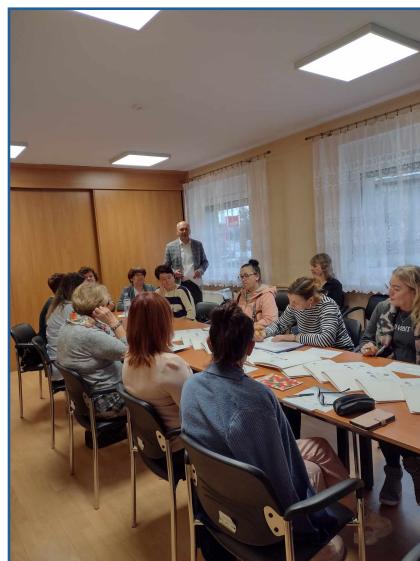
Wspólnie z sekcją Epidemiologii zorganizowano szkolenie dla pielęgniarek obejmujące tę tematykę. Realizowano akcje promocyjne, zachęcające do szczepień, stoiska informacyjno-

edukacyjne oraz pogadanki w placówkach oświatowych. Prowadzono dystrybucję materiałów informacyjnych.

Fot. Szkolenie dla pielęgniarek w PSSE

Fot. Szkolenie dla pielęgniarek w PSSE

Profilaktyka wszawicy realizowana jest za pomocą „Wojewódzkiego Programu Profilaktyki Wszawicy”. Działania mające na celu ograniczenie rozprzestrzeniania się wszawicy prowadzone są w formie zajęć edukacyjnych w szkołach i miejscach wypoczynku zimowego i letniego, dystrybucję materiałów informacyjno-edukacyjnych do placówek nauczania i wychowania oraz zamieszczanie informacji na stronie internetowej PSSE i Facebooku. Działaniami objęto ok. 1200 osób w 20 placówkach.

Profilaktyka grypy - podejmowano działania profilaktyczne mające na celu zapobieganie grypie m.in. promocję szczepień ochronnych, działania informacyjno-edukacyjne na stronie internetowej Stacji i Facebooku PSSE, materiały przesyłane online.

W ramach profilaktyki chorób zakaźnych, w tym szczepień, w PSSE zorganizowane zostało szkolenie dla pielęgniarek oparte na rzetelnej, usystematyzowanej wiedzy dot. szczepień.

Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczania AIDS

Realizacja programu ma na celu zapoznanie młodzieży z problematyką HIV/AIDS, uświadomienie jej jak łatwo można zarazić się wirusem HIV. Dzięki prowadzonym działaniom wzrasta poziom wiedzy na temat HIV i AIDS wśród całej społeczności lokalnej. Program w roku szkolnym 2023/24 realizowało 6 szkół ponadpodstawowych. Ogółem objęto 1600 uczniów i 950 osób, mieszkańców powiatu.

W związku z realizacją kampanii „Jedyny taki test” zamieszczano informacje na stronie internetowej oraz prowadzono kampanię w mediach społecznościowych. Światowy Dzień Aids w 2024 roku obchodzony był pod hasłem „Podążaj ścieżką praw: moje zdrowie, moje prawo!” W ramach obchodów święta uruchomione zostały w szkołach punkty informacyjno- edukacyjne. Przeprowadzono dystrybucję materiałów edukacyjno-informacyjnych do placówek nauczania i wychowania na terenie powiatu oraz umieszczono informacje w mediach społecznościowych i na stronie internetowej PSSE w Żaganiu.

5. Profilaktyka zdrowego stylu życia

Za pomocą programu „Z higieną za Pan brat” skierowanego do najmłodszych mieszkańców naszego powiatu: dzieci w wieku przedszkolnym oraz uczniów klas I – III szkół podstawowych starano się zapobiegać rozprzestrzenianiu chorób zakaźnych i zmniejszać zaniedbania higieniczne, które mogą stanowić bezpośrednie zagrożenie dla prawidłowego funkcjonowania organizmu, a tym samym zdrowia człowieka. Dotarło do 1500 odbiorców w 21 placówkach.

Fot. Zajęcia w SP w Miodnicy

Kampania edukacyjna „Żyj pełnią życia bez energetyka”, której adresatami są starsi uczniowie szkół podstawowych. Celem kampanii jest uświadomienie uczniom ryzyka jakie niesie za sobą stosowanie w nadmiarze napojów energetycznych.

6. Interwencje nieprogramowe, akcje i kampanie

Poza głównymi kierunkami działania przez sekcję Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej realizowane są jeszcze interwencje nieprogramowe, akcje i kampanie:

- bezpieczeństwo dzieci podczas wypoczynku letniego i zimowego,
- profilaktyka wad postawy z uwzględnieniem Ogólnopolskiego Dnia Tornistra,
- Kampania EFSA Wybieraj Bezpieczną Żywność,
- obchody Światowego Dnia Zdrowia,
- profilaktyka cukrzycy,
- interwencje wynikające z sytuacji epidemiologicznej.

W ramach działań związanych z bezpiecznym wypoczynkiem tj. „Bezpieczne wakacje” oraz „Bezpieczne ferie” organizowane były spotkania z uczestnikami zorganizowanego wypoczynku. Celem akcji było zapoznanie uczestników z zasadami jakie powinno się przestrzegać podczas spędzania czasu wolnego, aby uniknąć niebezpieczeństw, uwzględniając działania z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki w tym profilaktyki uzależnień. Podczas wypoczynku podejmowano działania (pogadanki, instruktaże, zajęcia warsztatowe, dystrybucję materiałów). Tematyka dotyczyła właściwych i bezpiecznych zachowań nad wodą, w lesie, w górach, na drodze, na lodzie, zapobiegania ukąszeniom przez kleszcze, prawidłowego mycia rąk. Udzielono

informacji w zakresie profilaktyki uzależnień, prawidłowego odżywiania oraz wpływu aktywności fizycznej i higieny osobistej na zdrowie człowieka.

Fot. Akcja Lato

Fot. Akcja Zima

Profilaktyka wad postawy z uwzględnieniem ogólnopolskiego dnia tornistra

Jako instytucja dbająca o zdrowie naszych mieszkańców chcemy utrwalać wśród najmłodszych uczniów, rodziców i opiekunów zasady, którymi powinni kierować się przy pakowaniu tornistra. Przez cały październik, wspólnie z sekcją higieny dzieci i młodzieży prowadzona była akcja ważenia tornistrów w szkołach podstawowych połączona z edukacją uczniów. Działaniem objęto ok. 500 uczniów. Aby umocnić wzorce dotyczące prawidłowego pakowania tornistra, po raz kolejny zorganizowany został Powiatowy Konkurs Literacki pod hasłem: „Tornister na wagę zdrowia” skierowany do uczniów I klas szkół podstawowych naszego powiatu ich rodziców i opiekunów. Na konkurs wpłynęły 24 prace z 11 szkół podstawowych naszego powiatu. Jest to nasz autorski projekt cieszący się coraz większym zainteresowaniem wśród odbiorców. Realizowany jest przy współudziale Starosty, burmistrzów i wójtów naszego powiatu.

Fot. Konkurs „Tornister na wagę zdrowia”

Kampania informacyjna EFSA „Wybieraj bezpieczną żywność”

Kampania ma na celu zwiększenie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat roli nauki (ze szczególnym uwzględnieniem misji EFSA) w zapewnieniu bezpieczeństwa żywności w UE oraz

zachęcenie do dokonywania świadomych wyborów żywieniowych. Kierowana do ogółu społeczeństwa. Informacje, infografiki, filmy umieszczono na Facebooku i stronie internetowej.

Fot. Punkt informacyjno-edukacyjny w PSSE w Żaganiu

Światowy Dzień Zdrowia 2024

Święto obchodzone było pod hasłem przewodnim „Moje zdrowie, moje prawo”. Celem tego dnia było zwrócenie uwagi na najbardziej istotne problemy w obszarze zdrowia publicznego na świecie. Informacje na ten temat zamieszczone zostały w mediach społecznościowych i na stronie internetowej PSSE w Żaganiu.

Światowy Dzień Cukrzycy

14 listopada obchodzony jest Światowy Dzień Walki z Cukrzycą. Celem kampanii jest uświadomienie społeczeństwu jak wielkim zagrożeniem dla naszego zdrowia i życia jest ta choroba. Wspólnie ze Starostwem Powiatowym we Żganiu uruchomiony został punkt informacyjno – edukacyjny, w którym prowadzono rozmowy z mieszkańcami, pomiary cukru we krwi oraz rozdawano ulotki.

Interwencje wynikające z sytuacji epidemiologicznej

We wrześniu 2024 r. byliśmy świadkami powodzi, która nawiedziła nasz powiat. Powódź stanowi poważne zagrożenie dla zdrowia człowieka. Pracownicy Sekcji Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej prowadzili działania związane z edukowaniem i informowaniem lokalnej społeczności o tych zagrożeniach. Polegały one na zamieszczaniu postów w mediach społecznościowych, informacji na stronie internetowej, edukacji bezpośrednio w siedzibie PSSE, dystrybucji ulotek.

Podsumowanie i wnioski

Działalność Sekcji Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej dotyczyła kontynuacji i wdrażania programów edukacyjnych o zasięgu ogólnopolskim, wojewódzkim i lokalnym. Wspierano realizatorów programów edukacyjnych i przedsięwzięć prozdrowotnych poprzez organizowanie porad, udostępnianie materiałów, udzielanie pomocy merytorycznej i metodycznej, publikowano informacje prozdrowotne w mediach społecznościowych,

koordynowano programy edukacyjne i przedsięwzięcia oświatowo-zdrowotne poprzez inicjowanie działań.

Przeprowadzone zostały 62 wizytacje w podległych placówkach, 201 porad, 57 działań edukacyjnych - wykłady, prelekcje, pogadanki, instruktaże i porady metodyczne dotyczące realizowanych programów oraz interwencji nieprogramowych, zaistniałe w związku z bieżącą sytuacją epidemiologiczną w kraju i w powiecie. Każde przedsięwzięcie wzbogacone jest o dystrybucję dostępnych materiałów informacyjno-edukacyjnych dostosowanych tematycznie do realizowanych programów – przeprowadzono 133 takie działania.

Informacje z zakresu promocji zdrowia i oświaty zdrowotnej umieszczano na stronie internetowej PSSE w Żaganiu, w mediach społecznościowych (Facebook) oraz udostępniano bezpośrednio w Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Żaganiu.

X. PODSUMOWANIE

W 2024 roku Państwowa Inspekcja Sanitarna powiatu żagańskiego realizowała zadania z zakresu zdrowia publicznego poprzez sprawowanie zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego, prowadzenie działalności zapobiegawczej i przeciwepidemicznej oraz oświatowo – zdrowotnej.

W roku 2024 nastąpiła znaczna poprawa zgłaszalności chorób zakaźnych, co należy podkreślić były zgłaszane w systemie elektronicznym. Prym wiodły tutaj placówki lekarzy rodzinnych, natomiast zgłoszenia ze szpitali są nadal przekazywane w formie papierowej. Przy dokonywaniu oceny nie bez znaczenia jest jednak fakt, że na terenie powiatu nie wystąpiły choroby zakaźne szczególnie niebezpieczne oraz nie zarejestrowano ognisk chorób zakaźnych, w tym wśród uchodźców z Ukrainy.

W 2024 roku nastąpił znaczny wzrost zachorowań na grypę z 8 w 2023 do 181 w 2024r. Fakt ten spowodowany jest nie tylko wzrostem zachorowań, ale również wprowadzeniem powszechnej diagnostyki chorób grypopodobnych szybkimi testami. Podobną tendencję wzrostową zauważono w stosunku do zachorowań RSV.

Wzrost zachorowań wystąpił również w zakresie krztuśca - z braku przypadków w 2023 r. do 39 w roku 2024 r. W skali „rok do roku” następuje tendencja spadkowa zachorowań na Covid-19. Ponadto w analizowanym okresie zarejestrowano przypadki zachorowań nienotowane w roku 2023, tj. gardioza i mykobakterioza oraz 4 przypadki kiły.

W obrębie pozostałych jednostek chorobowych liczba zgłoszeń z małymi wahaniami mieści się w normie. W roku sprawozdawczym szczepienia były prowadzone systematycznie i zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych. W stosunku do roku 2023 odnotowano znaczący wzrost liczby rodziców niewykonujących obowiązku szczepień ochronnych swoich dzieci.

Skontrolowano wszystkie Punkty szczepień będące po nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej w Żaganiu. Przeprowadzono ogółem 20 kontroli planowych. Każdorazowo, podczas kontroli przekazywano personelowi medycznemu aktualne informacje na temat obowiązujących w zakresie szczepień przepisów prawa, szczepień zalecanych, dostępności do bezpłatnych szczepionek, przekazywano ulotki informacyjne nt. szczepień profilaktycznych przeciwko grypie, pneumokokom i wirusowi brodawczaka ludzkiego oraz zalecano:

- informować pacjentów o dostępnych szczepieniach nieobowiązkowych;
- zapoznać się z zamieszczonymi na stronie internetowej szczepienia.pzh.gov.pl dedykowanymi materiałami na temat szczepień przeciwko HPV;
- przeprowadzać rozmowy z rodzicami, opiekunami, rekomendować szczepienia przeciw wirusowi brodawczaka ludzkiego, zalecane w PSO w ramach Narodowej Strategii Onkologicznej – obowiązującej od 1 września 2024 r.

Prowadzący działalność w zakresie udzielania świadczeń zdrowotnych realizują w terminie zalecenia pokontrolne oraz nakazy w wydanych decyzjach administracyjnych. Podmioty lecznicze, świadczące usługi medyczne przy użyciu sprzętu wielorazowego, zgodnie z wymaganiami przepisów, nadal udoskonalają ciągi technologiczne dekontaminacji poprzez unowocześnianie stosowanego sprzętu w gabinetach.

W zakresie nadzoru nad bezpieczeństwem żywności i żywienia w roku 2024 przeprowadzono dodatkowo 142% kontroli nieplanowanych, zwiększył się odsetek obiektów nieskontrolowanych z różnych przyczyn (zamknięcie, likwidacja czy zawieszenie działalności). Wydano więcej decyzji administracyjnych, decyzji opłatowych, skierowano więcej wniosków o ukaranie, jednak nałożono mniej mandatów karnych. Pomimo poboru mniejszej ilości próbek żywności do badań laboratoryjnych, stwierdzono więcej prób kwestionowanych. Dotyczyły one żywności kwestionowanej w kierunku zanieczyszczeń mikrobiologicznych, pestycydów i oporności. W roku 2024 unieruchomiono różne typy zakładów: sklep, zakłady żywienia zbiorowego otwartego, zakład małej gastronomii w obiekcie ruchomym, zakład żywienia zbiorowego otwartego z terenu zalanego wodami powodziowymi, a także stołówkę szkolną z powodu niewłaściwej jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w kuchni szkolnej. Kontrole tematyczne dotyczyły głównie problematyki związanej z poborem prób oraz wnioskami o zatwierdzenie zakładów, kontrolami akcyjnymi oraz sytuacją kryzysową spowodowaną powodzią na terenie powiatu żagańskiego. W rejestrze zakładów pojawiły się obiekty z nowych grup tj. stołówki pracownicze, zakład w obiekcie agroturystycznym, wytwórnia tłuszczu oraz wytwórnia alkoholu. Ponad 60% kontroli interwencyjnych miało uzasadnienie i dotyczyło niewłaściwego stanu sanitarnego obiektu, pochodzenia towarów oraz niewłaściwej jakości żywności. W grupie obiektów: sklepy nastąpiła znacząca zmiana w obszarze nieprawidłowości stanu sanitarnego. Wystawiono o 40% mniej mandatów karnych, choć w stosunku do roku 2023 wartość mandatu w przeliczeniu na obiekt była wyższa. W obiektach żywienia zbiorowego otwartego sytuacja nie uległa poprawie (nałożono podobną ilość mandatów karnych, wydawano decyzje unieruchomienia). W grupie obiektów żywienia zbiorowego zamkniętego koncentrowano się na egzekwowaniu wymagań związanych z żywieniem dzieci w placówkach oświatowych zgodnie z obowiązującym przepisem. Skontrolowano podobną ilość jadłospisów jak w roku 2023. Poprzez działania, takie jak zalecenia pokontrolne, pisma intencyjne, kontrole sprawdzające i dodatkowe działania weryfikacyjne jadłospisów wyegzekwowano zgodności z przepisem prawnym we wszystkich skontrolowanych obiektach w roku 2024. W nadzorowanym szpitalu stwierdzono, że żywienie pacjentów w stosunku do roku 2023 uległo poprawie tj: zwiększono stawkę żywieniową oraz poprzez wprowadzenie dodatkowego posiłku rozwiązano kwestię zbyt długiej przerwy pomiędzy posiłkami, która obecnie nie przekracza 14 godzin. Ocena teoretyczna jadłospisu dowiodła iż poprawie uległy wcześniej kwestionowane parametry oceny tj. obecność w głównych posiłkach białka pełnowartościowego, wzrost podaży warzyw i owoców w dziennej racji pokarmowej co w porównaniu do roku 2023 stanowi znaczącą poprawę i świadczy o prawidłowej reakcji i zaangażowaniu nadzoru właścicielskiego na stwierdzone nieprawidłowości. Jednak wyniki badań

laboratoryjnych posiłku dowiodły iż w dalszym ciągu nie spełnia on wymagań zgodności deklarowanych przez producenta wartości, zarówno w zakresie energii jak i składników odżywczych (białka, tłuszczu, węglowodanów) a zawartość soli jest kilkukrotnie wyższa od ilości zalecanej przez WHO. Stąd skierowano pisma intencyjne do nadzorowanego szpitala o podjęcie działań naprawczych mających na celu wyeliminowanie błędów w żywieniu pacjentów, jakie zostały stwierdzone podczas dokonanej analizy żywienia. Pisma zostały wysłane także do podmiotów zgodnie z obowiązującymi wytycznymi Ministra Zdrowia i Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp. a także organ wyższego szczebla tj. Lubuskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Gorzowie Wlkp. sprawującego nadzór merytoryczny nad PSSE Żagań.

Poziom bezpieczeństwa w zakresie funkcjonowania obiektów użyteczności publicznej przedstawiał się na dobrym poziomie podobnie jak w poprzednim roku sprawozdawczym. Na terenie powiatu żagańskiego nie wydano decyzji o braku przydatności wody do kąpieli oraz nie wystosowano mandatów karnych. Właściciele i administratorzy pływalni prowadzili badania wody w ramach kontroli wewnętrznej zgodnie z wymaganiami przepisów prawnych.

W roku sprawozdawczym w okresie letnim otwarto nowy basen sezonowy stelażowy w Żaganiu, co świadczy o tym, że lokalne władze zapewniają bezpieczne tereny i miejsca do rekreacji.

Mieszkańcy miasta zaopatrywani byli w wodę do spożycia z 23 wodociągów zbiorowego zapatrzenia wodę. Oceniając prowadzony nadzór sanitarny wody przeznaczonej do spożycia przez PPIS w Żaganiu należy stwierdzić, że jakość wody dostarczanej dla mieszkańców powiatu żagańskiego jest bezpieczna dla zdrowia.

W roku sprawozdawczym pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej w Żaganiu prowadzili działania edukacyjno-informacyjne polegające na edukowaniu właścicieli i zarządców budynków, w których wytwarzany jest aerozol wodno-powietrzny o prowadzeniu działań mających na celu zapobieganie namnażaniu bakterii Legionella w instalacji wewnętrznej ciepłej wody oraz przeprowadzaniu badań w celu wykrywania ww. bakterii.

Na podstawie prowadzonego nadzoru można stwierdzić, że wśród pracodawców i pracowników zwiększyła się świadomość zagrożeń występujących na stanowiskach pracy oraz znajomość praw i obowiązków. Właściciele zakładów pracy wyposażają pracowników w odpowiednią odzież roboczą i ochronną dostosowaną do wymaganych warunków pracy oraz zabezpieczają pracowników w indywidualne środki ochrony słuchu. Podejmują również działania zmniejszające narażenie pracowników na działanie szkodliwych czynników dla zdrowia w miejscu pracy. Pracodawcy sukcesywnie realizują zarządzenia wynikające z nałożonych decyzji administracyjnych, co wpływa na poprawę warunków pracy oraz warunków higienicznosanitarnych. Osoby udostępniające na rynku produkty biobójcze oraz kosmetyczne zyskali większą wiedzę dotyczącą wymagań prawnych, jakie muszą spełnić oferowane przez nich produkty.

Sytuacja dotycząca warunków sanitarno-technicznych w placówkach nauczania i wychowania z roku na rok poprawia się, prowadzone są remonty budynków szkolnych i przedszkolnych oraz powstają nowe obiekty. Na podstawie wykonanych decyzji i przeprowadzonych kontroli sanitarnych przeprowadzano remonty w placówkach oświatowych. Dyrektorzy placówek prowadzili w szerokim zakresie działania mające na celu poprawę warunków sanitarno-higienicznych i technicznych poprzez wykonywanie remontów. W skontrolowanych placówkach uczniom zapewniono indywidualne szafki, w których mają możliwość pozostawiania przyborów

szkolnych, zeszytów i książek (25 placówek), natomiast 4 placówki zapewniły indywidualne półki w klasach dydaktycznych.

W opiniowanej dokumentacji nowych inwestycji występują nieprawidłowości dotyczące wymagań higienicznych i zdrowotnych, pomimo stosowania coraz lepszych rozwiązań technicznych i technologicznych. W związku z tym, wydawane opinie zawierały wytyczne oraz zalecenia, jakie należy uwzględnić przy realizacji nowych obiektów budowlanych pod względem higienicznosanitarnym. Inwestorzy sukcesywnie stosują się do ewentualnych zaleceń sanitarnych. Widoczny jest znaczny wzrost liczby wydawanych opinii dotyczących ustalenia obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko jak i opinii dotyczących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Realizacja zadań w stosunku do lat poprzednich utrzymana jest na tym samym poziomie.

Działalność Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Żaganiu w zakresie promocji zdrowia i oświaty zdrowotnej dotyczyła kontynuacji i wdrażania programów edukacyjnych o zasięgu ogólnopolskim, wojewódzkim i lokalnym. Wspierano realizatorów programów edukacyjnych i przedsięwzięć prozdrowotnych poprzez organizowanie porad, udostępnianie materiałów, udzielanie pomocy merytorycznej i metodycznej, publikowano informacje prozdrowotne w mediach społecznościowych, koordynowano programy edukacyjne i przedsięwzięcia oświatowo-zdrowotne poprzez inicjowanie działań.

Przeprowadzone zostały 62 wizytacje w podległych placówkach, 201 porad, 57 działań edukacyjnych - wykłady, prelekcje, pogadanki, instruktaże i porady metodyczne dotyczące realizowanych programów oraz interwencji nieprogramowych, zaistniałe w związku z bieżącą sytuacją epidemiologiczną w kraju i w powiecie. Każde przedsięwzięcie wzbogacone jest o dystrybucję dostępnych materiałów informacyjno-edukacyjnych dostosowanych tematycznie do realizowanych programów.

Informacje z zakresu promocji zdrowia i oświaty zdrowotnej umieszczano na stronie internetowej PSSE w Żaganiu, w mediach społecznościowych (Facebook) oraz udostępniano bezpośrednio w Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Żaganiu.

Mieszkańcy powiatu zgłaszali sprawy interwencyjne zwłaszcza z zakresu higieny żywności i żywienia, higieny środowiska i placówek oświatowych.

W związku z wystąpieniem powodzi na terenie powiatu żagańskiego prowadzono szereg działań m.in. przekazano informację do urzędów miast i gmin objętych powodzią oraz do służb działających przy usuwaniu skutków powodzi, odnośnie możliwości zaszczepienia się przeciwko tężcowi. Poinformowano urzędy miast i gmin, a także przedsiębiorstwa z terenów objętych powodzią o możliwości otrzymania środków do dezynfekcji wody i powierzchni. Przekazano zainteresowanym preparaty dezynfekujące i poinstruowano jak należy prawidłowo wykonać dezynfekcję ww. środkami. W czasie powodzi prowadzono kontrolę w zakresie nadzoru nad żywnością obiektów z obszarów narażonych na zalanie wodami powodziowymi. Z 6-ciu obiektów zagrożonych, 1 obiekt unieruchomiono z powodu zalania wodami powodziowymi.

W powiecie żagańskim pobrano łącznie do badania 12 próbek wody do spożycia ze studni przydomowych znajdujących się na terenach zagrożonych podsiąkami w gm. Szprotawa i gm. Żagań. W związku z wynikami badań próbek wody z ww. studni wydano ocenę o nieprzydatności wody do spożycia i przeprowadzono kontrolę oraz działania edukacyjno-informacyjne polegające na poinformowaniu mieszkańców o nie spożywaniu wody ze studni przydomowych oraz sprawdzeniu dostarczania wody do spożycia mieszkańcom przez Gminy.

Ponadto w ramach bieżących kontroli zbierano informacje dotyczące obiektów dotkniętych powodzią. W związku z wystąpieniem podtopień na terenie placówek oświatowych (budynki, plac zabaw), przekazywane były materiały pn. „Zasady postępowania w przypadku zalania budynków użyteczności publicznej i mieszkalnych ściekami bytowymi”.

W mediach społecznościowych (Facebook) zamieszczano informacje dotyczące postępowania z żywnością z terenów dotkniętych powodzią, przydatności wody do spożycia, warunków korzystania z budynków zalanych przez powódź, udostępnienia środków dezynfekcyjnych, koordynacji działań w czasie klęski żywiołowej oraz wiele innych istotnych dla mieszkańców terenów dotkniętych żywiołem.

W 2024r. w trakcie kontroli prowadzono również działania edukacyjno-informacyjne obejmujące zagrożenia dotyczące prowadzonego nadzoru.

W ramach swojej działalności podobnie jak w latach ubiegłych kontynuowano współpracę z innymi służbami, inspekcjami oraz z organami administracji rządowej i samorządowej.

W wyniku prowadzonego nadzoru, można uznać, że stan bezpieczeństwa sanitarnego powiatu nie jest stabilny, nadal występują negatywne zdarzenia w obszarze stanu sanitarno-higienicznego i epidemiologicznego, co wymaga prowadzenia dalszych zintensyfikowanych działań w celu poprawy zdrowia publicznego.

